

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

5. 12. 1986. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVIII • 150 ДИН • БРОЈ 1823

Прва женска авијатичарска лига (стр. 16 и 17)

Фирма

Веровати или не!

ТРУБЕ

НА КОЈЕ СВИРАЈУ
СТАНОВНИЦИ ЗА-
ПАДНЕ АФРИКЕ
НАПРАВЉЕНЕ СУ
ОД ИЗДУБЉЕНЕ
ТИКВЕ.

ЈЕДНО КЈАМФОРОВО ДРВО

У ТАЗПЕХУ
(ТАЈВАН)
СТАРО ЈЕ
ПРЕКО
3000 ГОДИНА
И ЈОШ
РАСТЕ.

Црв-йаук

ЖИВИ У БЛАТУ
НА МОРСКОМ
ДНУ, А ХРАНИ
СЕ ТАКО ШТО
У ВОДУ ИСПРУ-
ЖИ ГЛАВУ НА
КОЈОЈ СЕ НАЛА-
ЗЕ ИЗРАСТАЈУ
СЛИЧНИ РАШИ-
РЕНОМ ПАУНО-
ВОМ
РЕПУ.

ЕЈСИ

ПАС,
ВЛАСНИШТВО
Е. ДОРМЕНА ИЗ
ЛЕБАНОНА
(ОРЕГОН, САД),
НА ГРУ-
ДИМА ИМА
ДВЕ БЕЛЕ
ШАРЕ У ОБ-
ЛИКУ СРЦА.

МАТИС ПЕНТА

ИЗ НОРВЕШКОГ
ДЕЛА ЛАПЕНИЈЕ
ПЕШИЦЕ ЈЕ ПУНИХ
61 ГОДИНУ
РЕДОВНО РАЗНОСИО
ПИСМА ПО
СУРОВОЈ
ВИСОРАВНИ
ФИНМАРК.

МАОРСКИ РАТНИ КАЊУ

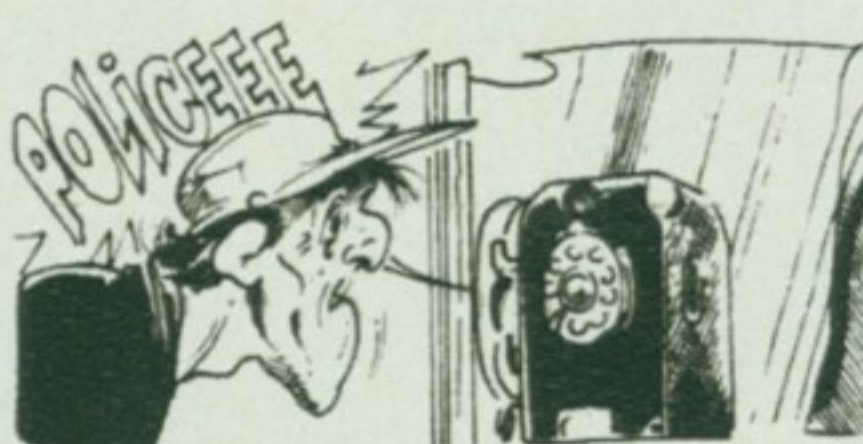
КОЈИ СЕ ЧУВА У МУЗЕЈУ У
ОКЛАНДУ (НОВИ ЗЕЛАНД),
ДУГАЧАК ЈЕ 3М,
ШИРОК 1.80, А МОГАО
ЈЕ ДА ПРИМИ
100 љУДИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● холандски лекари тврде да људи који дневно поједу макар 30 грама рибе, 50 одсто ређе оболевају од артериосклерозе. То је повезано с киселинама незасићеним мастима које риба садржи. Ова доза се не мора узимати сваког дана, довољан је и један рибљи оброк недељно.

●●● Индијанци Северне Америке назвали су је „чаша смрти“ – у ствари то је бледожута отровна гљива, најотровнија на нашој планети. Њен отров је опаснији од уједа кобре. Занимљиво је то да није отровна толико сама гљива колико њене споре. Довољно је да једна упадне у корпицу с печуркама и да је човек прогуте – исход је фаталан.

●●● у телефонским говорницама француских градова Дижон и Валанс испитује се механизам који, кад неко покуша да сломи апарат, аутоматски зове полицију. Ако се проба заврши успешно, ову новину прихватиће и остали градови Француске.

●●● међу европским птицама рекорд у брзини рада срца припада малој, само око осам грама тешкој сеници са црном главом: 1200 откуцаја у минути што је 17 пута брже од људског срца.

●●● швајцарски лекари утврдили су да витамини из В групе побољшавају вид. На државном стрељачком такмичењу у свим дисциплинама они такмичари који су добијали комплекс витамина В1, В6 и В12 освојили су за десет процената већи број кругова од оних који су добијали плацебо (лажне) пилуле.

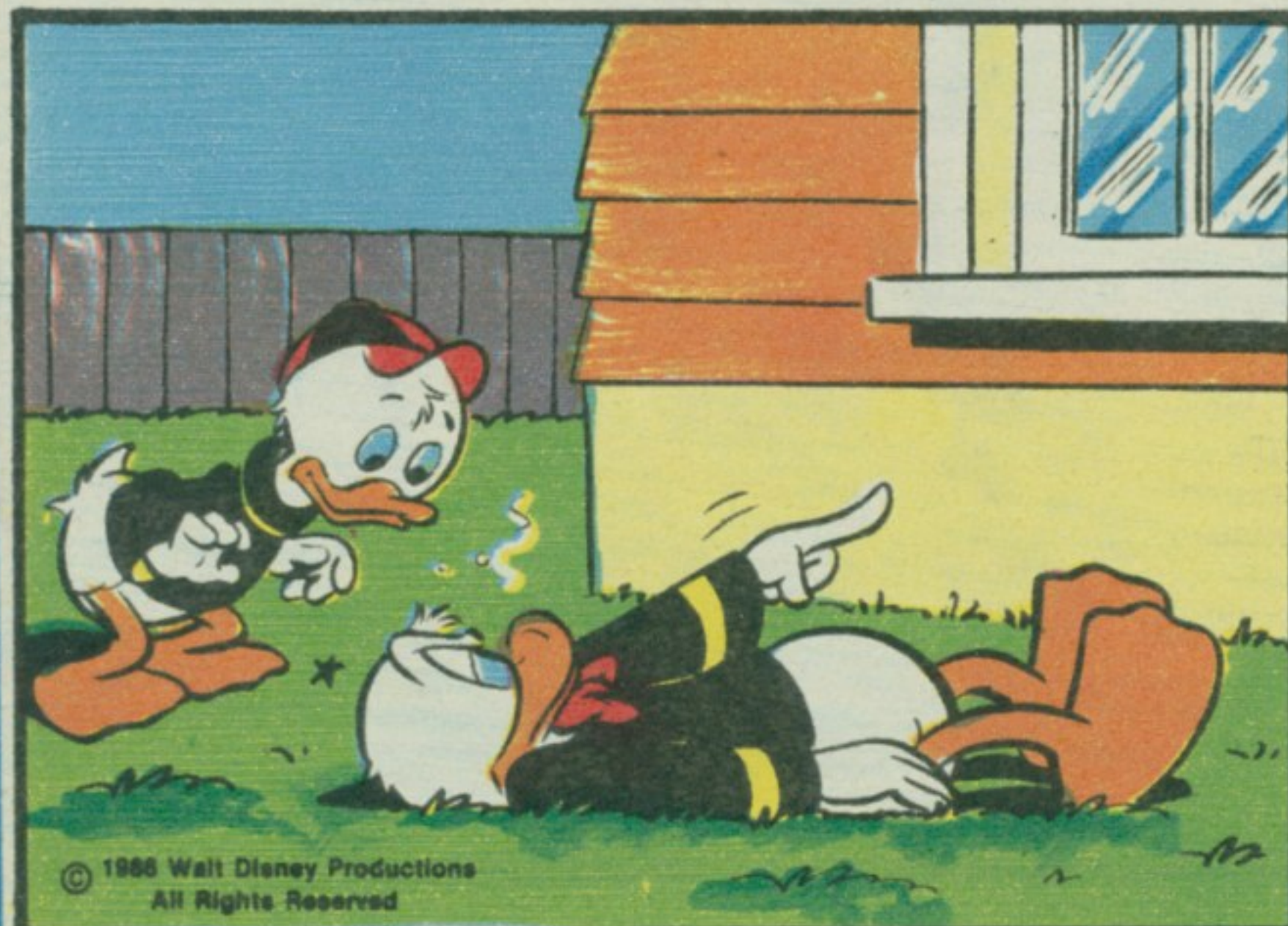
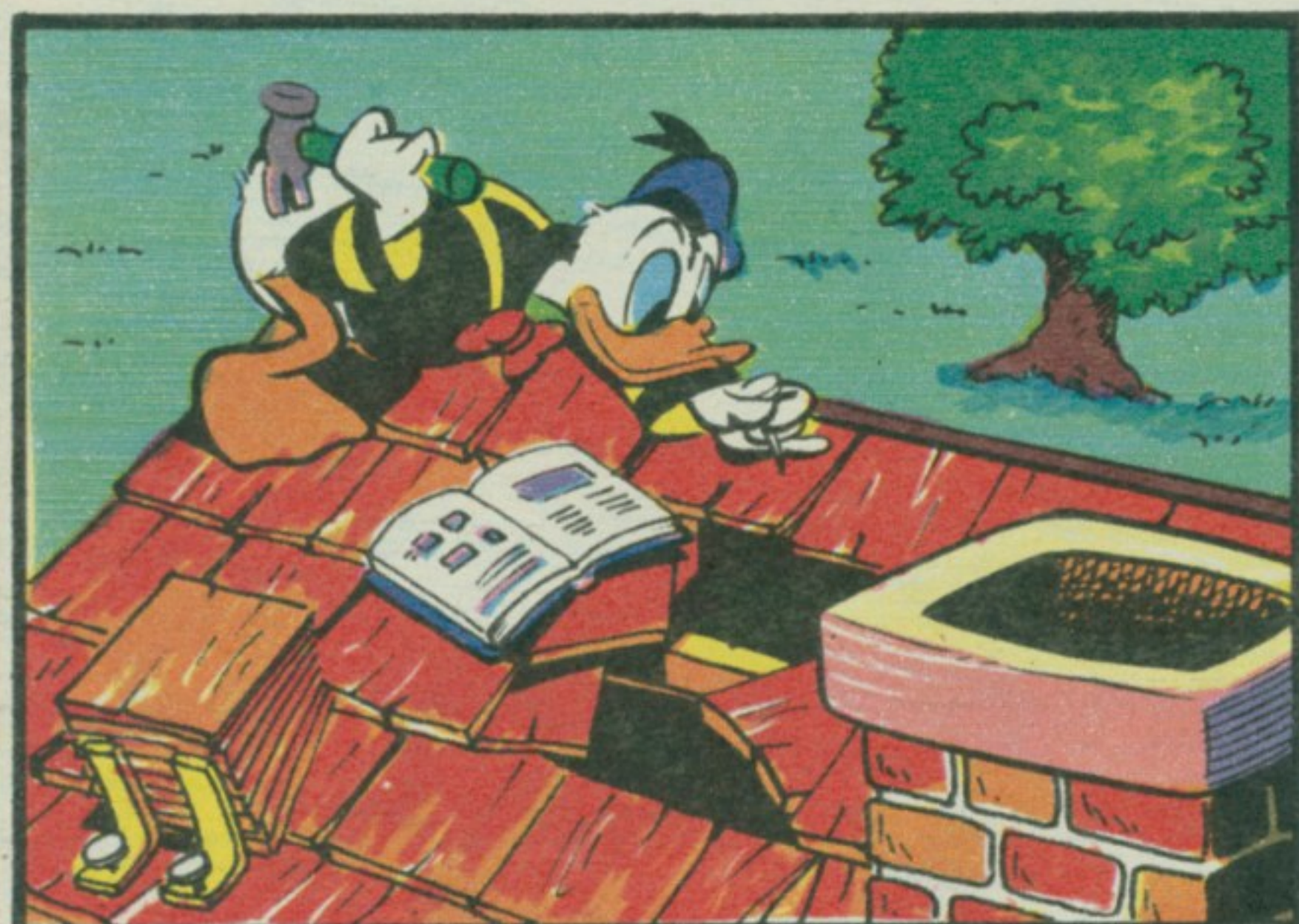
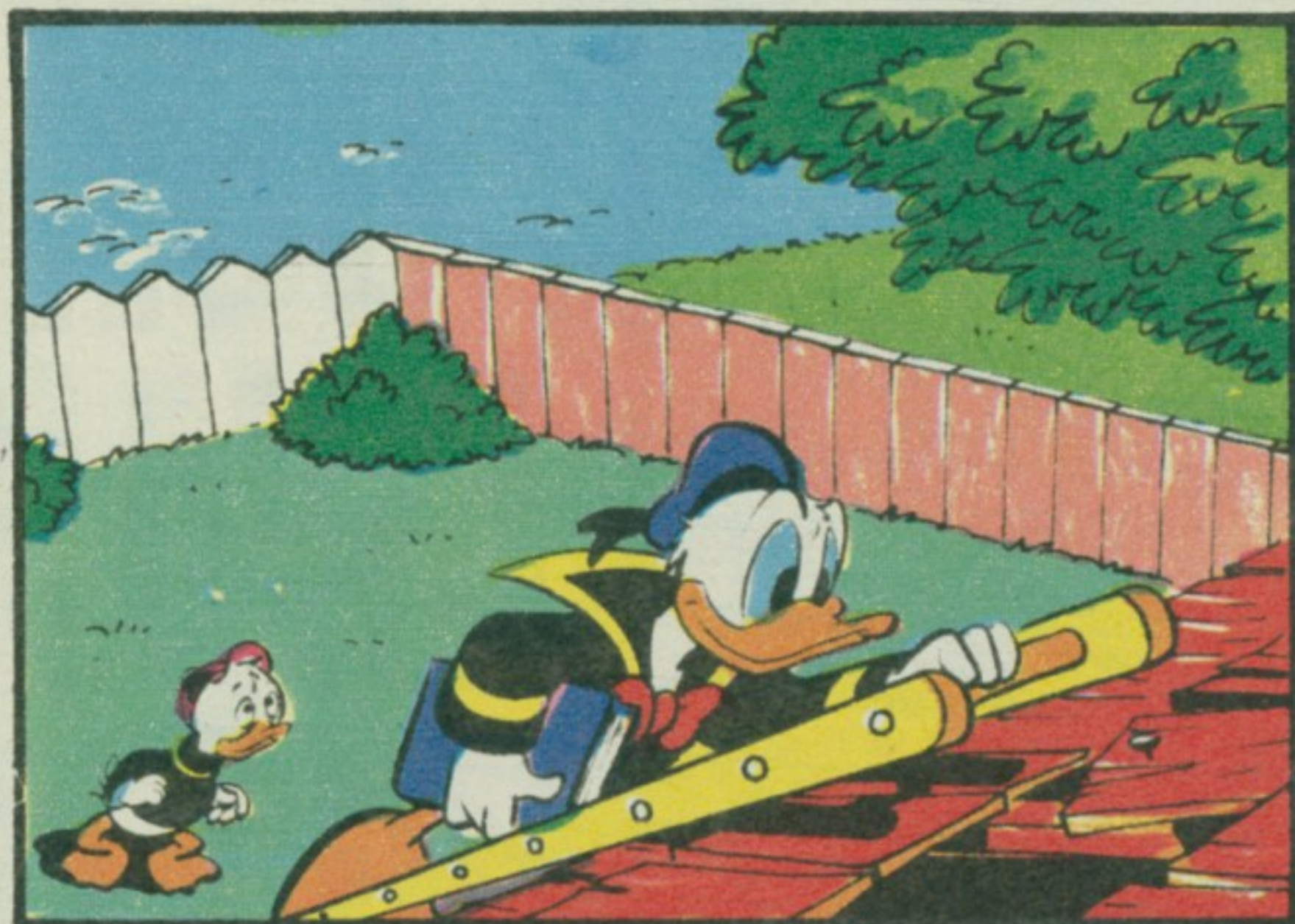
●●● у Холандији се годишње произведе око три милиона пари широм света чувених кломп које углавном покупују страни туристи. Међутим, занатлије и произвођачи жале се да више неће моћи да праве ову обућу јер је дрво које сада набављају превише мекано и упија велике количине лака. Холандија ће зато вероватно морати да увози дрво за клопте.

●●● стручњаци тврде да од свих мишића човечијег тела највише раде очни мишићи. Само у току просечног дневног читања они се покрену преко 100000 пута.

●●● асфалт је најстарији продукт нафте који је користила људска раса. Употребљаван је уместо малтера при градњи кућа, а касније су га Египћани користили приликом мумификације својих мртвих. Такве мумије су се очувале хиљадама година.

Из архива познатих полиција

Ако им не даш 75.000 долара, убиће ме..." Зачуло се једно "клик", а затим брујање мртве телефонске линије.

За Бенија Бокома, оснивача и председника компаније "Бибко индустрија" у Ла Марку, Тексас, ово брујање означило је почетак чекања пуног агоније. Бенија су позвали преко телефона у његовој канцеларији, у среду 22. септембра 1982. године. Глас који је нејасно допирао из слушалице припадао је његовом 21-годишњем сину Мајку, и Боком је одмах схватио да је посреди магнетофонска трака. Могао је да разабере само једну или две реченице, а затим и језиви коначни вапај: "Ови људи се не шале". Сузбијајући у себи панику, схватио је да су му киднаповали сина.

Док се возио кући, да о несрећи обавести своју супругу, његова размишљања грозничаво су се окретала око вртлога у чијем се центру налазио извесни Роналд Флојд Вајт, бивши трговачки путник фирме "Бибко", који је посао напустио тог пролећа: Бенију се никада није допадао, између осталог зато што је лудовао за ватреним оружјем и волео да говори о себи као о "најамнику".

Одједном је све легло на своје место. Бени се питао зашто је затражена откупнина од 75.000 долара. Зашто баш та сума? Зашто не три пута већа? Сетио се да је неколико месеци уназад продао једну некретнину за 80.000 долара. Вајт је знао за ту продају, и сигурно је мислио да његов бивши послодавац има толико готовине при руци. Више није ни сумњао да је Роналд Вајт био човек који је киднаповвао његовог сина.

Отмица у ноћи

Око 9.30 претходне вечери, Мајк Боком је гледао телевизију у свом момачком дому у стамбеној четврти града Санта Фе, дванаест километара северно од очеве фабрике. Кад је чуо куцање на вратима, изашао је да их отвори — и нашао се испред цеви једног "магнума 357". Човек са револвером имао је дугу косу и био отприлике његових година. Иза њега стајао је други човек са као катран косом, држећи пушку у руци. Утерали су Мајку у кухињу, везали му руке, повезали

очи и зачепили уста селотепом. Затим су га извели напоље до његовог камиона, убацили га у возило и унутрашње се вратили прилазним путем.

Прошли су кроз Хјустон а затим, после полчасовне вожње, стигли до једног напуштеног нафтоносног поља, окруженог густом шумом. Ту су отмичари натерали Мајку да у

Кад је снимање порука било завршено, два човека потерала су Мајку преко чистине према једној дугуљастој рупи. На дну рупе налазио се сандук склепан од иверице, 2,5 метра дуг, 60 центиметара широк и 35 центиметара висок. "Даћемо ти пола векне хлеба и пластичну боцу пуну воде", рекао је један. "Буди миран. Ако

ОВИ ЉУДИ

СЕ НЕ

ШАЛЕ

ОТМИЧАРИ СУ ГА СТРПАЛИ
У ЈЕДАН НА БРЗИНУ
СКЛЕПАНИ ДРВЕНИ САНДУК
И ЗАКОПАЛИ УСРЕД
ПУСТОШИ.

ДАНИ СУ ПРОЛАЗИЛИ КАО
И НАДА ДА ЋЕ ГА СПАСИТИ

магнетофон изговори две поруке. Прва је гласила: "Тата, у невољи сам. Ови људи су опасни. Ако им не даш 75.000..."

Друга порука садржавала је упутства: "Одвезите се до споменика светог Јасинта источно од Хјустона. Пребаците се Линчберговом скелом преко канала за бродове. Возите путем до Ричардсонове бакалнице код међудржавног пута 10, и чекајте испред телефонских кабина на паркингу да вас позову".

све буде ишло како треба, вратићемо се кроз два дана да те извучемо".

Присилили су га да легне у сандук на леђа, наместили одозго поклопац, углавили четири пластичне цеви за довод ваздуха, и почели лопатама да набављују земљу у рупу. Да би прикрили своје недело, пребацили су неколико старих аутомобилских гума преко гробнице и отишли.

У свом самотном гробу 130 километара према северу, Мајк је некако успео

Илюстровао Слободан Стефановић

да се окрене на стомак. Из те позиције открио је једну пукотину између предњег дела сандука и побочних страна. Што је више гурао предњу даску, она је постајала све лабавија. Лежао је на стомаку, ослоњен о лактове, кад се предња даска одвалила, пустивши да се поклопац сандука, са својим теретом земље, улегне према његовој глави. Имао је таман толико времена да зграби једно парче дрвета преостало у сандуку и да га углави између поклопца и пода, иначе би био смрвљен. Сада је био прикован за под, са лицем надоле.

ФБИ преузима случај

Након што је својој супрузи Глендел саопштио шта се догодило, Бени Боком је позвао Брајана Лема, шефа полиције у Санта Феу. Лем је стигао после десетак минута и темељито испитао Бенија, који је споменуо своје сумње у погледу Вајта. Лем му је рекао да се врати у фабрику и да чека. Кад се поново нашао у полицијској станици, Лем је о читавом случају обавестио ФБИ.

У сарадњи са локалном полицијом, ФБИ је преузео случај. Агенти ће даноноћно дежурати око Бокомове куће, а у фабрици је једна мала армија представника закона успоставила свој штаб.

У 4.30 следећег јутра, телефон је поново зазвонио у Бокомовој кући. „Имате два дана да прикупите новац“. Затим се зачуло једно „клик“, праћено брујањем мртве линије. Разговор је трајао 25 секунди, недовољно дуго да би људи из ФБИ могли да одреде одакле је позван.

Бени је тог дана отишао у фабрику и покушао да ради. Као и обично, стално су звали телефоном, инжењери и трговачки путници. Ниједан од тих позива није био онај који је очекивао. Током поподнева је заједно са представницима закона припремио пошиљку за отмицаре. Начинили су пакет од 5.000 долара у новчаницама од 10 долара обавијен око свежња лажних новчаница са уграђеним електронским „бипером“ у средини.

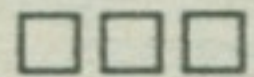
У 10.30 увече зазвонио је телефон. Бени је подигао слушалицу и чуо Мајков глас са траке: „Одвези се до споменика светог Јасинта источно од Хјустона...“

Тако је отпочела најдужа ноћ у животу Бенија Бокома. Са двојицом агената који су се шћућурили иза предњих седишта, прекривени врећом за спавање, одвезао се до споменика и укрцао на скелу. Један двосмерни радио одржавао је агента у контакту са осталим агентима ФБИ на том подручју.

Одвезли су се до Ричардсонове бакалнице, где је Бенија требало да позову телефоном Мајкови отмицари. На паркингу су се налазиле четири телефонске кабине. Држећи у руци торбу са новцем, Бени је изашао из кола. У једној од кабина зазвонио је телефон. „Је ли то Бени?“ упитао је мушки глас. „Скрените на међународни пут 10 и возите западно до Ексонове бензинске пумпе у Увалди стриту. Сачекајте код две телефонске говорнице даљња упутства“.

У Увалди стриту Бени је скренуо на бензинску пумпу и паркирао се поред телефонских кабина. После два часа, у једној од кабина најзад је зазвонило. Овога пута јавио се женски глас: „Вратите се до Ричардсонове продавнице, паркирајте се испод светиљки и отворите сва врата ваших кола – сва врата, предња и задња, и гепек. Затим чекајте даљња упутства“.

Бени ће од сада морати сам да се сналази. Нешто после два часа изјутра, на путу према бакалници, пустио је двојицу агената да изађу. Код бакалнице је угасио мотор и отворио сва врата на колима и гепек – а затим почео да чека. Најзад, око пет часова изјутра, видео је како се у сенци паркинга неко креће. Један човек, агент ФБИ, пришао му је и рекао: „Одложено је. Телефонирали су пре неколико минута вашој кући и рекли да се сусрет одлаже за вечерас“.

У суботу увече, два човека посетила су место где је Мајк био закопан. Кад су усмерили сноп батеријске светлости низ једну од цеви за довод ваздуха, зачули су веома слабан Мајков глас „Понестало ми је воде. Дајте ми још воде“. Без речи су се удаљили.

Човек са црном косом

Упркос огромним напорима људи из Федералног истражног бироа, нада да

ће Мајк бити спасен почела је да бледи. А онда, као што се то често дешава у таквим случајевима, дошло је до преокрета, потпуно невезано са операцијом ФБИ. У 12.30 часова у недељу пре подне, шерифовој канцеларији у округу Монтгомери 60 километара северно од Хјустона, један мештанин је јавио телефоном да се неко сумњиво возило налази паркирано испред замрачене трговачке радње Џифија Стопа. Шерифови помоћници Џим Хол и Џон Ор кренули су тамо. Поред изанђалог аутомобила угледали су човека са црном косом како пуни пластичне боце водом из чесме. Човек је рекао Холу да узима залиху воде за свој камп у шуми. У међувремену, Ор је осветљавао батеријом унутрашњост кола. Одједном је узвикнуо: „Хеј, Џим, на предњем седишту је пиштољ“!

Након што су претресли незнанца, почели су да претражују кола. На задњем седишту су пронашли пушку, а у гепеку полуаутоматски пиштољ, торбу с муницијом, магнетофон, конопац и ташну у којој се налазио пасош на име Роналда Флојда Вајта. Двојици помоћника ово име ништа није значило, нису имали појма о случају Боком. Човек кога су ухватили рекао је да се зове Тимоти Конели. Његова прича: Сусрела су га два човека и рекла да ће му платити ако им донесе нешто воде за њихов камп. Није знао где се камп налази – рекли су му да ће се они вратити да преузму воду од њега. Док је говорио, шерифови помоћници су опазили између два седишта једно парче хартије. Ту су била исписана упутства за правац вожње, са наређењем да се чека на телефонски позив. Једна реченица је гласила: „Видећете Мајка живог ако...“

Хол и Ор су позвали своју централу и упитали да ли постоји федерална потерница за Вајтом. Одговор је стигао брзо: тражили су га на југу – као осумњиченог у једном киднаповању које је управо било у току! Док су Хол и Ор испитивали Конелија, зачули су преко радија да су њихове колеге опазиле логорску ватру у шуми. Пожурили су, и стигли таман у тренутку кад су два нова сумњива лица била хапшена: један брадати, дугокоси човек по имену

Марк Олер, и једна млада жена, Деби Вилијамс. Од Роналда Вајта није било ни трага.

Док га је Џим Хол саслушавао, Олер је признао да се Вајт те вечери налазио у кампу. Међутим, Хол још није знао име жртве киднаповања – све што је имао било је име „Мајк“ на уцењивачкој поруци – и одлучио је да блефира. „Чујте, Олеру“, рекао је, „ми знамо да ви имате Мајку, а изгледа да је Вајт лепо одшетао и оставио вас на цедилу. Што се нас тиче, ви сте киднапер, и ако се нешто деси жртви, бићете осуђени због убиства“.

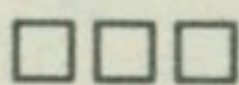
Блеф је упалио. Олер је одвео полицајце до напушеног нафтоносног поља. Када је изашао из аутомобила Хол је повикао: „Мајк!“ Зачуо је један глас, пригушен и нејасан. Повикао је поново, и једва чујни глас се опет одазвао. Полицајци су почели махнито да копају, користили су само своје шаке. Наишли су само на једну рупу, и Хол је посегнуо наниже колико год је могао. Осетио је како га је један рука зграбила за зглавак снагом коју даје само очајање.

Слободан и жив

У 7.30 тог јутра Бени Бомом је чуо како се отварају улазна врата. Тренутак касније ушао је шериф Лем и саопштио му: „Имамо Мајку“.

Мајк је изгубио десет килограма али, сем низа уједа од инсеката и дехидрације, чинило се да је у добром стању.

На суду је испричао да га је паника готово сасвим паралисала када је поклопац сандука почео да пропада под теретом земље. Дани и ноћи су се смењивали али у његовој гробници било је увек мрачно као у рогу. Мрави су га уједали за руке и лице, и имао је халуцинацију да ће га они изуједати толико да ће од њега остати само костур. Најзад, кад је већ почео да губи сваку наду, зачуо је како неко узвикује његово име, осетио како се земља зарушава, а онда напипао једну руку изнад своје главе. Зграбио је руку и грчевито је стиснуо...

Три дана касније, Роналд Флојд Вајт је ухапшен после вратоломне потере у близини Рио Хондоа, Тексас. После одржаног суђења, Вајт, Конели, Олер и Вилијамсова осуђени су на вишегодишњу робију.

Г. В.

Уметност Кикладских острва део је најдревније грчке културе, њени примерци веома су ретки, нарочито мермерни идоли чије значење није растумачено. Одједном, 1965. године, више од стотину ових ретких фигурина почело је да кружи међународним уметничким тржиштем достижући вртоглаве цене.

Две године касније њихов број толико се намножио да се озбиљно посумњало у аутентичност. Све фигурине, иако стилски различите, имале су истоветну патину мада су, наводно, настале у дугом временском раздобљу између 3000. и 1400. године пре наше ере.

Сумњичави стручњаци учинили су тада нешто чему данас све чешће прибегавају музеји и колекционари – позвали су у помоћ науку названу **археометрија** где се на истом послу срећу физичари, хемичари, археолози, геолози, историчари уметности, рестауратори... Они најсавременијим методама и најсавршенијим апаратима одређују старост уметничког дела, врсту материјала од којег је направљено, технику којом је рађено.

На тај начин откривају се фалсификати.

Јозеф Ридерер, професор археологије Техничког универзитета у Западном Берлину, шеф је истраживачке лабораторије Државног музеја. Он је добио задатак да испита оригиналност кикладских идола.

Ридерер је, пре свега, из осам највећих европских музеја добио сићушне узорке са шездесетак аутентичних кикладских идола. Затим је и оригиналне и сумњиве подвргао низу тестова.

Спектроскопско испитивање, којим се утврђује састав непознатог материјала, није открило ништа необично осим да је патина сумњивих фигура савршено чиста.

Рендгенски зраци и микроскопски прегледи показали су да се патина састоји од калцијумсулфата, односно гипса. Ово не би представљало никакав доказ о фалсификату да тло и вода Кикладских острва садрже довољан проценат сумпора који би учинио да се на мермеру направи гипсана патина. Али, они их не садрже.

Петролошка испитивања на Кикладима открила су у каменитом тлу трагове пирита, минерала гвожђа, који на мермеру, током вековне оксидације, ствара тамне мрље. Таквих мрља није било на сумњивим

АРХЕОМЕТРИЈА
ПРИСКАЧЕ
У ПОМОЋ

ЛОВЦИ НА

идолима, а сам пирит на њима био је скоријег датума – доказ да фигурине нису лежале четрдесет до педесет векова у влажној земљи Кикладских острва.

Професор је, на крају, сумњиве узорке подвргао ултраљубичастој светлости и они су дали црвенољубичасте одсјаје, знак да је мермер од којег су направљени релативно млад. Мермер из античког доба показује жутоплавичасте мрље.

Тако је недвосмислено доказано да се ради о поплави фалсификата продаваних за скупе паре. Радионица у којој су настали није откривена.

– Ово је само једноставнији пример онога што данас можемо да учинимо за откривање фалсификата – каже професор Ридерер. – Фалсификатори су све вештији, срећом и ми. Циљ нам је да увек будемо бар корак испред њих.

Бојлов дијамант

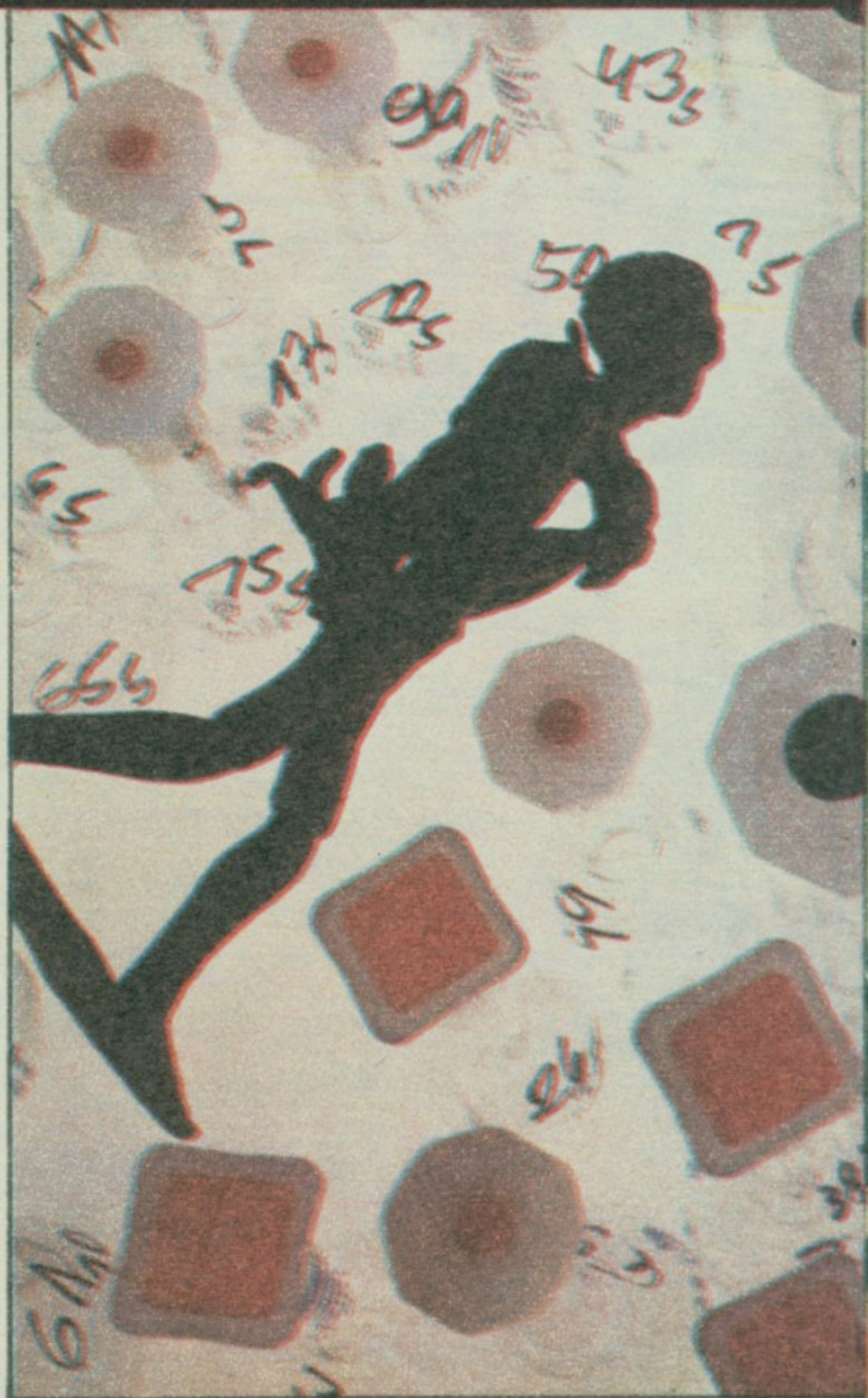
Многе технике којима се служи археометрија разрађене су тек током две-три протекле деценије, а у последње време не прође година а да се не појави нека нова.

Чувени метод одређивања старости угљеником-14, откривен 1947. године, донео је свом творцу Виларду Либију Нобелову награду.

Термолуминисцентна анализа примењује се код одређивања старости предмета од керамике и теракоте и била је практично непозната до пре двадесетак година, мада се заснива на појави коју је још у 17. веку запазио чувени физичар и хемичар Роберт Бојл. Он је, случајно, држао дијамант у близини пламена свеће и приметио да камен у мраку емитује светлост.

Око двеста педесет година касније наука је ову појаву објаснила. Укратко, поједини електрони загрејаних чврстих тела могу да се ослободе само ако приме енергију. Ова енергија

Тканина из преколумбијанске епохе – најсавременијим техникама одређује се да ли је оригинална

Разни пигменти који служе за поређење приликом анализа слика старих мајстора

је опет топлота и тако ослобођени електрони изазивају емитување светлости.

Термолуминисцентну анализу први је применио Мартин Ајткен са Оксфордског универзитета и успео да одреди старост керамичког предмета према количини светлости ослобођене приликом грејања у лабораторији на температури од око 500°C. За ово је довољан узорак од педесет милиграма а сићушна рупица на предмету с којег је узет лако се рестаурира.

Ова анализа обично се примењује када се ради о великим временским раздобљима, да би се, на при-

чији је век двадесет две године. Ако га на слици, која се сматра старом, има, јасно је да се ради о фалсификату.

Директор се увредио

Старост може да се одреди и код синтетичких органских материјала и то на основу анализа и поређења с развојем и употребом одређених једињења. На тај начин утврђено је порекло скулптуре "Флора" Берлинског музеја.

„Флора“ је полунага статуа од воска у природној величини са осмехом Мона Лизе и од дана када ју је музеј купио 1909. године била је предмет бурних полемика. Многи стручњаци сматрали су да је дело Леонарда да Винчија, многи други су у то веома сумњали.

Крајем те исте године један од синова енглеског вајара Ричарда Лукаса изјавио је да је „Флору“ 1846. године направио његов отац. Статуа се, нешто касније, случајно сломила и Лукас је поправио што објашњава постојање пукотине и недостатак подлактице. А, да се неко потрудио да завири у унутрашњост „Флоре“ нашао би у њој старе новине употребљене за „закрпу“.

Директор Берлинског музеја се увредио и остао при тврдњи да је „Флора“ Леонардово дело које је Лукас, можда, рестаурирао.

Недоумица је трајала до пре две године када је лабораторијска анализа коју је извршио Ридерер, открила постојање једне органске киселине први пут добијене 1833. године.

„Флора” је дело из 19. века, пресудио је професор Ридерер.

Током протеклих десетак година Ридерерова археометријска екипа испитала је око три хиљаде сумњивих уметничких дела и утврдила да је половина обичан фалсификат. Од око сто четрдесет римских статуа које се налазе у Антикваријуму Резиденц музеја у Минхену половину чине фалсификати настали у доба ренесансе.

Ипак, има предмета пред којима је и археометрија, засад, немоћна. То су уметничка дела од гранита и слоноваче, на пример. Изгледа да време на њима не оставља трагове који се дају открити. Веома је тешко установити да ли је статуа од гранита оригинална, односно из римске епохе, или је ренесансни фалсификат.

Али, и археометрија је млада наука која напредује џиновским корацима.

Б. Дожић

ПОСЛЕДЊИХ ГОДИНА СВЕ СЕ ВИШЕ СУМЊА У
ОРИГИНАЛНОСТ МНОГИХ УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА
КОЈА КРАСЕ МУЗЕЈЕ И ЗБИРКЕ ШИРОМ СВЕТА.
ОДНЕДАВНО МОЖЕ, ГОТОВО БЕЗ ГРЕШКЕ, ДА
СЕ УТВРДИ ДА ЛИ ЈЕ ГРЧКА АНТИЧКА ВАЗА
НАПРАВЉЕНА У 19. ВЕКУ, ЈЕ ЛИ
МОДИЉАНИЈЕВА СЛИКА ЗАИСТА ЊЕГОВА
ТВОРЕВИНА, ИЛИ КАДА ЈЕ НАСТАЛА
СКУЛПТУРА КОЈА СЕ ПРИПИСУЈЕ ЛЕОНАРДУ
ДА ВИНЧИЈУ...

мер, utvrdilo da li su antичке грчке вазе направљене у 19. веку.

Дендрохронологија (од грчких речи: дендрон - дрво и хронос - време), односно проучавање година на дрвету, одавно се успешно примењује за одређивање старости слика рађених на дрвету, намештаја и дрвених скулптура.

Тражи се олово – 210

Термичка диференцијална анализа, која управо излази из експерименталне фазе, користи се за датирање уљаних слика насталих пре мање од једног века. Заснива се на познатој појави органске хемије: уљу у бојама потребно је деведесет до сто двадесет година да се потпуно осуши и полимеризује. Пре

и после тог временског периода сасвим другачије реагује на топлоту.

Код слика су, засад, пигменти боја најсигурнији показатељи аутентичности. Боја које су правили и употребљавали стари мајстори данас има на тржишту. Фалсификатор може у радњи да купи и бело олово, и зелени кобалт, чак и непоновљиву плаву коју је Вермер добијао туцањем лапислазулија.

Сумњива слика ставља се пред рендгенски спектометар и компјутер, у року од неколико минута, даје списак свих кључних елемената. Уколико се на списку налазе пигменти на бази олова, узимају се микроскопски узорци слике и анализирају спектрометром масе да би се добила концентрација олова-210, једног изотопа олова

Бронзане фигурине усред епрувета у лабораторији. Испитивање ће показати да ли су древног афричког порекла или вешти фалсификати

Име Самјуела Лојда многим од нас баш ништа не значи и једина асоцијација коју би евентуално могло да побуди била би везана за истоимено енглеско осигуравајуће друштво. Међутим, овај Лојд, Американац, није ни у каквим родбинским везама са оснивачима чувеног друштва. Ипак, у једном тренутку, и за њега је сазнао цео свет али, како је то давно било, није ни чудо што се заборавило.

Прича о Самјуелу Лојду почиње пре нешто више од 100 година, тачније 1878. Тада је, наиме, оштроумном састављачу шаховских проблема, математичких задатака и загонетки пала на памет идеја за игру за коју је био сигуран да ће уздрмати свет. Тачно то се и догодило.

Цео штос Лојдове игре, коју су касније Французи назвали такен, састојао се у дрвеној кутији са 16 поља и 15 квадратића у којима су били исписани бројеви од 1 до 15. Задатак је био поређати квадратиће по реду служећи се при том оним, јединим, слободним пољем. Поносан на самог себе, очекујући да ће направити прави бум, Лојд је похитао у Патентни уред.

Несаломљиви Лојд

Ускићеног састављача загонетки дочекало је смркнуто лице шалтерског службеника. Пружио је Лојду формуларе које је требало да попуни и затражио да види радни модел.

— Радни модел? — збунио се Лојд. Какав модел кад је, практично, било немогуће решити задатак који је постављала игра. У томе се заправо и састојао његов патент. Једино што је могао, било је да човеку с друге стране шалтера покаже игру и постави му задатак. Будући да осим њега овај није имао ниједну другу странку, службеник је пристао. Пуна два сата покушавао је да реши задатак што му, наравно, није пошло за руком.

— Изгледа да је стварно немогуће — признао је али није одустао од захтева да му се покаже радни модел. — Ако њега нема, онда патент не може да се добије — одлучио је и несрећном Лојду није преостало ништа друго до да се са својом кутијом и квадратима врати кући необављена посла. Међутим, Лојд није био човек који ће тек тако клонати духом: цео свој живот провео је постављајући и решавајући проблеме па је, с правом, помислио да ће и овај већ некако средити. Размишљајући о томе шта би било најбоље да предузме, решио је да оде неком издавачу новина и, као човек од акције, кренуо већ сутрадан.

Грозница једног Ускрса

Ко је био срећник којем се обратио остало је незабележено али се зна да је предложио да се његов задатак објави у ускршњем броју (тада се новине и иначе штампају у повећаном тиражу) и да се распише награда од 1.000 долара оном ко га реши. Како је у то време 1.000 долара представљало право богатство, издавач коме се обратио није био баш уверен да ће направити добар посао. Био је спреман да задатак објави

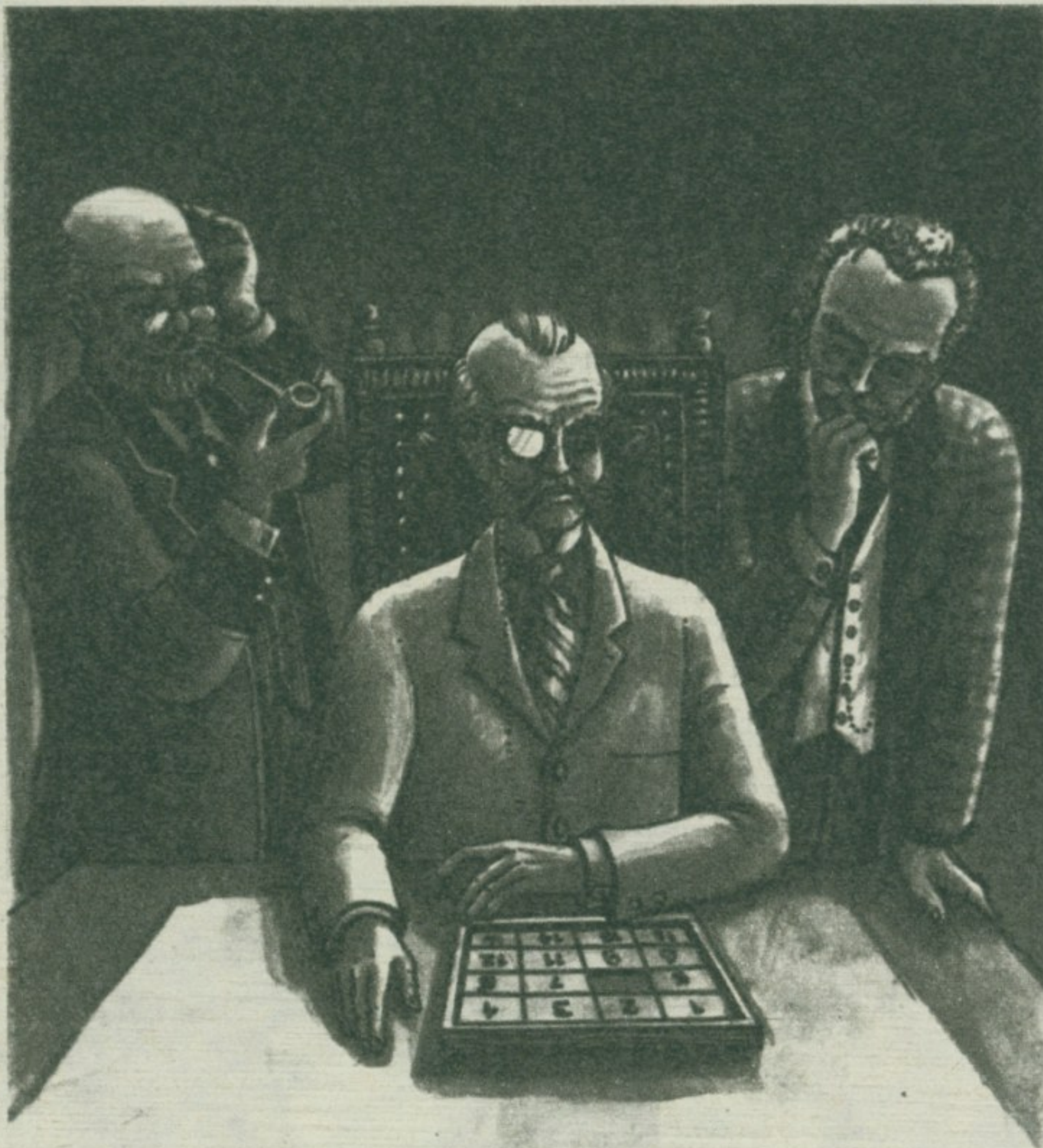
ИГРА ЗА ИЗЛУЂИВАЊЕ

15

КВАДРАТА

У

РАЈХСТАГУ

али не и да распише овако високу награду: питање је, мислио је, да ли ће новац добијен повећаним тиражом покрити тих 1.000 долара. Видећи да се колеба, Лојд је понудио да награду плати из свог џепа. То је већ било прихватљиво. Прихватљиво је било и да Лојду

обећа део добити остварене продајом увећаног тиража.

Ускршњи број је просто плануо. Америку као да је захватило лудило: трговци су лупајући главу над задатком каснили са отварањем радњи, фармери су у подне уместо јутро износили плугове, маши-

ПИШУЋИ О ТАКЕНУ, ИГРИ

КОЈА ЈЕ МУЊЕВИТО

ОСВОЈИЛА СВЕТ, ЈЕДАН

ФРАНЦУСКИ НОВИНАР ЈЕ

ЗАПИСАО: „НЕ ПОСТОЈИ

ЧАК НИ ЗАБАЧЕНА СЕОСКА

КУЋА У КОЈУ СЕ НИЈЕ

УГНЕЗДИО ОВАЈ ПАУК,

ВРЕБАЈУЋИ ЖРТВУ

СПРЕМНУ ДА СЕ УПЛЕТЕ У

СВОЈЕ МРЕЖЕ”

новоће су заборављале да се уставе у станицама, мајке су касниле са храњењем деце. Разуме се, манија која је завладала Новим светом, брзо се пренела и у Стари. Дрвене кутије са 15 плочица могле су да се виде свуда и на сваком месту: тезгама пиљара, школама, чекаоницама лекара. Једном речи, и Европа је подлегла. Лудило је морало да се обузда па су неке владе напречац донеле законе по којима је решавање Лојдовога задатка било забрањено у радно време. Поготову у државним канцеларијама.

„Оно што не можете на послу, можете у нашем локалу” освануло је једног дана плакат на угледној париској кафани чији се власник досетио да приреди утакмицу у игрању такена. Његов пример следиле су стотине других власника кафана. Не само у Француској.

Каква је манија завладала светом види се и из бележака немачког географа и математичара Гинтера који је записао: „Сећам се као да је то сада, како су у Рајхстагу људи седе главе са највећом пажњом буљили у кутије са 15 квадрата”.

Као и свака грозница и ова је прошла захваљујући — математици. Наиме, израчунато је да се од огромног броја могућих задатака, дошло се чак до цифре од 600 милијарди покушаја, може правилно решити тек једна половина и то под условом да се математичким путем унапред израчуна „права” комбинација померања бројева. А ако би се сваки задатак решавао само 1 минут и то 12 часова дневно, требало би ни мање ни више него 5 милиона година да би се решили сви могући задаци у такену. Јасно је, зашто је, одмах по објављивању ових прогноза, интересовање за такен нагло спласнуло. Лојду то није нимало сметало: он је у међувремену довољно зарадио да би могао да се баци на смишљање нових лудости. Идеја са кутијом, квадратима и једним слободним пољем, надживела га је. И данас, у многим земљама па и код нас, могу да се нађу сличне таблице али са много већим бројем плочица. Тако у нашим продавницама дувана може да се купи „Викторија” игра са 31 плочицом која се, за разлику од такена може решити за тили час.

О. Вукадиновић

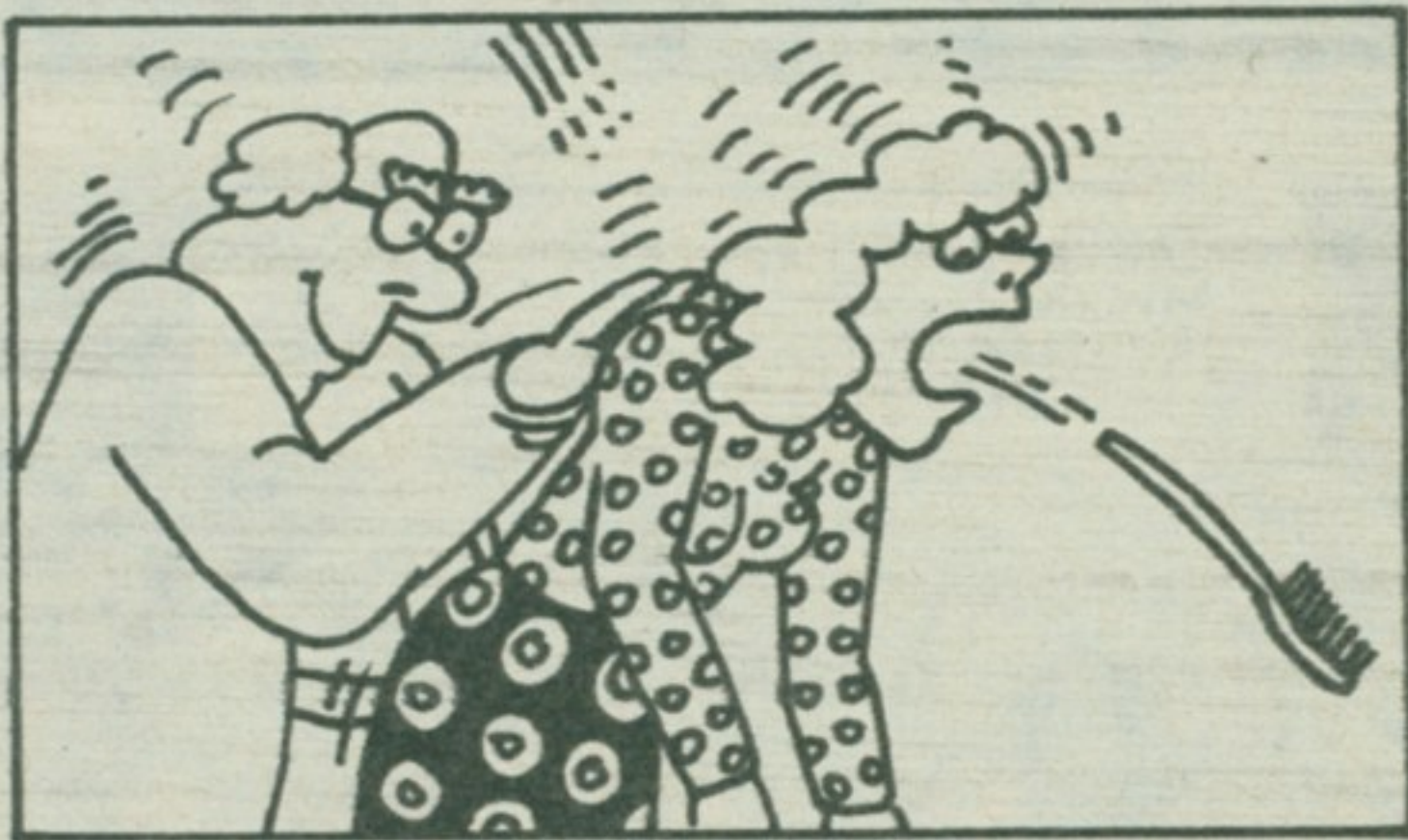
Илустровао Рајко Ковачевић

ПАЗИ ДА НЕ ПРОГУТАШ ЧЕТКИЦУ!

Сада, када треба да опере зубе, петнаестогодишња Стефани Леклер увек претрне од страха. Није чудо, овој малој Парижанки се недавно догодило да је четкицу – прогутала.

У једној емисији на телевизији Стефани је видела да није довољно само „изрибати“ зубе, него да треба добро очистити и непце на ком се такође задржавају

штетне материје. Четкицу је дубоко завукла, руке су јој биле мокре, четкица се „измигољила“ и, ето невоље! Четкица је полетела у Стефанино грло, склизнула још даље и завршила у стомаку.

Родитељи су кћерку сместа одвели у болницу. Тамо су јој лекари, специјалном „улицом“ извадили непослушну четкицу. ■

КАД АДМИРАЛ НЕМА НАОЧАРЕ

Ову причу о себи испричао је пензионисани адмирал Елмо Цумвалт: У време док је био главнокомандујући поморских снага САД боравио је у гостима у Хјустону. Једног јутра отишао је да цогира и – изгубио се. Наравно није понео наочаре па није могао да у некој телефонској говорници потражи број својих домаћина. Уз то при себи није имао ни цента. Зато је неког грађевинског радника, који се нашао у близини, замолио да уместо њега потражи број у телефонском именику. Пошто број није био одштампан у именику, адмирал је системом „колект кола“ (позив плаћа друга страна) позвао Пентагон да му помогну да се снађе. На крају га је један човек примио у кола и повезао на мукотрпно наћену адресу. Уз пут је упитао адмирала Цумвалта шта је по занимању. „Руководим Морнарицом“, одговорио је он. „Не знате где станујете, не умете да читате и још очекујете да ћу да вам поверујем?“ ■

ПЛАШИМ СЕ ДА ЋЕ НЕСТАТИ

Јехуди Мењухин, познати светски виолиниста, посећивао је Марка Шагала, чувеног сликара. Једном приликом, док су седели у Шагаловој башти, Мењухин га је питао да ли је икада сликао свој врт.

– Знаш, моја супруга потиче из богате руске породице – рекао му је Марк Шагал – и за њу је, од самог детињства, било сасвим природно да живи у кући с баштом. Зато јој наш врт и не значи толи-

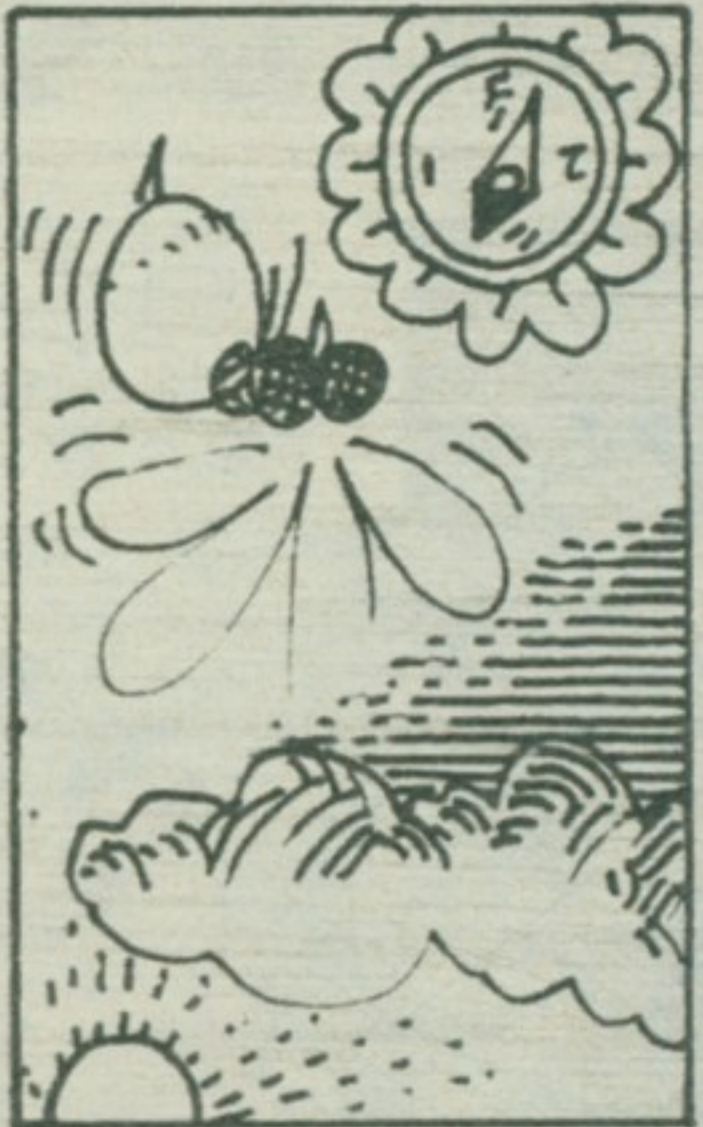
ко као мени. Али, моја породица је била исувише сиромашна да би себи приуштила кућу с баштом. Сада, када коначно имам свој врт он ми је то-

лико драгоцен да бих се плашио да га сликам – мислим да би, оног тренутка када бих почео да цртам ову башту, она нестала! ■

ИМАЈУ ЛИ ПЧЕЛЕ КОМПАС?

Зна се да се пчеле у свом свакодневном трагању за поленом и назад до кошнице оријентишу према сунцу. Међутим, оно што је увек занимало научнике је како оне у томе успевају по облачном времену. Према истраживању швајцарских научника, Розела и Фехнера, одговор је у сложеној грађи пчелиног ока. Свака јединица која сачињава око има различиту осетљивост, то јест, у свакој од њих се сунчева светлост прелама под различитим углом.

Шта у ствари раде пчеле кад желе да утврде где им је омиљена ливада или кошница? Под претпоставком да бар негде постоји макар и најмање видљиво парче плавог неба, пчела само треба да се окреће све док календоскоп у свом оку не усклади с том тачком плаветни-ла. Оног тренутка када јој то пође за руком, пчела зна да се сунце налази тачно иза њених леђа. Употребивши тај свој природни компас, пчела ће без тешкоћа стићи тамо куд је наумила. ■

АНЂЕЛИ ПАКЛА И БОГ

У америчком граду Колумбији сваке године одржава се велика миса за мотоциклисте испред цркве „Аур Лејди оф Грејс“. Возачи мотора из читаве Америке долазе да приме благослов. Ове године сакупило се 13 хиљада мотоциклиста да обележе десетогодишњицу настанка чувених „Паклених анђела“. Током четворосатне мисе откривен је и велики гранитни споменик – мушкарац и жена на мотору. ■

СЕНДВИЧ ЗВАНИ – НЕПОЈЕДИВИ

Италијански студенти из Трста су овог лета направили сендвич за који су веровали да ће ући у

кржном столу који су импровизовали на једном тргу, саставе 500 кришки хлеба. Тако су добили гигантски сендвич дугачак 403 метра „филован“ са око 60 килограма шунке и исто толико саламе. Кад је сендвич био готов, сек-

НЕПУШАЧИМА ВЕЋА ПЛАТА

Из дана у дан загрижени непущачи све су гласнији и упорнији. Боре се на све могуће начине да преваспитају „тروваче“ свог и туђег здравља. Један од бораца је и Питер Чендлер, директор мале фабрике намештаја из Лејланда у британској грофовији Ланкашир. Он је одлучио да радницима који не пуше или су престали да пуше повећа недељну плату за две фунте. Откако је увео нову праксу, од 55 радника пуши још само њих 18. ■

историју (ако не у историју, оно бар у „Гинисову књигу рекорда“). Требало им је скоро 24 сата да на-

ли су га и делили пролазницима који су имали ту част да „униште“ највећи сендвич на свету. ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

БЕЗ КОПРИВЕ ВЕШТИЦЕ НЕ ЛЕТЕ

У давна, прадавна времена, још док су наши преци живели далеко од овог брдовитог Балкана, коприва је била биљка којој су придавали посебно значење. Тако се још и дан-данас код смерних хришћана у Босни може наћи овакав обичај. О Ускрсу причесте се они прво хлебом и вином, што и приличи „правом ришћанину“, а онда – копривом, што показује да ни хиљаде година не бацају наше навике у неповратни заборав. Елем, најпре се

причести домаћин, па онда све мушке главе и на послетку женскиње. Онај ко се причешћује окрене се истоку. Узме причест, три пута, јер Бог трећи пут помаже, и сваки пут се окрене укруг. Тако се то ради.

Коприва је, иначе, биљка врло добра. Како за људе тако и за марвинче. Тако се ваља о Ђурђеву дану окупати у води у којој је потопљена коприва. „Здравља ради“. А стока се те воде напије „ради здравља и обиља млека“.

Гром је неће

Чули сте: „Неће гром у коприве“. И истина је. Као што се Римљанин Тиберије од страха пред божјом срибом китио лавором „јер ту врсту биља не бије гром“ тако наш човек, у пролеће кад први пут загрми – закити се копривом. И од грома се онда бојати не треба. Само још ваља закитити и вериге. Па гром ни у кућу неће. Ето, само мало напора треба кад се зна да „гром неће у коприве“.

„Кад коприва бујно расте биће родна година“.

А ради здрава порода и много деце породиљи треба обавезно ставити коприву под јастук. Тако „сенка“ не може да јој приђе ни близу. И онда ће све бити у реду. А, да – „сенка“ је женски демон који породиљи много шкоди. Још нешто важно: како се нека снаша може спасити да је неко „зао не урече“. Лако, ако зна. Само се закити копривом о Ђурђевом дану и како је који лош „урок“ стигне само с ње спадне као низ стожину намазану лојем.

Вештица косе расплете

Опет ваља знати, коприва је чудна биљка. Погледајте је мало боље. Разрасла се тамо уз ограду, скроз с краја, тамна и тајанствена, тајновита и чудновата. Ко ће знати хоће ли само добру служити? А изгледа да неће. Бар тако неки причају.

Веле да суботом увече, метлом од коприве стара вештица „помазује“ нову вештицу. Неки се куну да су својим очима видели да онда намах новој вештици „проникну крила слијепог миша, обрадак јој се продужи, косе се расплету, одјећа постане црна, и тад и она са осталијем полети као лептир“.

Кажи, ми кажи...

Коприва човека може ослободити свакојаке гамади, само све треба овако учинити.

На Велики петак од свих варива само се она сме јести. И обавезно се набада на сламку. И то зато „да преко лета не би имало бува“. Али ваља добро пазити. Ако једеш па се покапаш по одећи – зло и наопако. „Изест ћете вашке и буве“. Онда ваља запамтити речи. И то после првог залогја ваља баш овако рећи: „На живот и здравље, на Турчина болешчина, на калуђера грозничина, а на попа терлемчина“. Благо оној кући чија сва чељад ово знају и добро ураде.

Девојци коприва може открити највећу тајну. Зором, а на Младенце треба да убере три струка коприве. Сваки намени по једном младићу који је онако жељно гледи. А може и онај кога она онако из прикрајка и испод ока осматра. Онда сутрадан затражи од своје добре другарице да одвоји један струк. И кад га одвоји ова зна коме га је наменила те може бити сигурна да јој је тај суђеник.

Има једна невоља која мучи многе тате данас, а слабо је ко чуо за народни лек од коприве. А проста ствар! Против опадања косе „у коприве ваља оставити ошишану дечију косу, па ће брзо нарасти“. Ето. Све народ зна.

С. Рељић

ИЗУМИ

ОТКРИЋА

ДОСТИГНУЋА

НА ПОМОЛУ,
ИЗГЛЕДА, ЛЕК
ПРОТИВ
„НАЈДОСАДНИЈЕ
БОЛЕСТИ“

СМРТ КИЈАВИЦИ!

Вероватно да нема човека који бар два пута годишње није помислио како би медицина могла да се позабави и такозваним „баналним“ болестима. Јер, створени су чак и вештачки органи, најсложенији лекови против ретких и тешких болести, али, за вирусну кијавицу или грип који непрестано нервирају милионе људи, ефикасног лека нема.

Дотле, за утеху, ево доприноса двојице новозеландских психолога. Наравно, ради се о њиховим запажањима у вези са ширењем опаке вирусне напасти – грипа. Ако им је за веровати, онда, кад нас већ шчепа несносни вирус, са своје стране најбоље можемо да му доскочимо тако што ћемо га онемогућити да се даље шири.

Новозеланђани су, наиме, запазили да људи које је задесио поменути вирус, уместо жеље да се лече и леже код куће, добијају изненадни нагон да иду на посао и раде, па чак веома

страсно. Истовремено, приметили су психолози, „вирусом опседнути“ људи обожавају да на послу шетају од собе до собе, жалећи се на своју прехладу. Они исти, који би, да су уврнули зглавак или да им је натекао зуб, врло радо остали код куће, одједном су постали жељни посла.

Психолози Џон Брауз и Виљем Леинг посумњали су на основу ових запажања да је реч о дејству вируса на наше понашање. А шта би био циљ тог, рекли бисмо, лукавог и безобразног плана вируса?

Његов је циљ, према хипотези Новозеланђана, да примора инфициране, то јест „становавце“ вируса, да се крећу у што већем кругу људи (посао, превоз, биоскопи) тако да вирус има могућност да „посети“ евентуално нове жртве. Сличну сврху има и наша појачана жеља, за време прехладе, да нас околина „пази и мази“.

Оваква хипотеза могла би да добије одговарајуће

физиолошко објашњење. Наиме, могућно је да дезоксирибонуклеинска киселина (ДНК) вируса утиче на наше хормоне, па тако и на наше понашање, у оном правцу који погодује даљем размножавању и ширењу вируса.

Паметно, нема шта. Али, сад барем знамо како да му доскочимо. Не сумњамо да ће вирусу много да нашкоди 3–4 дана нашег самовања, али у сваком случају, биће му много теже него – нама.

Блокада рецептора прво је испитивана на људским ћелијама у лабораторији. Показало се да ефикасно спречава да риновирус, главни изазивач кијавице, инфицира ове ћелије. Исти метод био је делотворан и у опитима с мајмунима. Најзад, научници су све испробали и на групи добровољаца. Једној групи су дали нарочите капљице за нос. Оне су садржавале високу концентрацију посебних антитела која имају способност да пријањају управо за оне ћелије нос-

не слузокоже које риновирус најчешће напада. Требало је да антитела послуже као штит који ће да спречи вирусе да продру у ћелије носне шупљине, где се вируси кијавице обично размножавају. Ако вирус не може да се угњезди у ткиво, онда не може ни да продире даље, па ни да се размножава. Инфекција је онемогућена.

После тога су добровољци били изложени риновирусу. Код свих оних који су примили тај назовимо, нови „лек“, први симптоми назеба појавили су се два дана доцније него код оних који га нису примили. Даље, код прве групе назеб је био неупоредиво слабији, него код добровољаца који нису користили никакву заштиту.

Тиме је експериментално потврђена нова стратегија борбе против назеба. Што се тиче чињенице да су учесници експеримента ипак добили кијавицу, мада ублажену, научници дају објашњење: вероватно да спреј није успео да обухвати све рецепторске ћелије. Наравно, остаје још много да се истражи и проба пре него што овако направљена „вакцина“ уђе у масовну употребу.

С. В.

ГЕНЕТСКИ БУБАШИНТЕРИ

Бубе миле по становима, залазе нам у оставу, пољопривредницима једу летину, уједају нас и досађују... а што је најгоре, све више њих је имуно на инсектициде. Рат који човек води с инсектима стар је колико и човечанство. Инсектициди су, нарочито ДДТ, једно време деловали ефикасно. Међутим, данас има више разлога против употребе ових средстава. Прво, она су опасна по здравље људи и животиња, друго, изгубила су делотворност – све већи број врста инсеката почео је да развија отпорност према традиционалним средствима.

Зато је човек кренуо у нову офанзиву против непожељних врста буба. Овога пута је одлучио да дирне у способност инсеката да се размножавају. Рецимо, према истраживању ентомолога (научника који се баве инсектима) у Колеџ Стејшну, Тексас, човек би инсектима могао да се супротстави користећи једну хемијску материју коју производе сами инсекти. Бенџамин Кук, који већ 22 године испитује бубашвабе каже да у главама ових напасти постоји хемикалија од које ће се у будућности правити ефикасно средство за њихово уништавање.

И немачки научници дошли су до резултата који најављују смрт непожељних бубама без икакве штетности за друге

животињске врсте, па чак и за korisne инсекте. Од семена једног тропског дрвета направили су материју коју су назвали Acadi-
rahtin. Ова природна суп-
станца ремети механизам
развоја инсеката у стадију-
му од ларве до одрасле
јединке. У нормалном ста-
њу, наиме, развој бубе
диктира један хормон. Уз
дејство Acadi-
rahtina, ин-
секти „заборављају“ свој
механизам развоја, што
значи да ларве никад не
постану одрасле бубе.
Уместо да расту и раз-
множавају се, једностав-
но, одумиру.

А ево шта су измислили
Американци. Ако једну по-
вршину (рецимо, зид или
таваницу), премажете но-
вим средством које је на-
звано „Bug“ не само што ће
комарци и остали „напада-
чи“ бежати, него ће чак и
угинути. Што је најважније,
„bug“ не спира киша и де-
лује четири године.

С. В.

Илу: тровао Зоран Петковић Петко

BUŠIDO

Кодекс самураја

ПУТ РАТНИКА-КЊИГА
ЗАКОНА КОЈИ СУ СЕДАМ ВЕКОВА
УПРАВЉАЛИ ЖИВОТИМА
САМУРАЈА

2 ИЗДАЊЕ

Шта је покретало самураје на надљудске подвиге? Зашто је за
ратника постојала само једна казна-харакири? Шта је навело
камиказе пилоте да добровољно одлете у смрт? Који су то принципи
због којих се самурај никад не предаје? Зашто и како су баш у
Јапану настале најсавршеније борилачке вештине? Који узрок лежи у
основи муњевитог јапанског успона после II светског рата?
Одговор вам даје **БУШИДО** – књига која открива свет самураја и
осветљава извор јапанске традиције. Васпитање и
Поглавља: Храброст, Част, Лојалност, Самоконтрола, Самураја,
обучавање самураја, Харакири и освета, Мач-душа самураја,
потврдиће вам да је **БУШИДО** најстрожи кодекс животних принципа
који је икад састављен!

Цена књиге 3.200 дина. Попуните наруџбеницу и још данас је
пошаљите на адресу:
ИНТЕРМЕДИЈА, пошт. факс 20-104, 11030 Београд 8.
Шаљемо одмах – платићете поштару кад вам књига стигне.

НАРУЉБЕНИЦА

ком. књиге ЕГИПТСКА РЕЛИГИЈА по цени од 3.300 дина

ком. књиге БУШИДО по цени од 3.200 дина

Име и презиме

Улица и број

Поруџујем

Поруџујем

Поруџујем

Наруџбенице шаљите на адресу:
ИНТЕРМЕДИЈА, пошт. факс 20-104,
11030 БЕОГРАД 8.

ПРВИ ПУТ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Е. А. Волис Баџ ЕГИПТСКА РЕЛИГИЈА

Египатске идеје о загробном животу

Књига једног од најчувенијих светских оријенталиста и археолога, директора
одељења египатских и асирских старина Британског музеја. Руководио је
ископавањима у Асуану, Гебел Баркалу, Ниниви и Деру. Прикупио и превео
велики број таблица писаних клинастим писмом, египатских папируса и грчких
коптских, сиријских и етиопских рукописа.
ЕГИПТСКА РЕЛИГИЈА је један од најзначајнијих његових радова и
незаобилазно дело за разумевање идеја и веровања која су више од 5000
година одлучујуће утицала на верски и друштвени живот Египћана.
Мит о стварању света, Египатски богови: Ра, Изиде, Маат, Шу, Анупис, Тот,
Амен, Хатор, Нефтида, Птах, Хали... Озирис-бог ускрснућа, Химне Рау и
Озирису. Обичаји балсамовања и сахрањивања умрлог. Подземни свет и
паклене муке најцрње таме. Последњи суд. Мерење покојниковог срца на
Теразијама правде. Однос тела, душе, духа, срца и сенке. Путовање душе у
загробни свет. Бесмртност и живот на Пољанама Вечности.
Илустровано бројним цртежима са папируса.
Цена књиге 3.300 дина.
Шаљемо одмах – плаћа се поштару приликом пријема књиге.

НЕ ИСТИНЕ И ЗАБЛУДЕ ВИЧИТЕ, КОБРА ЈЕ ГЛУВА!

**СМРТ У НАЈЖИВЉИМ БОЈА-
МА** – Мала америчка змечарка
која живи на дрвету и зава-
рава и своје жртве и своје не-
пријатеље имитирајући боју
цвећа, лишћа или воћа. Шле-
гелова змечарка (лево) дугач-
ка шездесетак центиметара, у
стању је да поприми шест до
седам различитих нијанси, за-
висио од околине. Десно, мла-
да неискусна змечарка изне-
нађена на црвеном цвету,
прождире игуану која тек што
се излегла из јајета. Кад од-
расту, ове змије добију кошу-
љицу тамнозелене боје. Доле
један *Bothrops sichenosus*, из-
ванредно прилагођен околној
вегетацији.

СВЕ СВОЈЕ У УСТИМА НОСИМ –
Кад змија спава, очи јој се ни-
кад не затварају: она нема кап-
ке! Кад палаца језиком, она вас
у ствари – њуши! Узалуд ћете јој
причати – глува је као топ. Али,
зато осећа и најмањи покрет и у
стању је да одреди колико сте
удаљени од ње захваљујући ва-
шој – топлоти! То што нема ни
руке ни ноге само је предност:
може да се увуче у најтешњу ру-
пу или да се попне на најтању
гранчицу где показује фантас-
тичну мимикрију. За убијање,
уједање и гутање змије су из-
мислиле најсавршенију технику
– њихова је чељуст снабдевена
оружјем, које је јединствено у
животињском царству. На фо-
тографији је, међутим, зелена
барска змија, потпуно безопас-
на.

**ДВА БЛЕФА ДА СЕ СПА-
СЕ КОЖА** – Кад су напад-
нуте, и најопасније отров-
нице остају без икакве
шансе ако их непријатељ
шчепа за главу. Зато чак
и корална змија, чији је
ујед смртоносан, више
воли да завања неприја-
теља – врхом свога репа.
Сличност између главе и
репа користи се тако што
змија скрива главу кад је
нападне нека велика
животиња, а маше репом
те изгледа као да прети
(главом). Змијски цар (до-
ле) кога још називају и
„лажни корал“ само је из-
ванредан имитатор. По-
што нема ни трунке отро-
ва, усвојио је шаре отров-
нице да би отерао непри-
јатеље.

Британски природњак Дезмонд Морис спро-
вео је велику анкету међу енглеском децом
и дошао до закључка да су змије код школске
деце најомраженије животиње, далеко више
него, рецимо, пауци или крокодили. Међутим,
деца млађа од три године не показују никакав
страх од змија!

То потврђује мишљење оних научника који
сматрају да страх и одвратност, коју већина љу-
ди осећа према овим гмизавцима, нису насле-
ђени већ накнадно стечени. Томе су, додуше, и
саме змије нешто допринеле. За разлику од
других рептила, сисара или птица, две хиљаде
врста змија, колико их има на нашој планети, из-
гледају готово исто, биле отровнице или безаз-
лене као црвиге. Већина ипак уопште није от-
ровна.

Прогута леопарда у једном залагају

Највеће змије су бое, питони, анаконде. Оне
нису отровне иако, рецимо, питон има преко
сто зуба. Жртву уједу, удаве и гутају целу, а он-
да је натенане варе захваљујући изузетно јаком
желудачном соку. Од главе до пете питон је го-
мила челичних мишића – тежак је и до 200 ки-
лограма. У зоолошким вртovima, кад треба

пребацити питона или га придржавати при ле-
карској интервенцији, рачуна се обично „један
човек на један метар змије“. Ови цинови ретко
нападају човека, али забележени су случајеви
да су одједном прогутали леопарда, свињу или
козу тешку шездесет килограма.

1 грам кобриног отрова – 165 мртвих

Стручњаци су израчунали да је један једини
грам кобриног отрова довољан да убије, да та-
ко кажемо, 1200 килограма паса, 8333 килогра-
ма мишева или 2000 килограма човека, што от-
прилике значи 165 људи. Змијски отров је врло
сложен и садржи четрдесетак компоненти. Сви
се деле на оне који делују на нервни систем и
на крв: ови први нападају живчани систем, иза-
зивају парализу и смрт од гушења. Други, какве
имају риђевке и змечарке, изазива крварење
или, сасвим супротно, згрушавање крви, поре-
мећај циркулације, рад срца слаби и најзад пре-
стаје.

Змија напада човека само у нужној одбрани,
најчешће кад је случајно згази. Дешава се да
кад су уплашене уједу човека, али не пусте от-
ров, то је исувише драгоцену течност да би га

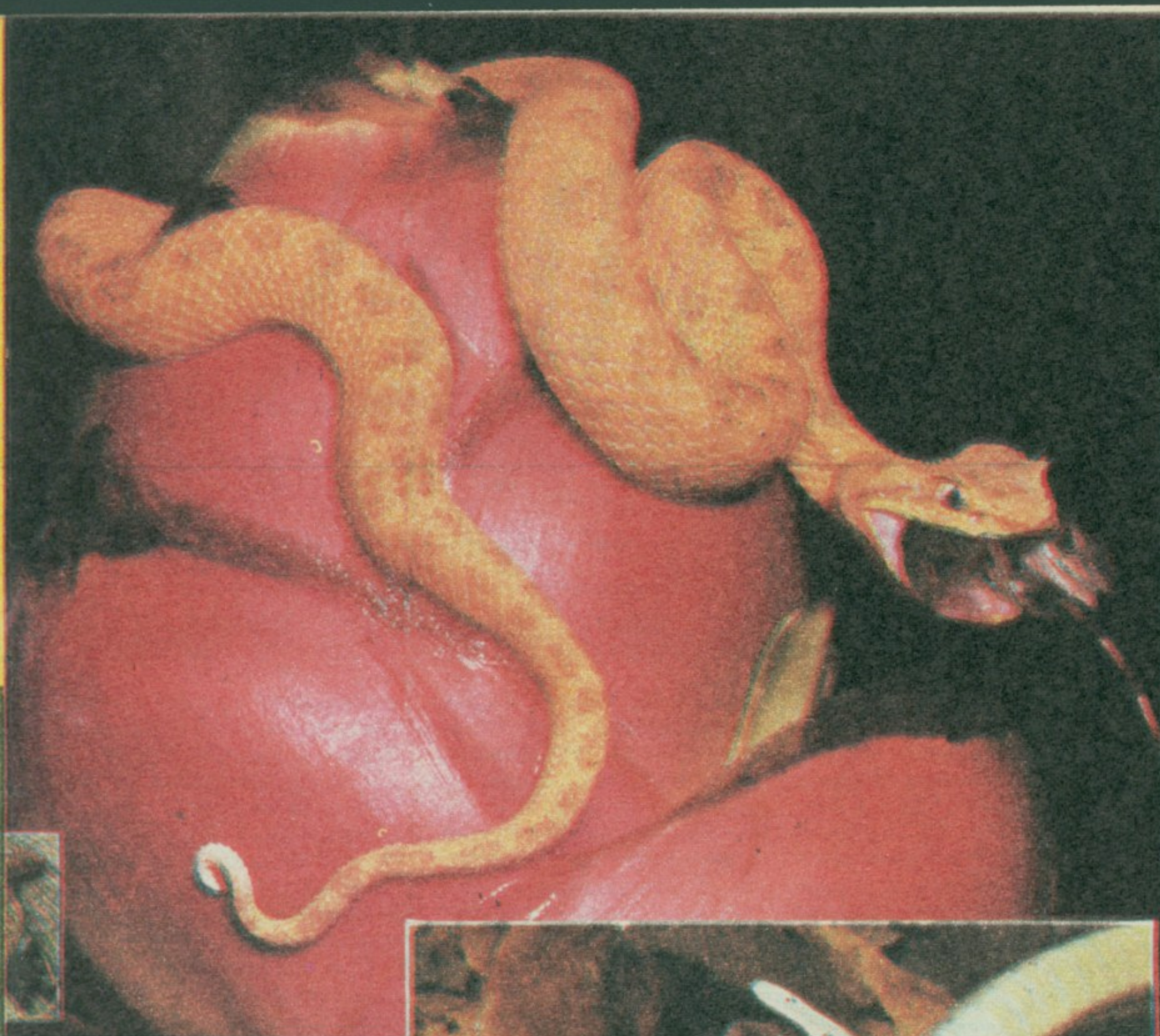
расипале. Према подацима Светске организа-
ције за здравље у Бурми, која држи светски ре-
корд, сваке године од змијског уједа умире
14,5 особа на 100.000 становника, у Индији 5,4, у
Шри Ланки 4,2, а у Европи и Сједињеним
Државама само 0,02–0,04 што је мање него од
грома!

Непријатељи

Изванредно опремљене и прилагођене змије
понекад изгледају као господари света. А није
тако. Имају и оне много непријатеља. Папагаји,
роде и све птице грабљивице имају их у свом
јеловнику. Амерички опосум, разни торбари је-
ду их с апетитом јер су отпорни на дозе отрова
које би убиле човека. У Азији их тамане мангус-
ти, у Европи јежеви који су потпуно имуни на
змијски отров. Јазавац, оклопник, дивља свиња
и неке врсте жаба (!) једу змије. Па и неки би-
љождери им дођу главе: јелени, антилопе, го-
веда, овнови и козе изгазе их копитама, али их
никада не једу.

Ракета вођена животињском топлотом

Облик главе и муњевити напади донели су
змечарки назив „гвоздени бич“. Чегртуша убија

ЛАСО БАЧЕН У ТИШИНИ – Лукавом тактиком служи се ова имантода да би шчепала малог гуштера анолиса. Он је дневна животиња и проводи ноћ на врховима лишћа. На најмањи шушањ, пада на земљу и нестаје. Зато га отровница, која је ноћна животиња, препада док спава, али се добро чува да директно нападне његово легало: она је у стању да издужи свој врат хоризонтално све до суседне гране. Кад га чврсто зграби, односи га доле у склониште да га на миру прогута. Паук је само у пролазу.

„ХАРМОНИКА“ У СТОМАКУ – Змија ретко напада змију, али масурна из Централне Америке баца се чак и на страшну звечарку. И може јој се јер је имуна на отров звечарке и других отровница. То је уосталом особина свих змија које се хране другим змијама, а њих има на свим континентима. Док гута змију већу од себе, помоћу рендгенских зрака може да се прати како жртву у стомак „слаже“ као хармонику.

ГУРМАНИ КОЈИ СЕ ДРЖЕ ЈЕДНОГ ЈЕЛА – Многе змије постале су ловци – специјалисти. Горе: отровница имантода са мајчиним очима, слади се жабуљим јајима у којима су се већ појавили пуноглавци. Дипсадина, америчка отровница (у средини) која једе искључиво пужеве нема веће муке да дође до свог плена. Захваљујући својим дугачким и повијеним зубима, змијски цар извуче тело пужа из љуштуре а да је уопште не разбије. Једини одбрана мекушца је да испусти максимум слузи и тако залуши ноздрве нападача. Доле: царска змија стеже (и гуши) прстеновима своју омиљену жртву, малог америчког гуштера.

помоћу отровних зуба који се увлаче у „футролу“ од десни. Испод непомичног ока, без капка, налазе се такозване фацијалне рупице које осећају на даљину топлоткрвне животиње, значи и човека.

Ипак, најљући непријатељ им је човек. Индустрија коже преради сваке године толико змијских кожа да би оне, поређане једна поред друге (глава-реп) направиле појас око Земљине кугле! (Узгред, последњи модни хит су ципеле од бојене змијске коже!)

Поврх свега и змије једу змије.

Пљују се

Да би преживеле, змије су измислиле безброј лукаваства. Неке афричке и азијске кобре избацују врло прецизно пљувачку на удаљеност од 2–3 метра нишанајући на лице и очи животиње која им се приближила. Од овог отрова непријатељ ослепи. Кобра никад не пљује своју жртву, само оног ко њу нападне.

Представе с кобром

Како укротитељи натерају опасну отровну кобру да игра?

Кад се отвори поклопац на котарици у којој се чува кобра, змија подигне трећину свога те-

ла, рашири врат и суочи се с укротитељом који свира неку једноставну мелодију на фрули, кладећи телом према такту музике. Мада то не може да чује, и кобра почиње да се клати у истом ритму као укротитељ. Већ и само бављење отровним змијама узбуђује гледаоце који не знају да се отровни кобрини зуби могу да изваде или, чак, да им се уста зашију. Како се укротитељ стално вакцинише, он може да постане имун на отров кобре и тада изводи представу са змијама чији је отровни апарат нетакнут.

Удварање

У љубави мужјаци су врло предузимљиви, а женке хладне (к'о змије). Он језиком додирује женку и трепери својим телом поред њеног, док она остаје потпуно пасивна. Предигра може да потраје сатима док не дође до оплођења.

Дуго се мислило да су позе кад партнери стоје један према другом окренути лицем, љуљају се и увијају у спиралу – љубавни чин. Испоставило се, на крају да се то два мужјака боре за женку, а вероватно је од овог увијања и настао чувени Ескулапов штап, заштитни знак медицине. иначе, у овим ритуалним борбама мужјака победник никад неће ујести побеђеног.

Змијско јаје

Змије се по правилу размножавају јајима, осим неких врста (наше отровнице и неке морске змије). Ови су потпуно слични одраслима и одмах способни да се сами хране.

Позната прича Вилијама Харисона о томе како змија мајка скрива младунче у гуши и стомаку кад се приближи човек забележена је и у књизи „Британски водоземци и гмизавци“: „Једном сам и сам видео шарку која је (како се мени чинило) лежала и спавала на кртичњаку, а из њених уста је изашло 11 младунаца дугачких 30, 33 центиметара који су се играли у трави док ме једно од њих није угледало. Чим су ме видели, побегли су у уста своје мајке коју сам убио и нашао их склоњене у посебним ћелијама или опни њеног трбуха сличној меким белим пихтијама“.

На чему се заснивају ове приче које се могу чути и у Америци и у Африци? Наиме, младунче које треба да донесе на свет змија чува у трбуху, а свако од њих је обавијено опном и течномшћу баш као што је описано. Остало се само причинило Харисону.

В. Миличевић

ПРВА ЖЕНСКА
АВИЈАТИЧАРСКА ЛИГА

БЕЗ СТРАХА ОД ЛЕТЕЊА

„УСАМЉЕНУ ГОЛУБИЦУ“

ЕМИ ЏОНСОН, КОЈА ЈЕ 1930. ГОДИНЕ САМА

ПРЕЛЕТЕЛА РАСТОЈАЊЕ ОД ЕНГЛЕСКЕ ДО АУСТРАЛИЈЕ, ЧЕКАЛА

ЈЕ НА ЦИЉУ ОДУШЕВЉЕНА ГОМИЛА И ДЕСЕТ ТЕЛЕГРАМА С ДЕСЕТ БРАЧНИХ ПОНУДА.

ДАНАС СУ КАБИНЕ СУПЕРЏЕТОВА И СВЕМИРСКИХ ЛЕТЕЛИЦА ЖЕНСКА РАДНА МЕСТА КАО И СВА ДРУГА

Париз крајем 18. века. Хиљаде очију узбуђено претражују небо над парком Мусо (данашњи Монсо). Црна тачкица на хоризонту споро се приближава показујући све јасније свој облик. Ваздушни балон се, најзад, спушта на земљу и из корпе, уз једногласан уздах олакшања гомиле, искаче једна жена.

То је Жана Женевјева Лаброс, прва авијатичарка и жена падобранаца у историји, супруга Андреа Жака Гарнерена, једног од пио-

су и две жене: електронски инжењер Џудита Резник, на свом другом путу у космос, и учитељица Кристиа Олиф, прво цивилно лице које је НАСА изабрала за космички лет.

Два века деле ове догађаје и у том времену развијала се женска авијација.

Прва летачка дозвола: бароница Де ла Рош

Првих деценија 20. века, пошто су браћа Рајт успела да усаврше праве авионе, жене нису пропустиле прилику: од Русије до

Де ла Рош која је летачку дозволу добила 1910. године, неколико месеци пре Американке Бланше Стјуарт Скот. Годину дана касније Розина Ферарио постала је први женски пилот Италије док је Бразилијанка Анесија Пинеиро Мањадо, прва авијатичарка своје земље, прелетела Анде у једномоторцу после чега је постала инструктор војне авијације.

Најславније „жене с крилима“: Русиње Полина Осипенко, Марина Раскова и Валентина Гризодубова, које су прелетеле рас-

тојање од Москве до Далеког истока, Еми Молисон Џонсон, Рут Николс, Амелија Ерхарт, Елена Буше, Габи Анђелини, Марија Хилц, Корина Негроне, Марија Бастије... изазивале су дивљење целог света због неустрашивости, професионалне вештине и челичних живаца.

Енглези су своју Еми Џонсон, скромну дактилографкињу и смелу авијатичарку, назвали од миља „Усамљена голубица“. Она је 1930. сама за шест дана прелетела растојање од Енглеске до Аустралије за-

уостављајући се у Бечу, Истанбулу, Алепу, Багдаду, Карачију, Калкути, Рангуну, Бангкоку, Сингапур и на острву Биме.

На циљу у Дарвиновој луци у Аустралији дочекала је одушевљена маса и десет телеграма с десет брачних понуда.

При повратку у Лондон ново изненађење: пољупци, аплаузи, богатство од десет хиљада фунти и луксузни аутомобил чији је хладњак красио мали сребрни модел њеног авиона.

„Леди Линди“ и остале

Женска авијација забележила је и многе жртве.

Срећа није била наклоњена Францускињи Марији Хилц, авијатичарки, падобранцу, јунакињи соло летова Париз – Мадагаскар и Париз – Токио. Она је 1946. погинула у Мулен де Пону.

Марија Бастије, носилац десет међународних рекорда, соло лет преко Јужног Атлантика, поручник женских помоћних формација Француског ратног ваздухопловства, страдала је 1952. док је испробавала нов туристички авион на аеромитингу у Лиону.

Атлантски океан прогутао је Аурелију Грејсон, унуку председника САД Вилсона, гостујућу Макеј и принцезу Левенштајн-Вертахјам које су покушале да га прелете.

Тихи океан гроб је чувене Амелије Ерхарт назване „Леди Линди“ због физичке сличности са славним авијатичарем Чарлсом Линдбергом на кога се и угледала када је сама у „локиду“ прелетела Атлантски океан.

Следећи подвиг, да авион направи пут око света изнад екватора, коштао ју је живота. У 8.30 часова 4. јула 1937. јавила је узбуђеним гласом положај свог авиона – у том тренутку надлетала је Маријанска острва – а онда је апарат

Жаклина Ориол, једина Европљанка која има летачку дозволу за надзвучне авионе

мира француске аеронаутике и аеростатике.

Кејп Канаверал Сједињене Америчке Државе, 11.38 часова 28. јануара 1986. Гигантски „челинџер“ мисије „шатл 51 L“ подиже се с лансиране рампе док га нетремице посматрају телевизијски гледаоци из целог света.

Минут касније, пред ужаснутим очима милиона, свемирска летелица претвара се у пламену лопту. Међу изгинулом посадом

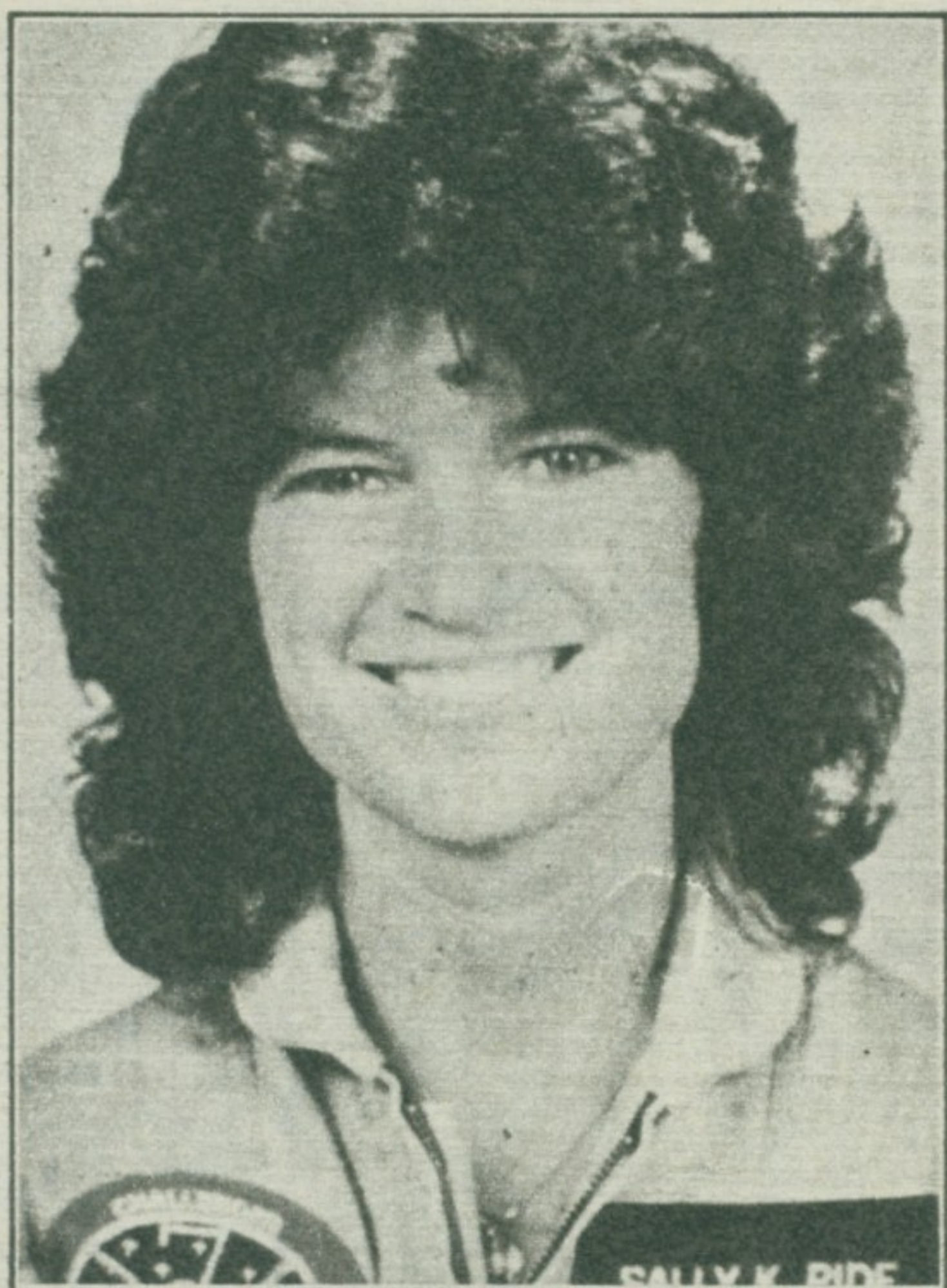
Француске, од Италије до Бразила, од Сједињених Америчких Држава до Велике Британије... оне откривају лепоту летења и укључују се у небеску авантуру за коју се сматрало да је привилегија мушкараца.

Којој од њих припада титула првог пилота у сукњи у историји светске авијације?

Изгледа да је прва жена пилот француска бароница

Еми Џонсон, „Усамљена голубица“, која је 1930. године за шест дана сама прелетела растојање од Енглеске до Аустралије

Доктор астрофизике Сали Рајд, боравила је двапут у васиони као члан посаде мисија „шатл челинџер“

заувек заћутао односећи трагичну тајну на дно Пацифика.

Никада неће бити заборањене ни многе друге авијатичарке које нису одолеле зову океана: Рут Николс, Џин Бетен, Ева Бликсен, Ели Бејнхорн, Џоан Меријен Смит, која је, следећи руту Амелије Ерхарт, успела да облети Земљину куглу, а погинула је ударивши авионом у планину Габријеле код Лос Анђелеса, Џери Мок која се једног дана 1954. смртно досађивала па је села у авион и сама облетила свет за фантастичних тридесет дана. Овај подвиг недавно је „помрачила“ Брук Кнап прелетевши исти пут за педесет сати и двадесет два минута.

Пинг-понг рекорди

И многе друге жене заслужиле су почасно место у историји авијације.

Италијанка Карина Негроне забележила је бројне међународне рекорде: за висину хидроавиона 5.554 m, за апсолутну висину 12.043 m, за растојање амфибијом у правој линији 2.988 km од Бреше до Луксора.

Американка Жаклина Кочран и Францускиња Жаклина Ориол, снаха Венсана Ориота, дугогодишњег француског председника Републике, остале су чувене по узајамном „пинг-понгу“ рекорда.

Жаклина Кочран, рођена 1910. једини је цивил одликован ратним орде-

ном који је заслужила као организатор и командант женске екипе Америчког ратног ваздухопловства за време другог светског рата. Касније се специјализовала за пилотирање млазним авионима. Носилац је бројних рекорда у непрекидном такмичењу с великом ривалком Жаклином Ориол.

Жаклина Ориол, рођена 1915. једина је Европљанка која има дозволу за пилотирање млазним авионима. Она је у „миражу“ две године узастопце, 1962. и 1963. „тукла“ своју имењакињу следећи летачку страст која се граничила с надљудском.

Ова лепа жена из високог париског друштва имала је храбрости да поново седне за команде авиона после ужасне несреће у двомоторном хидроавиону из које се извукла полумљеног тела од руку до бедара, сломљене вилице и готово свих зуба, расеченог непца и унакаженог лица. И имала је довољно снаге да се не покаже својој деци пре него што јој је двадесет шест пластичних операција вратило колико-толико нормалан изглед.

Контролори лета нису поверовали

Временом, жене су учиниле још један корак напред – више нису „усамљене голубице“ већ, раме уз раме с мушким колегама, пилотирају редовним путничким линијама.

Прошло је двадесет година од када су збуњени контролори лета на аеродромском торњу у Лондону чули женски глас који је учтиво молио да слети. Нису поверовали ушима и молба је још два пута поновљена док нису, најзад, схватили да великим „иљушином“ Бугарског цивилног ваздухопловства пилотира жена. То је била згодна црнка Марија Атанасова.

И Белгија има своју „госпођицу суперџет“ која вози путнички „боинг“ компаније „Транс Јуропијан Ерлајнз“. Кабина „боинга“ је и радно место Американке Бетси Керол, једине жене која је возила „боинг 747“ преко Атлантика.

У Француској су жене пилоти веома бројне, многе су изабрале војну авијацију а лекарка Валерија Андре стигла је 1976. до генералског чина. Она за собом има дугогодишње

авиона укључујући и цетове.

Године 1963. жене стижу и у свемир. Прва је Валентина Терјешкова у „востоку 6“. Између 6. и 9. јуна 1963. она четрдесет осам пута облети Земљу. Свет је прати без даха.

У васиону са шминком

Деветнаест година касније Светлану Савицкају, такође Русињу, у космос односи „сојуз Т7“ с кога прелази на орбиталну станицу „салут 5“ која њу и космонауте Леонида Попова и Александра Сереброва враћа на Земљу.

Савицкаја је, пре свемирске авантуре, дипломирала аеронаутику и била светски шампион у падобранству и ваздушној акробацији.

Године 1984. Светлана Савицкаја је прва жена која у космос иде по други пут и прва која изводи ек-

ра, постави у орбиту платформу једне немачке аеросвемирске фирме.

Да се у космосу не би „запустила“, добила је у ружичастој футроли кармин за усне, руж за образе, оловку за очи и сенку за капке.

Следеће године у космосу је по други пут Сали Рајд у тринаестој мисији „шатла“, шестој „челинџера“, која је трајала осам дана. С њом је и Кетрин Саливен која испробава нов свемирски комбинезон – у њему ће из летелице изићи у свемир, али привезана за „шатл“ уобичајеном сигурносном „пупчаном врпцом“.

Четири недеље пошто су се њих две вратиле, у четрнаестој мисији програма „шатл“ учествује лекарка Ана Фишер, супруга космонаута и прва мама у васиони.

Неколико месеци потом у свемир је лансирана Маргарета Реа Седон,

Серија поштанских марка посвећених најславнијим пионирима женске авијације. У горњем реду слева надесно: Рут Николс, бароница Де ла Рош и Валентина Терјешкова. Средњи ред слева надесно: Еми Џонсон, Бланша Стјуарт Скот и Валентина Гризодубова. Трећи ред доле: Амелија Ерхарт и, заједно, Хелена Буше и Мариза Хилс

пилотирање хеликоптером, преко двадесет скокова падобраном и око пет стотина ратних задатака, углавном у Индокини.

У Италији је најпознатија Фјоренца де Бернарди, ћерка ваздухопловног аса Марија де Бернардија, која лети на свим типовима

сперименте изван летелице.

Американка Сали Рајд, доктор астрофизике, улази у историју 1983. Она у једном од „шатл челинџера“, у првом свемирском лету екипе од пет чланова, има задатак да, маневришући „руком“ од петнаест мета-

професионални космонаут, стручњак за софтвер „орбитера“.

Две последње свемирске даме из несрећног „челинџера 51 L“ нису се никада вратиле.

Али и то, на жалост, спада у рок службе. И мушке и женске. **Б. Дожић**

Живот је прича, прича је живот

ЧОВЕК У ВОЛТИНОМ ЛУКУ

Кад је електричар покушао да дохвати велики изолатор кроз који пролази проводник изузетно високог напона, попут муње је блеснула плавичаста светлост и младић се са угљенисаним ранама и без свести срушио на тле

Био је последњи дан јануара 1983, око пола девет пре подне, кад је у тузланској фабрици соли, јединственом гиганту те врсте у Југославији, нестало електричне енергије.

У фабричку трафостаницу одмах је упућен искусни електромеханичар Звонимир Јанкач са још једним радником. Требало је хитно заменити 40 центиметара дугачке порцуланске изолаторе кроз које су пролазили бакарни проводници под високим напонам.

Кад се успео уз лесте, на четири метра изнад гумене стазе, и десном руком досегнуо ка једном од изолатора, снажно је блеснула плавичаста светлост и Звонимир се без знакова живота стропоштао на тле. Лице и руке су му били модроцрни, одело и ципеле нагорели, на темену, прегину лакта и табанима зјапиле су велике тамне ране. Кожа и месо на тим местима били су спаљени, готово угљенисани.

И сам у шоку од језивог призора, Звонимиров колега је с паничним грчем на лицу унезверено истрачао из неугледне зграде трафостанице и најближе раднике обавестио шта се догодило.

Горе и кости

Први је дотрчао Нецад Хаџиавдић, а за њим и Нецад Марић. Срећом, обојица су такође електричари и врло добро знају како треба да се укаже прва помоћ озлеђеном од електричног удара. Међутим, њихов друг Звонимир није доживео уобичајени удар струје од 220 волти. У журби да што пре замени изолаторе и фабрици обезбеди нормалан доток струје, ушао је десном страном тела, тачније десном руком и раменом у такозвано магнетно поље и пошто је сам представљао негативан пол, изазвао електрично пражњење врло високог напона познато у физици као Волтин лук.

Овај лук, једно од чута електрицитета, чији се спектар састоји од ултраљубичастог зрачења, видљиве светлости и инфрацрвеног зрачења, има напон од око 35 хиљада волти и температуру до 3500°Целзи-

Звонимир Јанкач и Нецад Хаџиавдић

Илустровао Слободан Стефановић

јусових, што значи да топи све метале који му се нађу на путу. Додуше, Звонимирово тело смањило је напон лука на око 20 хиљада волти, али и то је 308 пута више од 65 волти колико може да издржи људски организам. Све јаче најчешће убија, што, опет, зависи од положаја тела, времена деловања струје, њеног напона итд.

Правило је да, попут бујице, електрична струја увек муњевито проналази најкраћи и најлакши пут. Отвор при улазу у људски или други организам је мален, а на излазу неупоредиво већи. Тако је било и кад је Звонимир Јанкач својом десном страном изазвао Волтин лук: струја је при изласку из његовог тела начинила неколико великих отвора, спаливши и површинско и унутрашње ткиво, све до кости, па и саму кост, нарочито на темену. Ту се јасно видело пулсирање мозга. Донекле олакшавајућа околност била је та што је Звонко на ногама имао ХТЗ-ципеле с гуменим ђоном. Али, њихова унутрашњост, као и чарапе, изгорели су.

Шта се са мном десило?

Чим је дотрчао до онесвешћеног друга, Нецад је брзо утврдио да срце отказује, језик се грчи, вилице силовито стежу, очи губе сјај... Знајући да је сваки тренутак животни важан, Нецад је успео да прстима ослободи језик, а затим примени вештачко дисање и масажу у пределу срца. То су били одлучујући секунди. Убрзо су стигла кола хитне помоћи и превезла Звонимира у болничку амбуланту. Младић је за тренутак дошао к свести, да би му се трен касније језик опет згрчио и углавио на улазу у душник. Нецад поново покушава да му прстима покрене вилице и отвори уста. И кад је мислио да је успео, вилице су се брзо склопиле и Звонко је, тонући у све дубљу несвестицу, друга снажно, до кости угризао за прст. Не обзирајући се на бол и крв која му је текла из руке, Нецад није престајао да масира леву страну Звонимирових груди. Није престајао ни док је ауто хитне помоћи с повређеним електричарем јурио ка Клиничкој болници „Др Мустафа Мујбеговић“ у Тузли.

Кад су видели у каквом се стању налази Звонимир Јанкач и чули да се нашао под силовитим ударом Волтиног лука, хирурзи су били и те како изненађени сазнањем да срце несрећног електричара уопште даје знаке живота, што представља изузетну медицинску реткост. Звонимир је добио опекотине такозваног дубоког дермалног степена. Струја је избила у прегину лакта десне руке, на два места испод десног пазуха, на десном табану, код палца леве ру-

ке и на темену. Требало је те велике, дубоке опекотине што пре очистити и припремити за пластичну операцију. Међутим, кад је најзад дошао себи, Звонимир није осећао кад су му лекари пинцетама уклањали са тих рана спаљено месо. Наравно, свега што се с њим дешавало од када се попео на лесте до доласка у болницу он се уопште није сећао.

Ништа без кума

Лежећи готово без покрета, Звонко је у тузланској болници провео месец и по дана, а затим је пребачен на Војно-медицинску академију у Београду, где је на њему извршено неколико сложених пластичних операција. Следећих 45 дана, каже, никад неће заборавити.

– Око мене су били дивни лекари и медицинске сестре, али сам најпре ја сам себи био доктор – прича Јанкач. – Лечежи даноноћно без покрета, уверавао сам самог себе да морам опет да ходам, да морам опет у фабрику. Колико пута сам сањао да трчим, играм фудбал, а другови ме радосно гледају...

После месец и по дана Звонко је заиста проходао, по други пут у животу, задививши медицинско особље. Истина, прве кораке направио је уз помоћ штака и уз огромне болове, али је сваким даном корачао све сигурније, увек са осмехом на лицу. Након опоравка у Игалу и једногодишњег боловања, Звонимир Јанкач се вратио на исто радно место. Додуше, сад је 27 одсто инвалид, али је више него свестан да живи свој други живот.

– Звонимирова је велика срећа што је струјни удар ушао у његову десну руку, напон прошао десном страном тела и избио на главу и оба стопала – каже тузлански лекар др Жарко Младина. – Да се све то догодило са левом страном, овом тридесетдогодишњем висококвалификованом електричару сигурно не би било спаса. Јер, веома су ретки случајеви да неко преживи Волтин лук. Мислим да је одлучујућа била и брза и стручна помоћ Нецада Хаџиавдића.

Кад се Звонимир ускоро оженио, кум му је, наравно, био Нецад. Обојица напомињу да се и при најмањим поправкама на електричној инсталацији водовима не прилази дланом, него надланицом. Уколико струја дохвати отворен длан, шака ће да се згрчи и тад вероватно спаса нема. И ова срећна околност помогла је Јанкачу да преживи оно што је могуће само теоретски.

Иван Лончар

ШТА ДРЖИТЕ У РУЦИ,
ГОСПОДИНЕ ДЕНЦЕРЕ?

НЕ ЗНАМ,
НЕ БИХ МОГАО
ДА КАЖЕМ...
НЕ ОСЕЋАМ
НИШТА СЕМ
ТЕЖИНЕ!

А ШТА САМ
ВАМ САД
ПРУЖИО?

ЧАШУ,
ПРАЗНУ
ЧАШУ,
ЧИНИ МИ
СЕ...

СМЕМ ЛИ
ОВО ДА СКИ-
НЕМ? МОЖЕ-
ТЕ ЛИ МИ
РЕКИ ШТА
ЈЕ СА МНОМ?

КАД
УЗИМАТЕ
ПРЕДМЕТЕ
ДЕШНОМ РУКОМ,
ЈАКО ИХ ПРЕПО-
ЗНАЈЕТЕ, АЛИ
КАД ИХ УЗИМАТЕ
ЛЕВОМ, НЕ! УЗ
ОСТАЛЕ ТЕСТО-
ВЕ КОЈЕ
СМО ОБАВИЛИ...

...ТО ЈАСНО УКАЗУЈЕ
ДА ВИ ПАТИТЕ ОД
ЕПИЛЕПСИЈЕ!

ЗА
КОЛИКО
БЕТЕ МЕ
ИЗЛЕЧИТИ?

МОЗАК ЈЕ ВЕОМА ДЕЛИКАТАН
ИНСТРУМЕНТ... ОЧИГЛЕДНО ЈЕ ДА
СТЕ ИМАЛИ ПОВРЕДУ НА ДЕСНОЈ
СТРАНИ МОЗГА, НА СТРАНИ КОЈА
КОНТРОЛИШЕ ЛЕВУ СТРАНУ
ВАШЕГ ТЕЛА!

ТО МИ
ЈЕ СВЕ ЈАС-
НО, ДОКТОРЕ,
САМО МИ НИЈЕ
ЈАСНО КОЛИКО
БУ ОСТАТИ
ОВДЕ?

ПОСТОЈИ
ЈЕДАН НОВИ
ОПЕРАТИВНИ ЗА-
ХВАТ КОЈИ ЋЕ
ВАМ ПОМО-
ЋИ!

СВЕ
ЈЕ ТО
БЕЗНАДЕЖ-
НО! ТРЕБАЛО
ЈЕ ДА ЗНАМ!
ТРЕБАЛО ЈЕ
ДА ЗНАМ...

НЕ ГОВОРИТЕ ТАКО! ЕПИЛЕП-
СИЈА ЈЕ КОМПЛИКОВА-
НА БОЛЕСТ! ПОТРЕБ-
НО ЈЕ ДОСТА ВРЕ-
МЕНА ЗА ЊЕНО
ИЗЛЕЧЕЊЕ!

ЗАБО-
РАВИТЕ
НА ТО! АКО
ВАМ ЈЕ ПО-
ТРЕБНО ВИШЕ
ОД ДВА МЕСЕ-
ЦА, ОВАЈ КРЕ-
ВЕТ ВАМ ЈЕ
СЛОБОДАН! МЕ-
НИ НЕБЕ
БИТИ ПО-
ТРЕБАН!

ДОКТОРЕ КИЛДЕР, ДА
ЛИ БИХ СМЕЛА ДА
РАЗГОВАРАМ НАСАМО
С ПАЦИЈЕНТОМ?
СТВАР ЈЕ
ЛИЧНЕ
ПРИРО-
ДЕ!

КЕН
4-26

© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

ПОДВРГАО САМ ЏОНА ДЕНЦЕРА СЕРИЈИ ИС-
ЦРПЉУЈУЋИХ ИСПИТИВАЊА! СВИ РЕЗУЛТАТИ
УКАЗУЈУ ДА СЕ РАДИ О
ЕПИЛЕПСИЈИ, ДОК-
ТОРЕ ГИЛЕПСИ!

ДА ЛИ ЈОШ
УВЕК ИНСИСТИРА
ДА МОРА ДА БУ-
ДЕ ИЗЛЕЧЕН
ЗА ДВА МЕ-
СЕЦА?

ДА, СТАЛНО ТО
ПОНАВЉА! НЕ ЖЕ-
ЛИ НИШТА ДА
КАЖЕ О СВОЈОЈ
ПРОШЛОС-
ТИ!

ПА,
ШТА ЋЕМО
Онда?

НЕ ЗНАМ, ИЛИ
МОЖДА ЗНАМ...
АЛИ ТО ЗАХТЕ-
ВА ПОМОГ БОЛ-
НИЧАРКЕ ЕДИТЕ
ДИЛИНГ!

ДАКЛЕ ТАКО, ТИ
ТВРДИШ ДА СЕ
ЗОВЕШ ЏОН ДЕН-
ЦЕР И ДА МЕ НИ-
КАДА У ЖИВОТУ
НИСИ ВИДЕО?

ТАКО ЈЕ! МО-
ЛИМ ВАС,
ИДИТЕ ОА-
ДА! СТВАР-
НО САМ ПРЕМО-
РЕН!

ЗОВЕМ СЕ ЕДИТ ДИ-
ЛИНГ! БОЛНИЧАРКА САМ!
РАДИМ ТО ВЕГ ДУГО,
ЈОШ ОД ПАТА У КО-
РЕЈИ! СЕГАШ ЛИ СЕ
НАШЕ МАЛЕ
АФЕРЕ?

ШТА
ЖЕЛИТЕ ОД
МЕНЕ?
ОСТАВИ-
ТЕ МЕ!

МЛАДИ НЕ ЗНА-
ЈУ КАД СУ СТВАР-
НО ДУФКО ЗА-
ЉУБАВЕНИ! И ЈА
САМ БИЛА
МЛАДА, АЛИ
САМ ЗНАЛА
ДА САМ
ОЗБИЉНО
ЗАЉУБ-
ЉЕНА У
МЛАДОГ
МАЈО-
РА...

СТАНИТЕ
МАЛО!
БОЉЕ ДА
ПРИЧЕКАМО...

И ОН ЈЕ МЕНЕ ВОЛЕО,
БАР САМ ТАКО МИСЛИЛА,
СВЕ ДОК ЈЕД-
НОГ ДАНА НИ-
ЈЕ НЕСТАО
ИЗ МОГ
ЖИВОТА!

ВРАО
ДИРЉИВО,
СЕСТРО,
АЛИ ЗА-
ШТО
МЕНИ
ПРИЧАТЕ
СВОЈЕ
МУ-
КЕ?

ЗАТО
ШТО ЈЕ
ОН-ТИ!
ЗАШТО
СИ МИ
ТО УНИ-
НИО?
ЗАШТО
СИ ЖЕ-
ЛЕО ДА
МЕ УНИШ-
ТИШ?

KEN
BALD
5-3

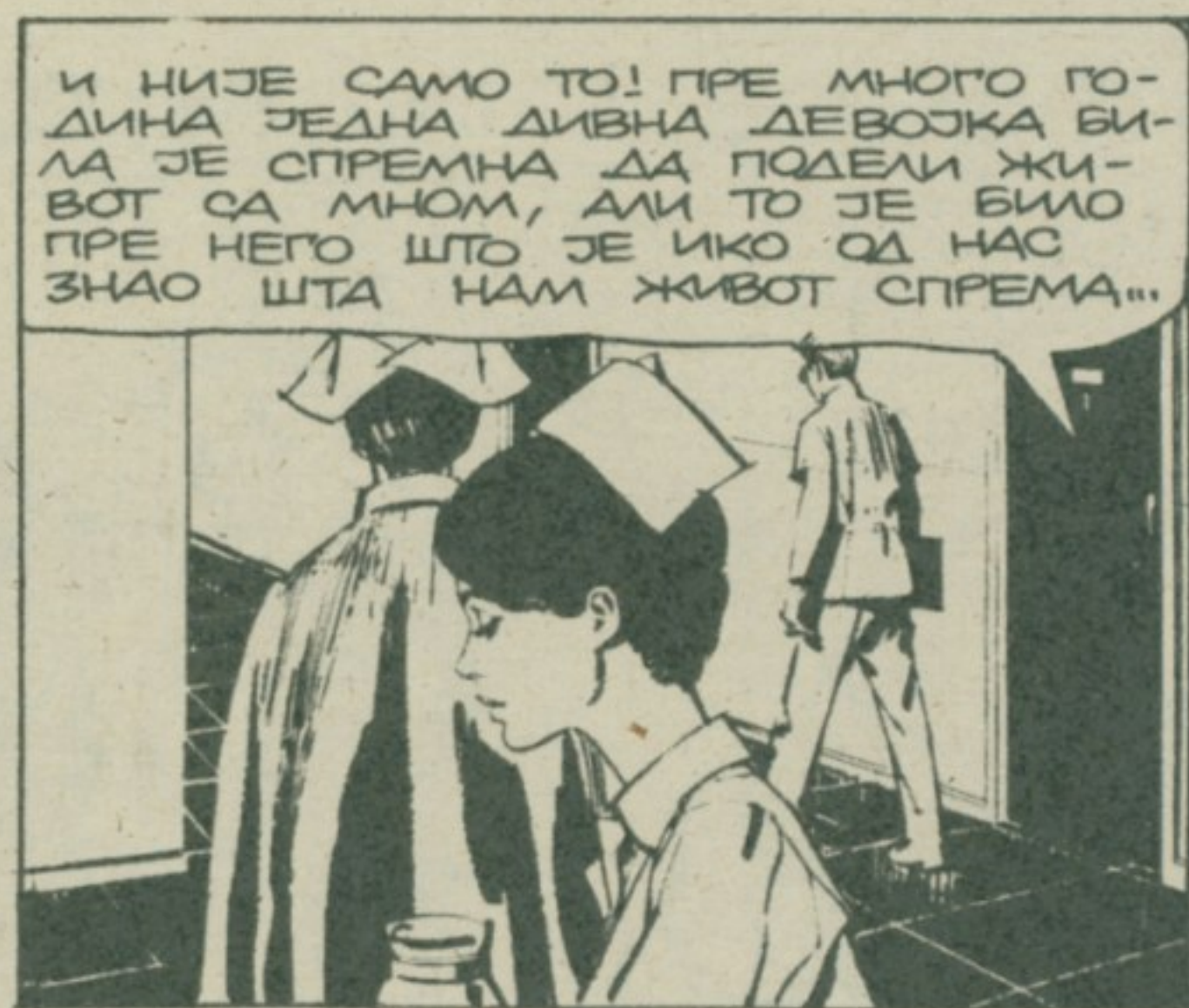
3

ДА ЛИ
СХВАТАТЕ,
ДОКТО-
РЕ?

ДА, НЕШТО
ПОЧИЊЕ
ДА МИ БИ-
ВА ЈАСНИ-
ЈЕ!

© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved. 5

МИ СМО КАО
ОВА ПЕСМА, БЕС-
КРАЈНО ТУЖНИ И
СЕНТИМЕНТАЛНИ!
ОКАНИ МЕ СЕ,
ДРАГА! ЈА БИХ
ТИ БИО САМО
НА ТЕРЕТУ!

НЕМОЈ
ТАКО,
ЏОНЕ!

АКО
ЖЕНА
ВОЛИ
ЧОВЕКА,
КАО ЈА
ТЕБЕ,
ВРЕМЕ
ТУ
НИЈЕ
ВАЖНО!
МОЈА
ЉУБАВ
ЈЕ ВАЖ-
НА!
ВРЕМЕНА!
МОРАШ
МИ
ВЕРОВА-
ТИ!

НИЈЕ ДА НЕ
ВЕРУЈЕМ У ТО,
МИЛА! ЈЕДИНО
МИ ЈЕ ЖАО ШТО
САМ ТАКО ПРО-
КЛЕТО НЕСПОСО-
БАН ДА БИЛО
ШТА УЧИНИМ!

НЕ ОДБАЉУЈЕМ ЉУБАВ,
ЕДИТ! АЛИ РАЗМИСЛИ
ШТА БИ ЗНАЧИЛО ЗА ТЕБЕ
ДА СЕ ВЕЖЕШ ЗА ЈЕД-
НОГ ЕПИЛЕПТИЧАРА
БЕЗ ПОСЛА?

ПРЕСТАНИ ДА ТАКО
ГОВОРИШ! ЗАР ТИ НИЈЕ
КИДЕР РЕКАО ДА
ИМА НАДЕ ЗА ПОТПУ-
НО ИЗЛЕЧЕЊЕ?

ОВАКАКО, ОВАКА-
КО... ЗА ИЗЛЕЧЕЊЕ
СУ ПОТРЕБНИ МЕ-
СЕЦИ! И ШТА ОНДА?
МОЈА ВЕЛИКА ШАН-
СА ЋЕ ПРОПАСТИ,
ЈЕР КОМПАНИЈА
НЕ МОЖЕ ДА ЧЕ-
КА ДА МОЈ МОЗАК
ОЗДРАВИ!

ДЕНЦЕР? ГА ОН
ЈЕ ЈЕДАН ОД
НАШИХ НАЈБО-
ЉИХ СЛУЖБЕНИ-
КА, ДОКТОРЕ
КИДЕР! ЗАШТО
СТЕ ЗАБРИНУ-
ТИ?

БРИНЕ
МЕ ЊЕГОВ
ПОСАО У
ЈУЖНОЈ
АМЕРИЦИ,
ГОСПОДИНЕ
ОШЕБИНЕ!

ОПЕРАЦИЈА
КОЈУ МУ
МИ ПРЕПО-
РУЧУЈЕМО,
ЗАХТЕВА
ЛЕЧЕЊЕ
ОД НЕКО-
ЛИКО
МЕСЕЦИ

СЛУШАЈТЕ МЕ, ДОКТО-
РЕ... ИНЖИЊЕРИ, КАКАВ
ЈЕ ДЕНЦЕР, НЕ РАЂАЈУ
СЕ СВАКОГ ДАНА! МИ
ИМАМО ПОСЛОВА ШИ-
РОМ СВЕТА! РЕЦИТЕ
МУ ДА СЕ ЈАВИ НА
ПОСАО КАД БУДЕ
ЗДРАВ!
ЧЕКАМО ГА!

ДОКТОРЕ, ШТА БЕТЕ
МИ РЕЧИ ОВОГ ДИВ-
НОГ СУМАНОГ ПО-
ПОДНЕВА? МОЖДА
ОВО, ГДЕ
ИМА
ВОЉЕ,
ИМА
И НА-
ДЕ!

А ШТА
БИСТЕ
РЕКЛИ НА
ОВО? ПРЕ-
СТАНИТЕ
ДА РЕЖИ-
ТЕ, ЏОНЕ
ДЕНЦЕРЕ!
ВАШ ПОСАО
ВАС ЧЕКА!
КАД БУДЕ-
ТЕ БИЛИ
СПРЕМНИ
ЈАВИТЕ
СЕ
НА ПО-
САО!

РАСТАВИЋУ
ДВА СНОПА
НЕРВНИХ
ВЛАКАНА
КОЈА ПОВЕ-
ЗУЈУ ДЕСНУ
И ЛЕВУ ПОЛО-
ВИНУ ЦЕРЕ-
БРУМА...

...НА ТАЈ
НАЧИН
ЋУ ЕЛИМИНИ-
САТИ НАСТА-
ЛЕ СМЕТЉЕ!

НАДАМ СЕ ДА
ЋЕ СВЕ БИТИ
ДОБРО...

АКО ОПЕРАЦИЈА
УСПЕ, ПАЦИЈЕНТ
ЋЕ СЕ БРЗО
ОПОРАВИТИ!

КАКО
ЈЕ
БИЛО,
ДОК-
ТОРЕ?

СВЕ ЈЕ
ПРОШЛО У
НАЈБОЉЕМ
РЕДУ!

ДА, АЛИ НЕШТО
НИЈЕ У РЕДУ! СТАЛНО
ЧУЈЕМ НЕКУ БЖУ, НЕ-
ШТО ПОПУТ ЗВОНЈАВЕ...

ЗВУЧИ КАО
СВАДБЕНА ЗВО-
НА! ЧУЈЕТЕ ЛИ
И ВИ ТАКО НЕ-
ШТО, СЕСТРО
ДИЛИНГ?

СВАКА ДЕ-
ВОЈКА ИХ ЧУ-
ЈЕ, ЧОМЕ,
ОД ТРЕ-
ЊУКА
КАД СХВА-
ТИ ДА ЈЕ
НАШЛА
ПРАВОГ
МОМКА!

ЈА САМ ТАЈ
ПРАВИ?

УВЕК
СИ БИО,
ДРАГИ! А
САДА
ЛЕПО СКИО-
ПИ ОЧИ
И СТАВАЈ!

KEN
BALD
5-31

КАКО СЕ ОПОРАВЉА
ЏОН ДЕН-
ЦЕР?

ОДЛИЧНО!
БАШ ЈЕ ДОБИО
ПОТВРДАН ОД-
ГОВОР НА СВО-
ЈУ БРАЧНУ
ПОНУДУ!

КРАЈ

© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

РИП
КИРБИ!

ЛУТКА СЕСТРИЧИНУ

ПИСАЊО: ЏОН ПРЕНТИС (JOHN PRENTICE) ЦРТАЊЕ: ФРЕД ДИКЕНСОН (FRED DICKENSON)

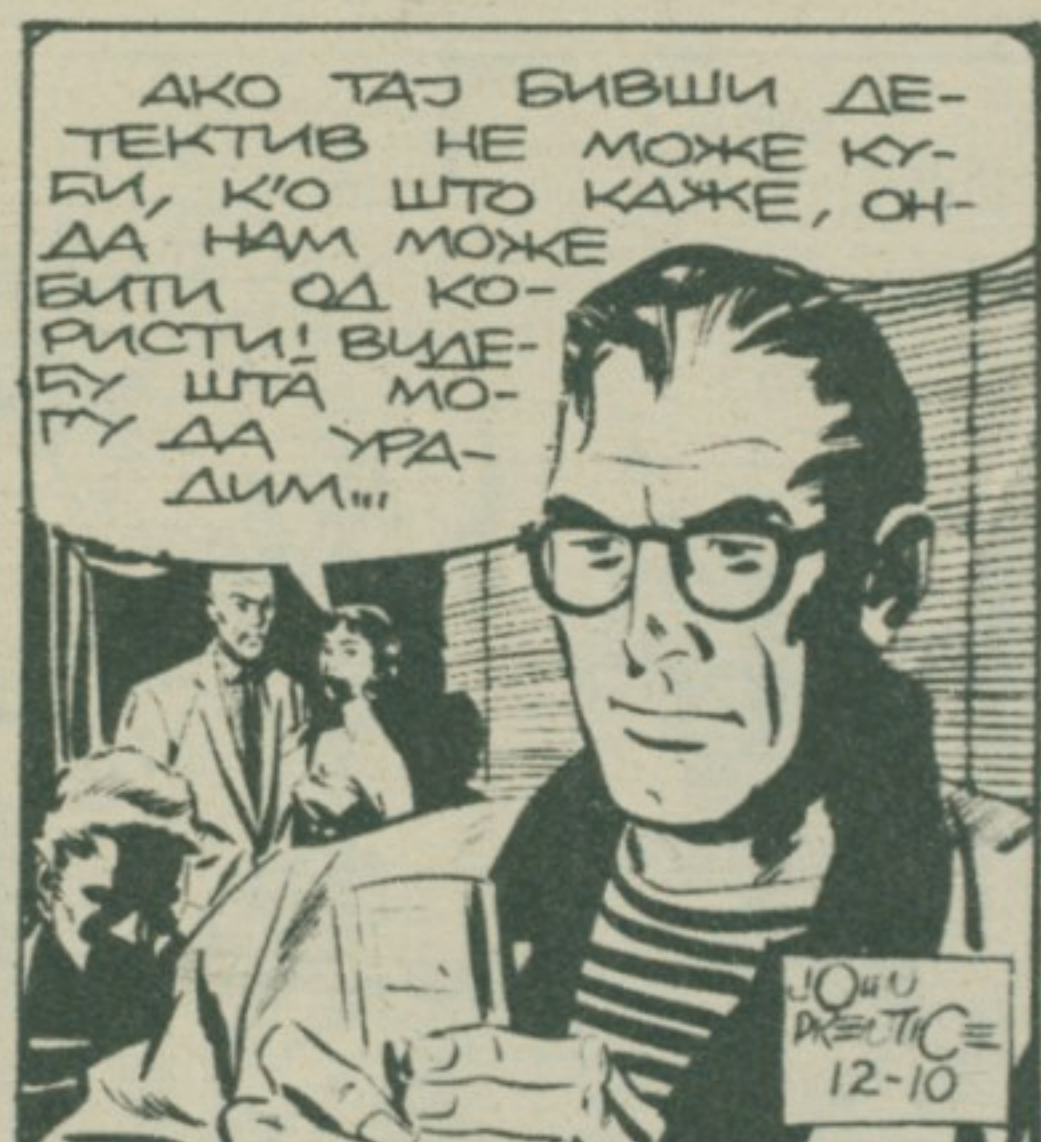

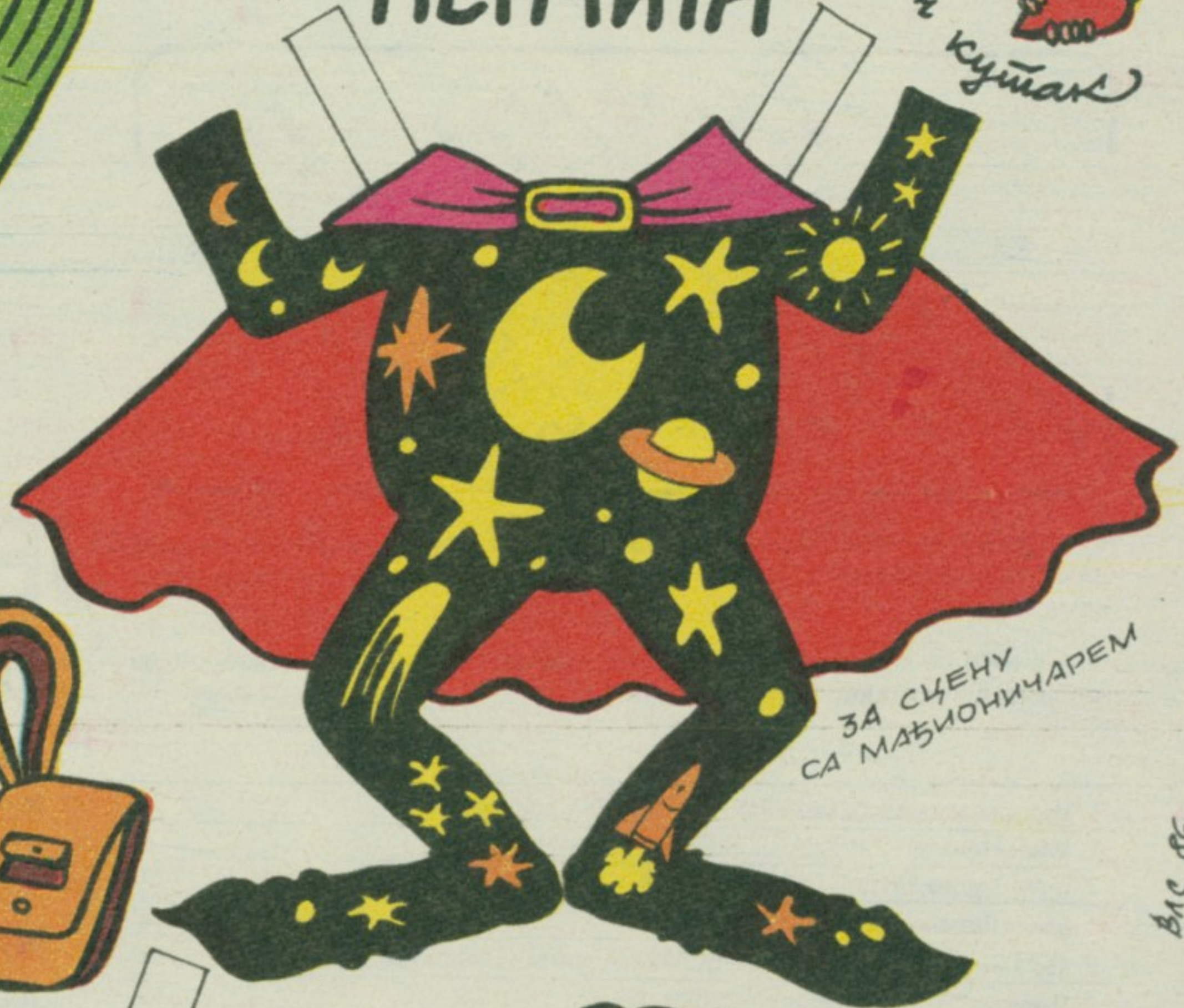

ЖАПЦА ЗАЛЕПИ
НА КАРТОН И
ИСЕЦИ

ОБУЦИТЕ ЖАПЦА КЕРМИТА

ЗА СЦЕНУ
СА МАФИОНЧАРЕМ

Вис 86

ЦИЛИНДАР

ТАШНИЧА

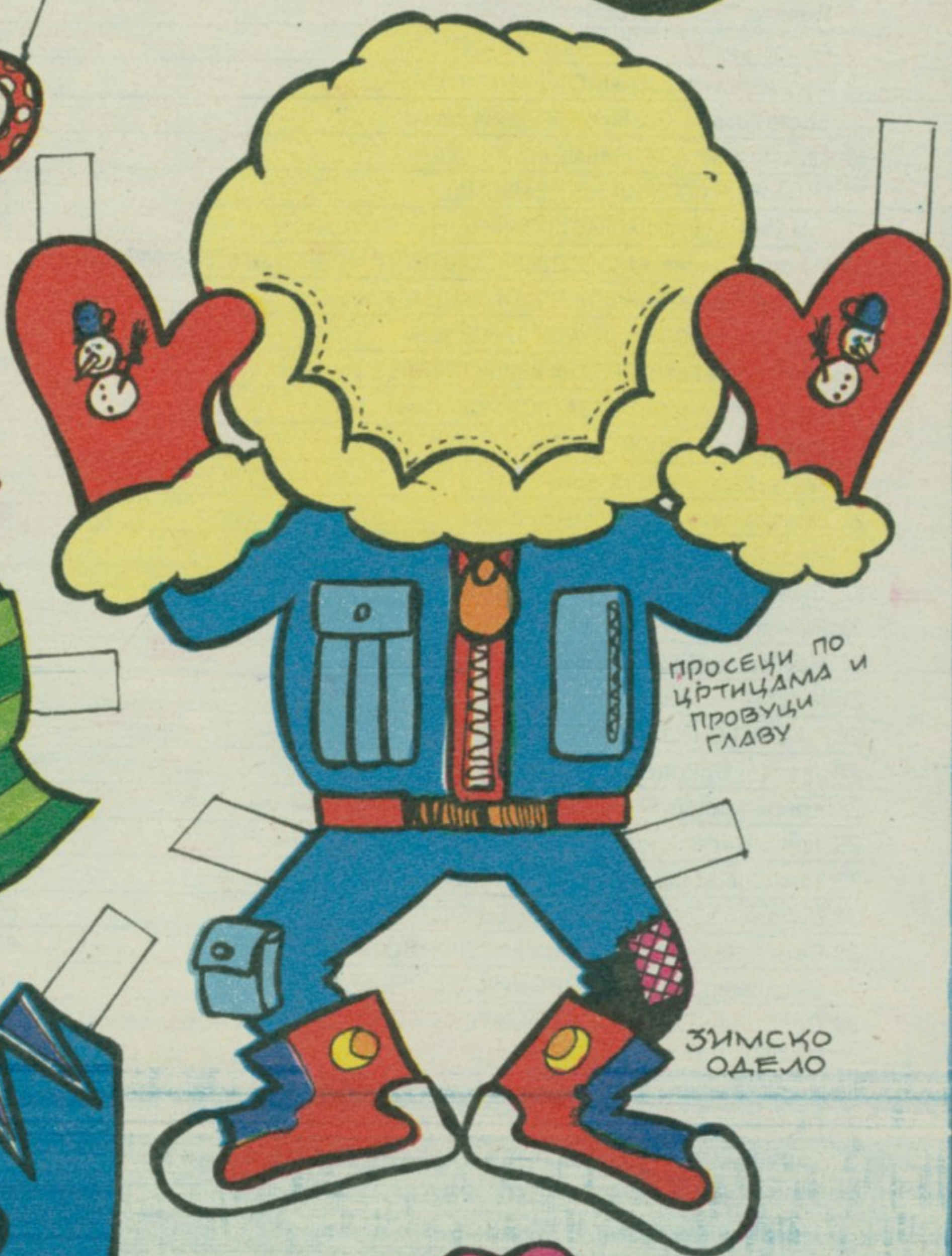
СА ЗАДЊЕ СТРАНЕ
ГЛАВЕ ЗАЛЕПИ
ПАПИРИК И
ЗАТАКНИ
ЦИЛИНДАР

ЈАКО СВЕЧАНО ОДЕЛО

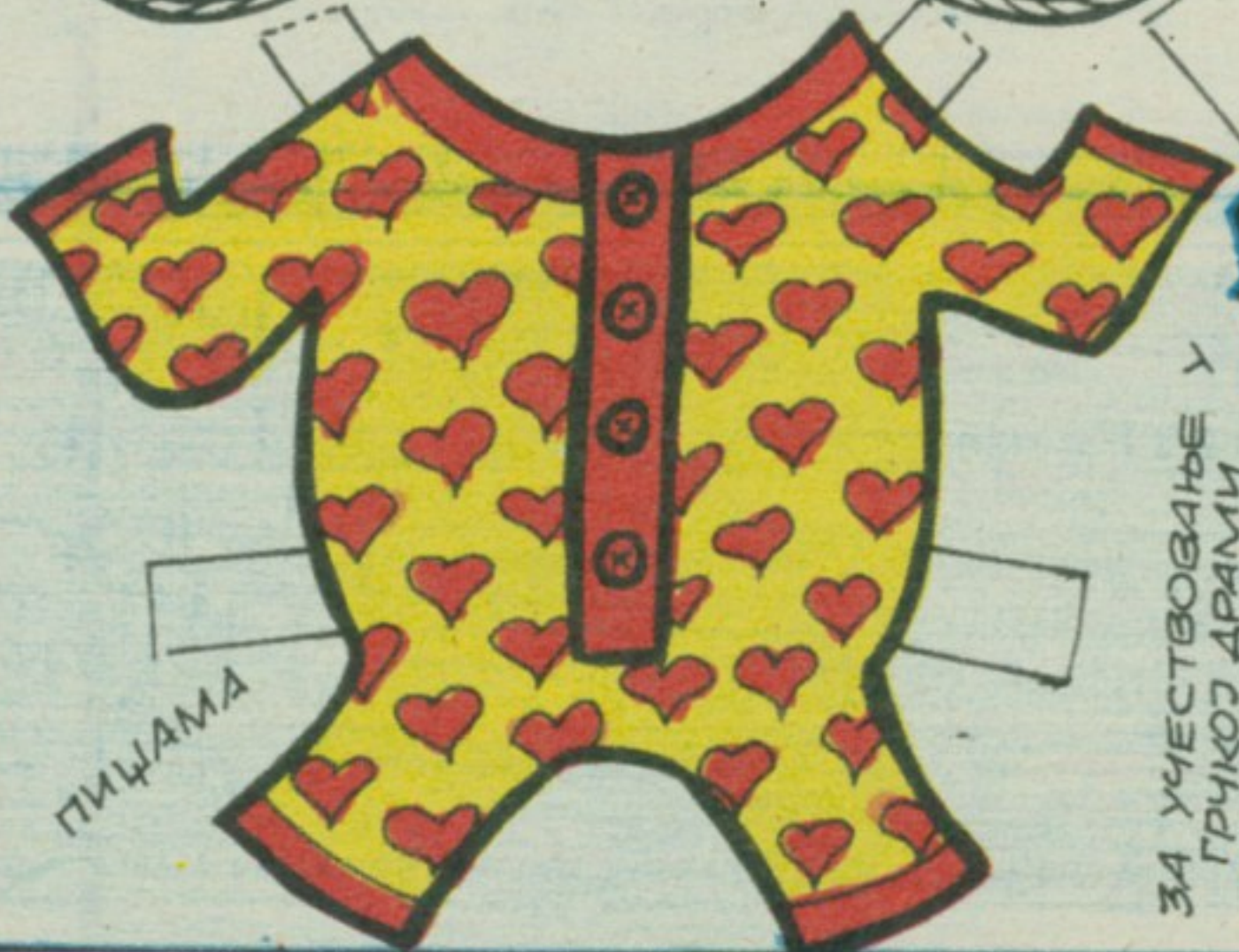
НАОЧАРИ

КУПАКИ КОСТИМ

ПРОСЕЦИ ПО
ЦРТИЦАМА И
ПРОВУЦИ
ГЛАВУ

ЗИМСКО
ОДЕЛО

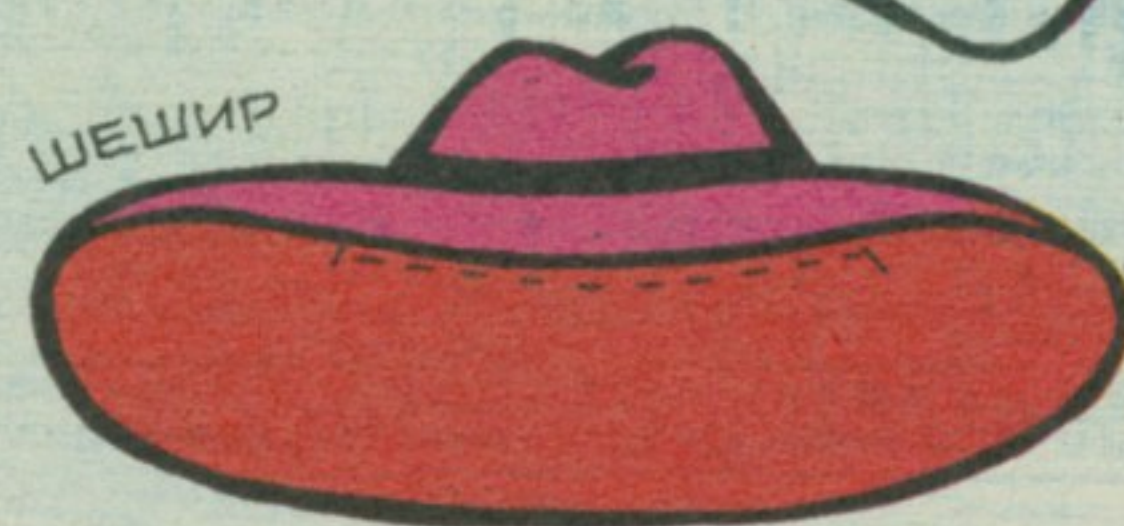

ПИЦАМА

ЗА УЧЕСТВОВАЊЕ У
ГРЧКОЈ ДРАМИ

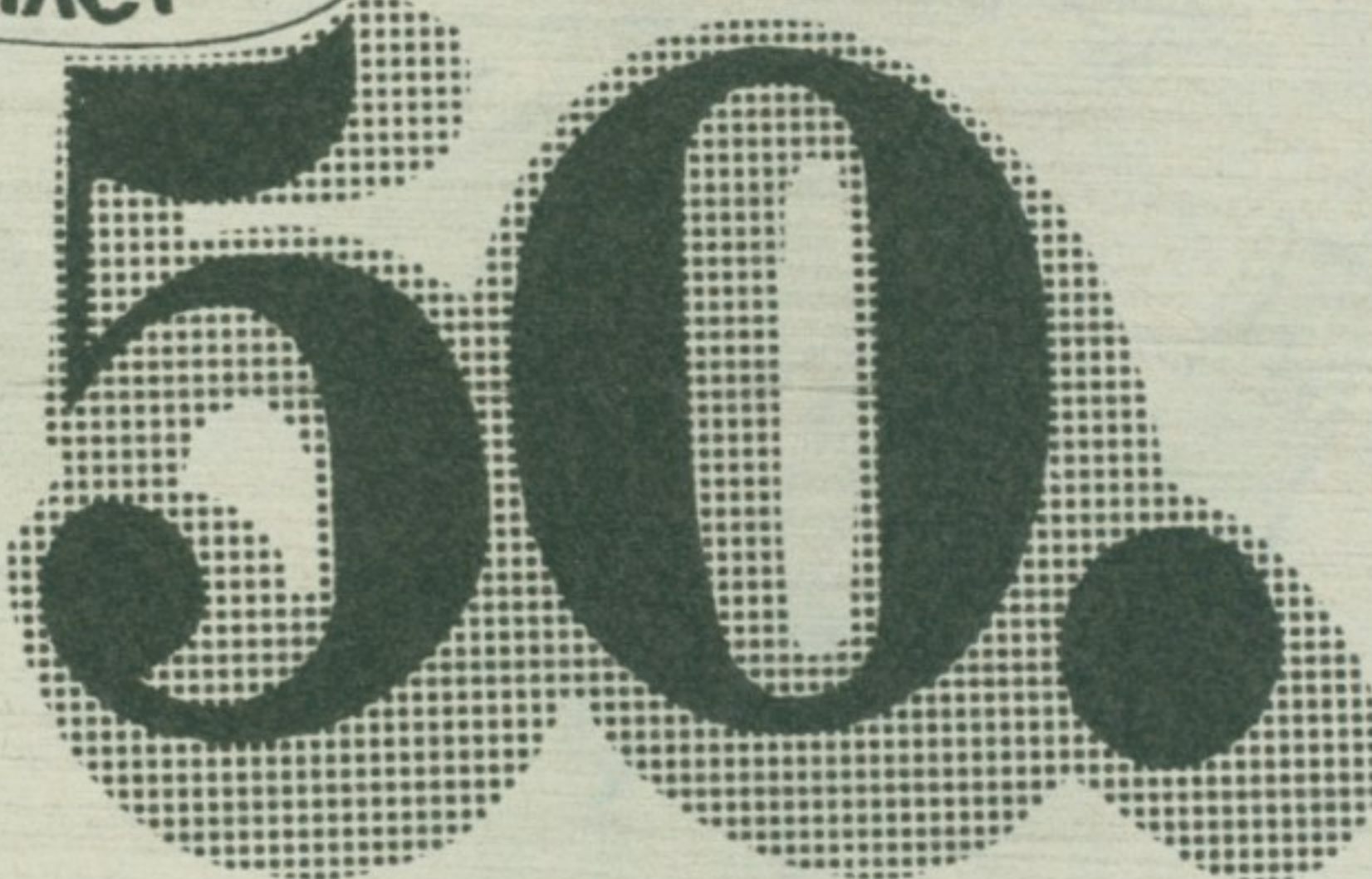
ШЕШИР

ПРОСЕЦИ
ПО
ЦРТИЦАМА

КОМПЛЕТ ОД

роман америчког писца Чарлса Буковског, изашао је из штампе 1985. у познатој БИГЗ-овој библи-отеци "Меридијани" у тиражу од 10.000 примерака и распродат је дана. Ових дана роман је објав-љен у БИГЗ-овој целој књизи у тиражу од 20.000 примерака.
Чарлс Буковски
БЛУДНИ СИН, роман
Страна 312,
формат 10,5 x 17,8 cm,
карт повез, латиница.
Цена 1.300 динара

Цена комплекта: **19.616 динара**, плаћање одједном, **24.520 динара** на отплату, плаћање у 10 месечних рата по 2.831 динара са урачунатом каматом

Књиге се могу поручивати и појединачно, по сопственом избору, па молимо да пажљиво погледате списак.

1. Маргарет Јурсенар: ОСМЕХ КРАЉЕВИЋА МАРКА, приповетке	70
2. Младен Марков: КРЧМА НА ПЛОВНОМ ПУТУ, приповетке	70
3. Булат Окујава: ГУТЉАЈ СЛОБОДЕ, роман	100
4. Божин Павловски: ХОТЕЛ ДУВА, роман	100
5. Коста Димитријевић: НАИВА У ЈУГОСЛАВИЈИ, преглед сликара наиваца	100
6. Владимир Предић: СЕВЕРНИ ПРОЗОРИ, песме	100
7. Антонис Самаракис: ГРЕШКА, роман	150
8. Максимилијан Коцијанчић: СПРЕЧИТЕ ИНФАРКТ	150
9. Ђузепе Унгарети: ОСЕЋАЊЕ ВРЕМЕНА, песме	160
10. Адам Пуслојић: ДАРОДАВАЦ, песме	170
11. Морис Надо: ИСТОРИЈА НАДРЕАЛИЗМА	200
12. Х. М. Енцесбергс: ПРОПАСТ ТИТАНИКА, песме	200
13. Милован Данолић: КАКО ЈЕ ДОБРИСЛАВ ПРОТРЧАО КРОЗ ЈУГОСЛАВИЈУ, повест	200
14. Миодраг Павловић: НИШТИТЕЉИ И СВАДБАРИ, есеји	200
15. Луис Харс: ПУКОВНИК ИГРА ШКОЛИЦЕ, есеји	200
16. Олга Остојић-Белча: ДРВО НА ИВИЦИ ПУСТИЊЕ, роман	250
17. Душан Копчалић: ЛАЗАРЕВА ГРОЗНИЦА, роман	250
18. Дени Дидро: РАМООВ СИНОВАЦ О СВОЈСТВИМА	300
19. Херман Хесе: СИДАРТА, роман	300
20. Иван Иванович: ЦРВЕНИ КРАЉ, роман	300
21. Предраг Матвејевић: ЈУГОСЛАВЕНСТВО ДАНАС	300
22. Душан Радовић: БЕОГРАДЕ, ДОБРО ЈУТРО III	300
23. Рабиндранат Тагора: ГРАДИНАР, песме	300
24. Жак Превер: НЕКЕ СТВАРИ И ОСТАЛО, песме	300
25. Мирољуб Тодоровић: CHINESE EROTISM	300
26. СЛОВО О ПОЛКУ ИГОРОВУ, еп	300
27. Јеврем Брковић: КУЧКИНИ СИНОВИ, песме	400
28. Хенри Милер: РАКОВА ОБРАТНИЦА, роман	400
29. Јанко Веселиновић: ХАЈДУК СТАНКО, роман	400
30. Танасије Младеновић: ПОМЕШАНЕ КАРТЕ, песме	500
31. Еуђенио Монтале: СИПИНЕ КОСТИ, песме	600
32. Светлана Велмар-Јанковић: ДОРЋОЛ, приповетке	600
33. Владимир Буњац: ДНЕВНИК О ЦРЊАНСКОМ	700
34. Слободан Селенић: ПРИЈАТЕЉИ СА КОСАНЧИЋЕВОГ ВЕНЦА 7, роман	700
35. Хенри Милер: МИРНИ ДАНИ НА КЛИШИЈУ, роман	700
36. Радомир Смиљанић: НЕКО ЈЕ ОКЛЕВЕТАО ХЕГЕЛА, роман	700
37. Милован Витезовић: СРЦЕ МЕ ЈЕ ОТКУЦАЛО, афоризми	700
38. Иван Ивањи: СМРТ НА ЗМАЈЕВОЈ СТЕНИ, роман	750
39. Миладин Мичета: ГЛУХО, приповетке	800
40. Макс Фриш: ДНЕВНИК 1966-1969	800
41. Новица Петковић: ОД ФОРМАЛИЗМА КА СЕМИОТИЦИ, огледи	800
42. Биљана Јовановић: ДУША, ЈЕДИНИЦА МОЈА, роман	900
43. Драгослав Михаиловић: ЧИЗМАШИ, роман	900
44. Херман Хесе: НАРЦИС И ЗЛАТОУСТИ, роман	900
45. Љубомир Симовић: ДРАМЕ (Хасанагиница, Чудо у Шаргану)	1.000
46. Драго Кекановић: ИВАЊСКА НОЋ, роман	1.100
47. Карлос Кастанеда: ОРЛОВ ДАР	1.100

ЈЕВТИНИХ КЊИГА по ценама од 70 до 1.300 динара

48. Милан Оклопчић: СА. BLUES, роман	1.100
49. МРСНЕ ПРИЧЕ, избор народне еротске прозе	1.300
50. Чарлс Буковски: БЛУДНИ СИН, роман	1.300

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА БИГЗ-а

Књиге се испоручују одмах!

1. Салман Рушди: ДЕЦА ПОНОЋИ, роман	7.900
2. Карлос Кастанеда: УНУТРАШЊИ ОГАЊ	6.900
3. Симон де Бовоар: СТАРОСТ I-II (у две књиге)	12.000
4. Добрица Ћосић: ОТПАДНИК, роман	5.600
5. Добрица Ћосић: ГРЕШНИК, роман	3.500
6. Ђуро Дамјановић: ЗЕМУНСКА ХРОНИКА, роман	3.200
7. САБРАНА ДЕЛА МЕШЕ СЕЛИМОВИЋА у 10 књига	48.000
8. САБРАНА ДЕЛА МИОДРАГА БУЛАТОВИЋА у 7 књига	28.000
9. ГОЛГОТА И ВАСКРС СРБИЈЕ у 2 књиге	19.000
10. ДЕЧЈЕ СВЕЗНАЊЕ, Велика илустрована енциклопедија за децу у 10 књига (ћирилицом и латиницом)	68.000

20% ПОПУСТА ако се плаћа одједном
4.000 динара или више на отплату до 10 месечних рата

БЕОГРАДСКИ ИЗДАВАЧКО-ГРАФИЧКИ ЗАВОД
ООУР !Издавачка делатност
11001 Београд, Булевар војводе Мишића 17/VI
поштански факс 340, телефон 653-763

Непотребно пресртати 674

(Место и датум)

Поручујем

- роман Ч. Буковског БЛУДНИ СИН, 1.300 динара;
- КОМПЛЕТ ОД 50 КЊИГА, 24.520 динара;
- поједине књиге из комплекта јевтиних књига

(навести бројеве књига);

- следећа НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА БИГЗ-а

(навести бројеве књига)

Укупан износ поруџбине од _____ динара платићу:

а) одједном поужећем (плаћање поштару приликом пријема књига), са 20% попушта ако је вредност поруџбине 4.000 динара или више;

б) у _____ месечних рата (највише 10 рата, најмањи износ рате 1.000 динара), са одговарајућом каматом, при чему ћу прву рату платити поштару приликом пријема књига, а остале рате са уплатницама које ћу добити од БИГЗ-а.
Књиге се испоручују по пријему поруџбине.
У случају спора надлежан је одговарајући суд у Београду.

(презиме, име оца и име)

(занимање)

(тел. у стану)

(тел. на радном месту)

(адреса стана: број поште, место, улица и број)

(организација у којој је поручилац запослен и њена адреса)

Овера о запослењу, пензионери прилажу претпоследњи чек пензије (обавезно само ако се плаћа у ратама)

Потпис поручиоца, број личне карте и места издавања

КОД ПОРУЉБИНА МАЊИХ ОД 2.000 ДИНАРА ЗАРАЧУНАВА СЕ 500 ДИНАРА ЗА ПОШТАРИНУ И ЕКСПЕДИЦИЈУ.
НЕОВЕРЕНЕ ПОРУЉБИНЕ (при плаћању у ратама) НЕ ПРИМАМО!

ПОГЛАВИЦА СА ДВА ЛИЦА

ДОГОДИЛО SE
— И ТО JE AMERIKA

Шри
Рајнеш
Багван

**КАДА СЕ ПОЛИЦИЈА
ПОЗАБАВИЛА
ВЕРСКОМ СЕКТОМ НА
ЧИЈЕМ ЈЕ ЧЕЛУ
СТАЈАО ИЗВЕСНИ
БАГВАН,
ЗАПРЕПАСТИЛА СЕ:
БАГВАН ЈЕ
ПОСЕДОВАО 85
НОВИХ НОВЦАТИХ
РОЛС-РОЈСОВИХ
АУТОМОБИЛА**

Средовечни Индус Шри Рајнеш је мимо своје воље доспео на ступце америчке штампе. Јавност се у први мах изненадила, а затим лепо забављала. Припадницима верске секте чија се колонија налазила у савезној држави Орегон није, међутим, било до забаве већ до плакања. Остали су без свог гуруа, вође, омиљеног Багвана, како су га иначе кратко ословљавали. Толико су га поштовали да је било довољно да учини миг оком па да узврате скоком.

Шри Рајнеш, илито Багван, није слушао следбенике језовитом мистиком, мада је своје учење ставио под окриље Бога и заоденуо ритуалом. Проповедао је слободну и неспутану љубав између мушкараца и жена. Није тешко закључити да је таква идеја могла да се оствари само у колонији. Припадници секте ће живети у једној заједници, нема венчања, сви одрасли биће истовремено и родитељи свој деци и тако...

Колонија је настала прво у Индији. Верници су давали колико је ко имао и миц по миц Багван је сакупио 80 милиона долара. Огроман новац! Највише су

Аутомобили „цара без царства“. Све сам ролс-ројс

слали припадници секте из Сједињених Америчких Држава јер се она и тамо ширила. Десну руку и главног књиговођу Багван је нашао у извесној Шеили која је тумарајући светом доспела из Европе у Индију. Изврсно су се слагали, нарочито у погледу трошења новца верника. У међувремену следбеници са америчког тла све чешће су молили Багвана да им дође у госте. Велики гуру се бајаги нећкао и на крају пристао.

Дочекан је с великим поштовањем.

Рај у беспућу

Чим се докопао Сједињених Америчких Држава, Багвану није више било ни на крај памети да се враћа у Индију. Уз обилату новчану помоћ својих „поданика“ одлучио је да створи државу у држави. Изабрано је бесплодно и безвредно земљиште у забити Орегона и од тога начињен мали рај. Подигнути су бунгалови, трговине, фонтане, предео је озелењен, чак је изграђена и писта за слетање Багвановог приватног авиона.

.....

Нико не зна колико је то све стајало, али се зна да се у том рају живело рајски. Љубави, мажења и пажења било је непретек!

Непозванима је био забрањен улаз, а полиција се устезала да завири у тај свет да не би верницима „реметила мир“.

Тешко је рећи докле би тако текло да Багванова секретарица Шеила није покушала да заобиђе порезнике. У Сједињеним Америчким Државама такав грех ником се не опрашта. Порезници су решили да мало протресу Багвану браду. Обратили су се полицији за помоћ. Тек тада полиција се пренула. Почела је озбиљније да размишља о необичној колонији. Одиста, шта се тамо ради?

Већ прва посета полицајаца Багвановом „царству“ открила је да његови следбеници више следе неморал него сопствено вјерују. Сам верски поглавар живео је као бубрег у лоју. Само што га нису на рукама преносили у кревет да спава!

Право запрепашћење изазвала је посета великом хангару. То није био хангар него гаража. А у га-

ражи аутомобили којима се возио искључиво Багван. Укупно 85! И то све аутомобили марке ролс-ројс, од којих је најстарији прешао само три хиљаде километара!

Кола су се цаклила стојећи у реду једна до других. Чинило се да су управо сишла с монтажне траке јер на њима није било ни мрље!

— И све је ово ваше? — упитао је један детектив показујући на аутомобиле.

— Све! — мирно је одговорио Багван не трепнувши.

Важни су кукови

Багван је притворен, а колонија уз велике протесте чланова секте затворена. Имовина је изложена лицитацији. Између осталог, аутомобилска армада. Од добијеног новца требало је намирити порески дуг и друге обавезе које је Багван годинама стварао.

Као бомба одјекнула је у јавности вест да је вођа верске секте поседовао 85 аутомобила, тим више што и најнеупућенији знају да је ролс-ројс врхунац луксуза и квалитета и да један и то најјевтинији модел стаје око 5 милијарди старих динара!

Велики гуру просто је био опчињен ролс-ројсом. Довољно је било да модел има неку необичну „цаку“, обликовану пепељару, наслон за руке, или други детаљ па да Багван наручи аутомобил. Посебно га је одушевљавало несвакидашње бојење ролс-ројса. У гаражи су стајали аутомобили „намалани“ разним мустрама, на шкољки је био насликан и шумски пожар, дугине боје, ждралови... Нарочито привлачи пажњу ролс-ројс на чијој шкољки је насликано неколико десетина доларских новчаница. Багванове аутомобиле исликавали су лични фарбари. Сви су обилато плаћени, а на располагању су имали најмодерније радионице и алат.

Упитан за велику љубав према ролс-ројсу, Багван је склопивши шаке испред груди одговорио:

— То је ауто и по! Кад се завалим на његово седиште, не осећам да ме боле кукови!

Личитацији ове необичне флоте на четири точка присуствовало је десетак озбиљних купаца. Пореске власти нису биле заинтересоване да истерају одговарајућу цену већ само да извуку свој новац.

Почетна цена свих 85 аутомобила била је 5 милиона долара. Посао столећа, како тврди америчка штампа, направио је Тексашанин Роберт Ротлисбергер, индустријалац из Даласа. Купио је Багванове аутомобиле, ђутуре, за 6 милиона долара. После неколико дана јавио му се неки арапски шеик нудећи за исту „робу“ 7 милиона долара, чист милион долара зараде! Вероватно, није знао за личитацију. Ротлисбергер није пристао.

Купљени аутомобили пребачени су из савезне државе Орегон до града Даласа натоварени на два наест великих шлепера. Конвој се кретао споро и остављао несвакидашњи призор. Народ га је дочекивао дуж насељених места и километрима пратио. Свако је желео да види „чудо невиђено“. У великим градовима је сниман за телевизију, а возачи шлепера дали су мноштво интервјуа.

Цео конвој био је осигуран на 8 милиона долара.

Багванова колекција ролс-ројсева сада стоји добро закључана и чувана у Ротлисбергеровим гаражама у Каролтону, предграђу Даласа.

А Багван? Америчке власти су га протерале у Индију. Кажу, виђен је у подножју Хималаја. Ту држи мотел. Купио га је од преосталог новца верника који је некако успео да сачува.

М. Тодоровић

ДЕЈВИД
БОУВИ

ХИТ

Мистер
Промена

РОМАНТИЧНИ ВИЛЕЊАК

**ЧУВЕНА РОК ЗВЕЗДА ДЕЈВИД
БОУВИ СВЕ СЕ ВИШЕ ПОСВЕЋУЈЕ
ФИЛМУ. ИАКО ЈЕ ДОСАД ГЛУМИО
У ДОСТА ФИЛМОВА, ТЕК
ПОСЛЕДЊА ДВА ИМАЈУ МАЛО
ВИШЕ МУЗИКЕ. ПОСЛЕ УСПЕШНЕ
УЛОГЕ У НЕДАВНО СНИМЉЕНОМ
ФИЛМУ „АПСОЛУТНИ
ПОЧЕТНИЦИ“ СНИМИО ЈЕ НОВИ
„ЛАВИРИНТ“. ПОСЕБНО ЗА ОВАЈ
ФИЛМ БОУВИ ЈЕ НАПИСАО ПЕТ
НОВИХ КОМПОЗИЦИЈА КОЈЕ СУ
СЕ НАШЛЕ И НА ПЛОЧИ**

Дејвид Боуви је сигурно једна од најзначајнијих фигура у рок музици. Сматрају га једним од најоригиналнијих аутора који је током своје дуге каријере стално крчио нове путеве у музици. Управо због тога је добио епитет Мистер Промена. Почео је да свира гитару и компоњује још у средњој школи. По завршетку школовања запослио се у комерцијалној агенцији, али је наставио да се бави музиком. Једно време је наступао са мање познатим групама а онда је 1968. године снимио први албум с којим није постигао неки запаженији успех. У то време је променио име Дејвид Роберт Џонс у Дејвид Боуви да га не би мешали са тада популарним музичаром Дејвидом Џонсом из састава „Манкис“. Почетком седамдесетих година почела је серија његових успешних албума. Пред широм публиком појавио се као аутор јаким текстовима и необичне музике. Својим плочама утицао је на бројне музичаре. Сваком плочом је најављивао нову фазу свог рада. То објашњава и у једном од интервјуа:

„Моји наступи су се мењали из месеца у месец. Свесно сам желео да их мењам. Трудио сам се да будем покретан, баш као и моје песме. Увек сам мислио на глумце који другачије изгледају у зависности од улоге коју играју“.

И заиста, само летимичан преглед албума и његових фотографија из тог периода

показују га у сасвим различитим издањима. Од свемирски настројеног Зиги Стардаста, до елегантног дендија у оделу класичног кроја. И што је најзанимљивије у оквиру сваке од тих фаза остао је доследан себи и својој музици. Почетак осамдесетих година је време његових највећих успеха. Као зрео аутор, почиње да прави једноставнију музику, која се на тренутке граничи са модерним шлагерима. Неки почињу да га описују као Френка Синатру рок музике. Та, најновија промена му одузима један део старе публике али доноси много нових и млађих купаца. Албуми „Let's Dance“ (Заиграјмо) и „Tonight“ (Вечерас) достижу највеће тираже у његовој каријери. Некако у то време почиње да се бави и филмом. Наиме, он се први пут озбиљније огледао као глумац 1975. године када је добио главну улогу у филму „Човек који је пао на земљу“. Друго искуство је било са Марленом Дитрих у филму „Само жиголо“. Успешну глумачку каријеру је наставио филмом „Глад за крвљу“ са Катрин Денев, а затим су уследили „Срећан Божић мистер Лоренс“ и комедија „У ноћи“. Први прави музички филм снимио је прошле године, реч је о делу „Апсолутни почетници“ које говори о животу младих педесетих година у Лондону. Филм је битно везан за музику из тог периода а Боуви је компоновао и отпевао насловну песму. Поред њега у филму су се појавили и други музичари: Шаде (Sade), састави „Стајл коунсил“ (Style Council), „Воркин Вик“ (Working Week) и други. Плоча са музиком из овог филма се појавила и у нашим продавницама.

Ове године Боуви се огледао у једном сасвим новом пројекту. Реч је о филму „Лавиринт“ чија је премијера одржана крајем јуна у Америци, а у Енглеској се приказује од новембра. Боуви, богато нашминкан и са великом периком, глуми помало сулудо и моћног али ипак романтичног вилењака Церета. Девојчица Сара улази у лавиринт, у тај свет чуда да би спасла свог млађег брата, али Церет покушава да је задржи у свом царству. Ова авантуристичка прича, у ствари, говори о периоду одрастања једне девојчице, о престанку детињства и првим сусретима са одговорношћу и невољама света великих. Прича филма је укомпонована у музику коју је написао и отпевао сам Боуви. За „Лавиринт“ је направио пет нових песама од којих је „Underground“ (Подземље) изашла на синглу и прети да постане хит. Све песме су се иначе нашле на албуму који представља музички повратак после скоро две године дискографске паузе. На синглу „Подземље“ се, поред Боувија, појављује још четрнаест певача од којих су најпознатији Чака Кан (Chaka Khan), Маркус Милер (Markus Miller) и Лутер Ванрос (Luther Vandross). Филм представља шармантну бајку за одрасле и долази из продуцентске кухиње чувеног Џорџа Лукаса, аутора филмске трилогије „Рат звезда“. Да би срочио причу о девојчици Сари која улази у свет чудних бића Гоблина режисер Џим Хенсон (Jim Henson) је у маниру научне фантастике комбиновао музику, магију, комедију и авантуру.

Ликови Саре, њеног млађег брата и Церета су једина људска бића која се у филму појављују. Сви остали су Гоблини, маштовите и егзотичне лутке које је направио режисер Џим Хансон, иначе познат по томе што је измислио Мапете. Да би се постигло да лутке делују уверљиво утрошено је много времена и преко шездесет милиона долара. Девојчицу Сару глуми Џенифер Конели која се први пут појавила у филму „Беше једном у Америци“ снимљеном 1983. године. После снимања филма Дејвид Боуви је био пун хвале за њено глумачко умеће. Судећи по екипи аутора која се око „Лавиринта“ окупила нема сумње да ће филм постићи велики успех. А то се исто може рећи и за Боувијеве нове песме.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

442
ДО
БЕОГРАДА

Ја имам крвоток од бензина
пред мојим очима раван пут,
ово је жестока машина,
небо мастило, месец жут

Нисам блесав да бројим
звезде
бројим знаке и линије,
пси лају на караване
а каравани пролазе

Као танак снар
шушти прашина
442 до Београда
Гуме шкрипе блуес
километара
442 до Београда

Мозак ради на кисеоник
љубав окреће точкове,
мозак светли на кисеоник
брзина скида окове

Текст и музика: Бајага

Изводе: Бајага и
Инструктори

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

На недавном, врло успешном концерту Принца (Prince) у лондонској „Вембли“ арени појавили су се и ексклузивни гости. Док је Принц са својом групом свирао песму „Недостајеш ми“ (Miss You) „Ролингстонса“ на бини су му се придружили Стинг и Рон Вуд. Тврди се да је за то време пола британске музичке индустрије седело у публици... Мадона је заједно са Стефаном Брејем написала и продуцирала деби албум за певачицу и модел Ник Кејмен (Nick Kamen). Ово је први пут да Мадона ради продукцију за неког другог... Чланови групе „Pink Floyd“ Дејвид Гилмор (David Gilmour) и Ник Мејсон (Nick Mason) снимају нову плочу али без трећег стуба групе Роџера Вотерса (Roger Waters). Још је неизвесно да ли ће се они користити именом „Pink Floyd“... Били Ајдол (Billy Idol) се огласио новим синглом „Бити љубавник“. Песма је настала још 1968. године а својевремено је снимио Џорџ Феит... Још једна, нова плоча, и то од такоређи заборављеног састава „Др Филгуд“. За сада, активност су обновили

само једним синглом „Не чекај више“... Гитариста састава „У2“ Еџ (Edge) је у сарадњи са певачем Синедом О'Конором снимио сингл „Хероина“ који представља главну музичку тему у филму „Заробљеник“... Новим синглом огласио се Фиргал Шарки (Fergal Sharkey). Реч је о песми „Неко за неког“, док се на Б страни налази сасвим нова песма „Хладна вода“ за коју је сам урадио продукцију. Вредан дечко.

ДОГОДИЛО СЕ

28. новембра 1974. године

— Џон Ленон се придружио Елтону Џону на концерту у њујоршком Медисон сквер гардену. Заједно су отпевали две чувене песме „What-ever Gets You Through The Night“ и „I Saw Her Standing There“. Стицајем околности, испоставило се да је то било последње Леноново појављивање на концерту.

29. новембра 1969. године

— Под покровитељством Радио-Београда у земунској синагоги отворена дискотека „Диско 202“.

Иначе први диско-клуб у Београду отворен је марта 1967. године, звао се „Гаучо“ и био је у самом комшилуку Атељеа 212.

30. новембра 1977. године

— Дејвид Боуви се придружио Бинг Крозбију на традиционалном божићном концерту и заједно су отпевали песму „Мали бубњар“.

1. децембра 1971. године

— Џон Ленон је издао сингл „Happy Christmas“ (Срећан Божић). Тада су Џон и Јоко поручили: „Пат је готов ако ви то желите“.

2. децембра 1979. године

— После шест година брака развео се познати амерички певачки пар Крис Кристоферсон (Kris Kristofferson) и Рита Кулиџ (Rita Coolidge). За то време обоје су постигли велики успех, а заједно су се појавили у чувеном филму „Пат Гаред и Били Д Кид“.

3. децембра 1971. године

— Концерт Френка Запе и његове групе „Mothers Of Invention“ прекинут због пожара. Концерт се одржавао у Казину у швајцарском граду Монтреју а штета је процењена на педесет хиљада долара.

4. децембра 1965. године

— На једном концерту Кејт Ричард (Keith Richards) из састава „Ролингстоунс“ је доживео тежак струјни удар, када је у исто време ухватио неуземљен микрофон и врат своје гитаре. К свести је дошао после седам минута.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

Не постоји ништа стршније него свирати концерт са лошим озвучењем. Једном ми се то догодило у Амстердаму, отишао сам са сцене право до човека за микс пултом и теснуо га у главу, што је иначе мени сасвим несвојствено.

Елтон Џон

За 20 празних врећица шаљемо бесплатно албум.
Пожурите — 40 000 албума!

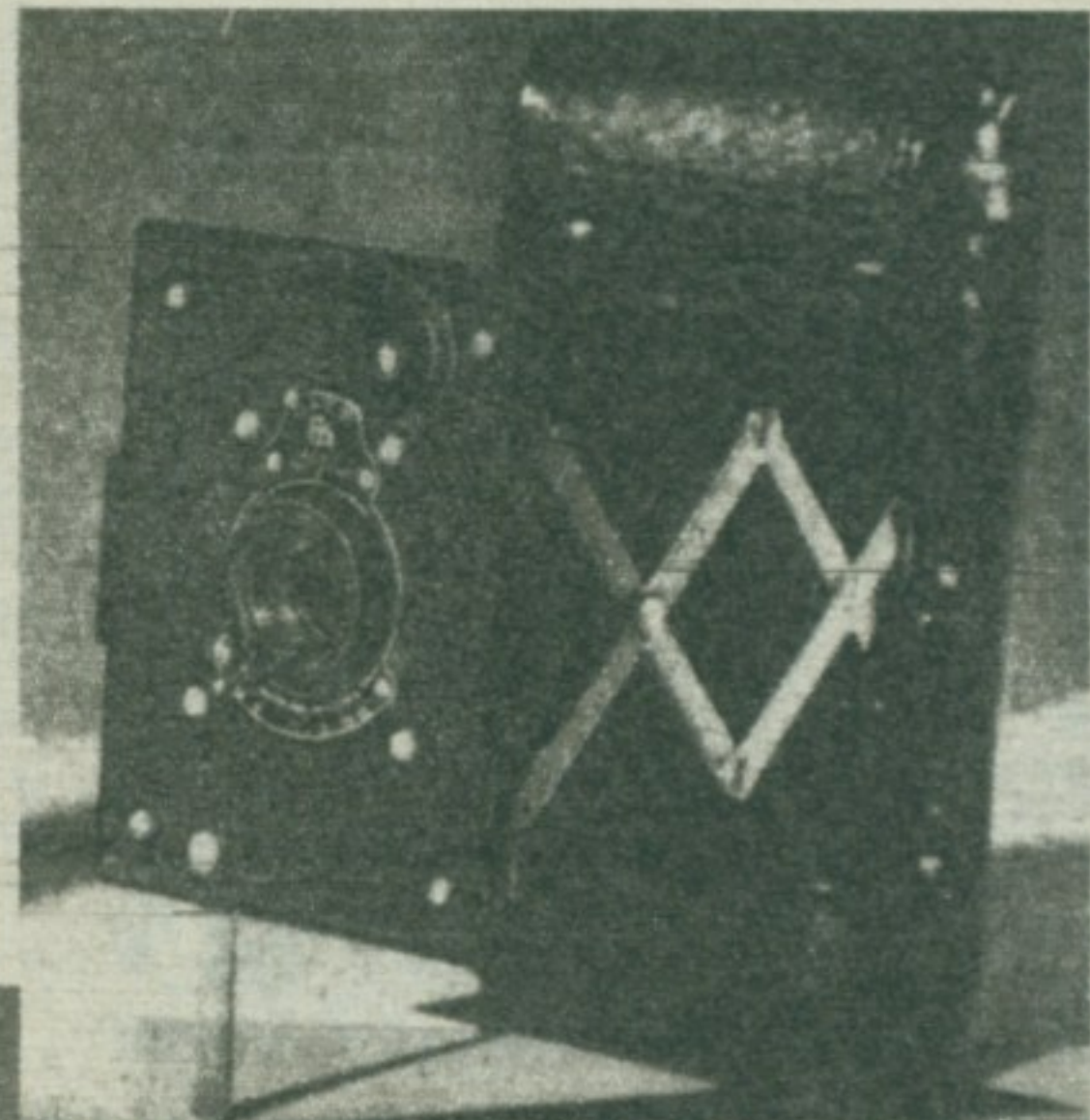
КО ЈЕ ПРВИ ОСВОЈИО МОНТ ЕВЕРЕСТ?

ХИМАЛАЈСКИ БАРБАРОСА

Истраживач Холцел (лево) у друштву с познатим америчким алпинистом Бричерсом

Енглеска
хималајска
експедиција
из
1924.
— Ирвин
и
Малори
стоје
први
с
леве
стране

Модел „Кодакове“ камере коју је при успону на Монт Еверест имао Малори

**ТОМАС МАРТИН ХОЛЦЕЛ, АМЕРИКАНАЦ И ВЛАСНИК
УГЛЕДНЕ ФИРМЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ РАЧУНАРСКЕ
ТЕХНИКЕ, ПОКУШАВА ДА ИЗМЕНИ НЕКЕ ДО САДА
ВАЖЕЋЕ ПОСТАВКЕ У СВЕТСКОЈ ИСТОРИЈИ. ЖЕЛИ,
НАИМЕ ДА ДОКАЖЕ ДА ЈЕ НА ВРХ 8848 МЕТАРА
ВИСОКОГ ХИМАЛАЈСКОГ ЏИНА ЈОШ ПРЕ ВИШЕ ОД
ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА СТУПИО УСАМЉЕНИ ЕНГЛЕЗ,
ОБУЧЕН У САКО ОД ТВИДА, СА КАМАШНАМА ОД
КАШМИРСКЕ ВУНЕ И СА ШЕШИРОМ ТИПА
БОРСАЛИНО НА ГЛАВИ**

Апсурд? Зар нису први освајачи Монт Евереста новозеландски официр, истраживач и пчелар Хилари, и непалски шерпас Тенсинг? Ако се не сећате, догодило се то 29. маја 1953.

Холцел не сумња у то, да су Хилари и Тенсинг стварно ступили на највиши врх света. Међутим, убеђен је да је тај подвиг остварио још 1924. године, дакле скоро 30 година пре њих, један члан енглеске експедиције која је покушала да освоји Еверест са северне стране.

Тада, 8. јуна 1924, по мирном времену, без ветра, доцент универзитета у Кембриџу Џорџ Малори и студент Ендрју Ирвин стигли су до северног гребена — од врха који би достигли за три сата, раздвајала их је само висинска разлика од неких 250 метара. Геолог Ноел Одел их је на висини од 7900 метара опазео уз помоћ двогледа. Као што је касније изјавио, она двојица су напредовали по горњем од два гребена, који су у топографији Евереста означени као „фирст степ“ и „секонд степ“, прва и друга „степеница“. Око 12.55 часова Малори и Ирвин су нестали у снежном облаку. Никада се више нису вратили.

Драма на Монт Евересту потресла је свет. За двојицу несталих алпиниста у лондонској катед-

рали Светог Павла приређена је опроштајна миса, а филм о експедицији (снимио га је поручник Џон Ноел) видело је неколико милиона људи. Снимљена је, између осталог, и њихова посета самостану лама у Ронгбуку. Највиши лама је прорекао да ће Чомолунгма, мати богова света (тако ову планину називају Тибетанци) убити беле људе, а да ће демони расути њихове кости по њеним обронцима...

Холцел између неба и земље

За трагедију и жалосну судбину двојице алпиниста Холцел се зајима још од малих ногу. Касније је

у њујоршкој библиотеци темељно проучио све записе о освајању Монт Евереста и на крају развио нову теорију о драми на крајњем врху света.

Холцел полази од тврдње, да су се за време успона тада 37-годишњи Малори и 15 година млађи Ирвин раздвојили и да је Малори сам наставио пут, док је неискусног Ирвина послао назад у логор број 6, који су поставили на висини од 8229 метара. Убеђен је да је главни разлог раздвајања било оштећење боца са кисеоником — које су се или смрзле на јутарњем мразу или су због оштећења изгу-

биле исувише кисеоника. Он претпоставља да је Малори освојио врх Монт Еверест касно поподне, али да га је при силаску сустигла ноћ и да му је тако спречила повратак у логор. Малори, који је испод капутућа од твида имао само још два пуловера од шетланда и рубље од камиље вуне, морао је да уреди бивак. Ноћ је била једна од најхладнијих које је експедиција доживела у горју Евереста. Одел, на пример, у логору није могао ока да склопи, иако се увио у две вреће за спавање. Холцел сматра да се Малори преко ноћи смрзао...

По Холцеловим претпоставкама тужна смрт је снашла и младог Ирвина. Услед велике исцрпљености и олујног ветра вероватно је склизнуо са гребена на другој „степеници“...

Када је Холцел своју теорију објавио у стручном часопису „Моунтаин Магазине“ изазвао је ужас и огорчење бројних поштовалаца и знацаца Монт Евереста, као и алпиниста уопште. Сер Едмунд Хилари сада новозеландски амбасадор у Индији, означио је његове тврдње као „смишљену глупост“.

Сер Перси Вин Харис, који је 1933. године био члан следеће енглеске експедиције на Еверест, „апсолутно не може себи да пред-

стави" да би се Малори и Ирвин могли да раздвоје. Такође и Волт Јунсворт, аутор најобимније монографије о Евересту, уверен је да су Малори и Ирвин „остатак пута прешли заједно и заједно изгубили животе“.

Два члана експедиције из 1924. године држе се некако неутрално, иако живахно учествују у свим тим расправама и поред тога што обојица на плећима носе бремене од по 95 година. Џон Ноел је доста уздржан: „Еверест никада неће открити своје тајне“, његово је мишљење. За разлику од њега Ноел Одел (који је 1924. међу свим члановима експедиције био у најбољој кондицији) мишљења је, да је бар један од њих двојице стигао до врха. Да је Холцелова теорија правилна не сумња ни врло утицајан лаик, амерички потпредседник – Џорџ Буш. Буш је, наиме, у току спорних догађаја преузео кључну улогу: пошто је 1975. када је био амерички представник у Пекингу, замолио кинеску владу да дозволи Холцелу организовање експедиције на северну страну планине.

Посебна опрема

После вишегодишњег оклевања Кинези су коначно Холцелу дали дозволу да заједно са најбољим америчким алпинистима крену у акцију. У разрешавање „најфантастичније загонетке века“ уложио је више од милион долара. „Та ствар је вреднија од толиких пара“, његово је мишљење.

Експедицију, која се зове „men-free“ (по почетним словима целог имена – Mont Everest Norrth Face Research Expedition), врх не занима. Они желе само да нађу лешеве двојице настрадалих хероја. Како се претпостављало Малори и Ирвин требало би да леже у такозваној зони смрти испод 8000 метара као две ледене мумије. Холцел верује, да ће моћи да састави ланац чврстих доказа уз помоћ дневника и најсавременије алпинистичке опреме. Ако се уз оба леша не нађу остаци конопца (тада су коришћени они од конопље), биће то још један доказ више да су се енглески алпинисти стварно раздвојили, просуђује Холцел.

Најважнији доказ, свакако, биће „Кодакове“ камере, које су имали обојица. Ирвин је као одушевљени сниматељ и имао је властиту опрему. А Малори је посудио од члана експедиције Хауарда Сомервелла, чувеног лондонског хирурга. Холцел тврди, да су камере као „временске машине у којима је замрзнута читава драма“. Техничари „Кодака“ из Рочестера (држава Њујорк) рекли су Холцелу, да су филмови у сувој и леденој клими Евереста очувани исто тако добро као модерни филмови у лабораторијским фрижидерима. Исто тако још је могуће развијање филмова иако су од трагедије протекле 62 године. Филмове би требало развити одмах пошто се нађу, дакле, на „лицу места“. У базном логору би због више температуре, другачијег притиска и влаге то било ризично. Развијање би требало обавити ноћу и у посебном шатору: затворене камере би требало потопити у топлу воду

и тек онда их отворити. Потом би филмове формата 6×9 центиметара требало потопити у развијач помешан са нарочитим раствором.

Холцел и „Кодакови“ стручњаци надају се, да ће на негативима бити „права сензација“. Наиме, убеђени су да је Малори снимио врх иако је имао скоро смрзнуте прсте. Такође верују, да ће филмови у Ирвиновој камери доказати, да је од друге „степенице“ даље Малори наставио сам. Сви, опет, верују у претпоставку да је Ирвин сигурно документовао свој „соло“ спуст.

За трагање за телима погинулих Холцел је опремио експедицију најмодернијим техничким уређајима и помагалима из сопствене фирме – између осталог и изванредно осетљивим металним детекторима, који могу да сондирају чак и металне делове на каишеви-ма за панталоне код особа које леже закопане у снегу дубоком и по неколико метара.

Спреман да умре

Али, чији је онда онај други леш? Ванг је – судећи према остацима гардеробе које је тада приметио – убеђен да се ради о неком Енглезу. Јапански алпиниста Хасегава није могао да сазна, јер је ускоро Ванга и другу двојицу носача лавина смртно покосила. Хасегава је, за дивно чудо, остао жив...

Наравно, све ове тезе и претпоставке неће бити лако поткрити само налажењем тела изгинулих, камера, остатака конопца и апарата са кисеоником. Јер, само место где је требало да падне Ирвин мери више од два хектара. Апарат са кисеоником Холцел жели да нађе на сваки начин, јер верује да га је Ирвин испустио као путоказ на месту, где се раздвојио од Малорија.

Освајање Монт Евереста био је Малоријев животни сан. На питање неког америчког новинара зашто жели на врх одговорио је лаконски: „Зато, што је тамо!“ Малори је заиста био спреман и да умре, само да би остварио свој сан. У дневнику је записао између осталог и: „Дух авантура не сме да изумре. Ако у настојањима, да то очува човек изгуби живот, па шта онда? То је само губитак за добар циљ“.

Рајнхолд Меснер, најчувенији европски, а и светски алпиниста, „самоход на Еверест“ како га многи називају, који је августа 1980. доспео под ту другу „степеницу“ мисли да Малори још седи на највишем врху света, закопан који метар дубоко у снегу и леду, као хималајски Барбароса... Меснер такође мисли, да су Малорију промрзле ноге због лаких панталона и да више није могао да устане. Током деценија постао је такс нека врста недељивог дела врха Евереста и снежна маса га је полако покопала.

Претпоставка није толико невероватна, јер су те насlage снега прекриле и три метра високу мерну летву, коју су Кинези поставили на врху 1975. године.

Меснер тврди: „Холцел ће сигурно разрешити најфантастичнију загонетку столећа!“

М. Ш.

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ

1. A. M. Semorie: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕРПАМЋЕЊЕ“

– VI изд. Програмирани приручник технике памћења и учења, којим можете вишеструко повећати своје памћење и способност учења.

I књига „МЕТОДЕ И ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“ (202 стране) дин. 2.000.–

II књига „ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА“ (228 страна) дин. 2.000.–

ПРАКТИЧНЕ, ЛАКО СХВАТЉИВЕ И СВИМА ПРИСТУПАЧНЕ МЕТОДЕ БРЗОГ, ЛАКОГ И ТРАЈНОГ УЧЕЊА И

ПАМЋЕЊА свих врста података и знања

Комплет (обе књиге заједно) дин. 3.500.–

Формат 17х24 цм, 430 стр., преко 150 илустрација, 15 самотестова.

2. S. Yesudian – E. Haich: „ЈОГА И СПОРТ“

– Комплетан, практичан и веома приступачан приручник ХАТХА ЈОГЕ древне и широм света потврђене јединствене уметности Истока за стицање и очување доброг здравља током целог живота.

Ко жели ДОБРО ЗДРАВЉЕ И ЛЕПУ ЛИНИЈУ, ПСИХИЧКИ МИР И СНАГУ треба да проучи ову веома распрострањену књигу преведену на 19 језика света у преко два милиона примерака.

Цена: дин. 2.000 – цепни формат, 224 стр., преко 70 илустрација.

3. S. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“

– Виши курс ХАТХА ЈОГЕ, наставак књиге „ЈОГА И СПОРТ“

Програмирани приручник примене најбољих метода Хатха јоге за сваку седмицу у години. СПЕЦИЈАЛНИ РЕГИСТАР И ДИЈАГНОСТИЧКИ ИНДЕКС за преко 140 обољења омогућује ефикасну примену најбољих метода за поједине органе и обољења.

Цена: дин. 2.000 – цепни формат, 221 стр., преко 250 илустрација.

Комплет (обе књиге „ЈОГА И СПОРТ“ и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“ заједно) дин. 3.500.–

Све књиге су штампане латиницом на фином офсет папиру са корицама у више боја.

ГАРАНЦИЈА: Сваком незадовољном читаоцу наших књига одмах враћамо новац ако неоштећену књигу врати у року од пет дана након пријема.

Код испорука за иностранство зарачунавамо поштарину и паковање.

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА
НАРУЧБЕНИЦА – П. Заб.

1. СУПЕРПАМЋЕЊЕ	КОМ.
2. ЈОГА И СПОРТ	КОМ.
3. ЈОГА И ЗДРАВЉЕ	КОМ.

АДРЕСА НАРУЧИОЦА
(испунити читко ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)

Име и презиме

Улица и број

Пошт. бр. и место

Књиге плаћате поузећем – поштару код преузимања.

Наручите на адресу: „ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“, 3-П. П. 20/70, 11031 БЕОГРАД.

БРЕЈКЕРИ СУ
УМРЛИ!
ЖИВЕЛИ
БАЈКЕРИ!

ЈЕДАН БИЦИКЛ, ПУНО МАШТЕ

СВЕ ЈЕ МАЊЕ ЛУДИХ
ИГРАЧА ПО
ПАРКОВИМА И
УЛИЦАМА АМЕРИЧКИХ
ГРАДОВА. ПРЕСТАЛИ
СУ ДА ИЗАЗИВАЈУ
ПАЖЊУ. ЊИХОВО
МЕСТО САДА
ОСВАЈАЈУ ПЛЕСАЧИ
НА ДВА ТОЧКА...

Двадесет двогодишњи Дејв Вандерспек, сада већ професионални бајк-брејкер, изводи неке од вратоломија на бициклу у парку Голден гејт у Сан Франциску. Ако неко жели часове бициклистичког плеса, мораће да плати Дејву 100 долара на дан

Марко Кесада. — Желели смо да радимо нешто ново. Онда смо видели неког момка како игра на бициклу и почели да вежбамо. Сада моји другари и ја већ знамо најмање сто трикова. Одвеземо се на место где има пуно света, најчешће у Централни парк, и почнемо с представом. Богами, зарадимо доста новца.

А колико могу да сакупе? Понекад и по 300 долара дневно. Оне најбоље ангажују произвођачи бицикла, плаћају им пут да би на њиховим двоточкашима обилазили америчке градове и приказивали своје лудорије. Тако професионални бајк-брејкери годишње зарађују између 35 и 85 хиљада долара (долар — око 40 старих хиљада, па помножите).

Као што је брејкденс освајао спотове на телевизији, тако сад бајк-брејк улази у рекламе за „Пепси“, овом новом лудоријом произвођачи сада популарног „Своц“ сата привлаче купце.

За сада, бајк-брејкера углавном има само по Америци, до идућег лета прошириће се на цео свет. До тада ће се вероватно појавити и књига са упутствима како овладати овом новом вештином.

Очекујемо да с пролећа почну да се појављују бајк-брејкери и на нашим улицама. А шта ће на све то рећи родитељи. Па, сигурни смо да неће бити нима-ло одушевљени.

В.С.

Када су се појавили, сви су били у чуду. Зар је могуће да жив човек (читај — дете) може да изводи тако невероватне покрете телом. Полако су освајали улице, тргове, паркове америчких градова. Онда су ушли на филм, о брејкденс покретима и правилима писале су се књиге. Заразили су цео свет. И код нас, на „журкама“ и „тулумима“ био си главни ако си знао бар три брејкденс захвата. А онда, као што то бива са свим масовним лудоријама, полако све је пало у заборав.

Требало је смислити нешто ново. За то су се по-

бринули „клинци“ из Калифорније. Брејк је умро, родио се бајк-брејк што ће рећи игра на бициклу.

Ако се сећате свих оних невероватних „бацања“ по поду, дубљења на глави и осталих покрета у којима се тело претварало у гуму, па томе додате бицикл, можете да замислите како изгледа бајк-брејковање. Исто толико невероватно као што је својевремено био брејкденс. То што изводе дечаци (а углавном су дечаци, још ниједна девојчица није овладава овом новом вештином) граничи се са невероватним.

Наравно, сваки бајк-брејкер има сопствену кореографију, ниједан бициклистички плес не личи на други. У царству ових нових играча на два точка постоји подела само на добре и лоше брејкере. У жаргону који су створили „ред“ значи добар бајк-брејкер. Лоше називају хоботницама(сквидовима) или с презрењем кажу да уместо главе имају цуцлу (!).

— Уместо да јурим за лоптом — објашњава Дејв Вандерспек, вођа клуба бајк-брејкера из Сан Франциска — и да страхујем да ли ћу разбити неки прозор,

сада доводим људе у ситуацију да они страхују за мене: да ли ћу пасти и сломити врат. Знате како је, у психологији је човека да воли да гледа нешто што, пре свега, сам не може да уради, а друго, где увек постоји бојазан да се том неком ко изводи лудорије заиста нешто може и да догоди.

У њујоршком Централном парку главни бајк-брејкери су шесторица тинејџера из Бронкса, сви пореклом Шпанци.

— Још пре две године схватили смо да брејкденс више „не пали“ народ — каже шеснаестогодишњи

10 × 10 или ПРОНАЈДИТЕ ГРЕШКУ

По једно слово је погрешно у свакој реченици.

НАЈВЕЋИ НАУЧНИ МАЗГОВИ

1. „Госпођо”, рече дечји лекар мајци, „прегледао сам ове ваше наказе и мислим да су обоје потпуно здрави.”
2. Тражили смо да се за чланове управе гостујућег клуба обезбеди место на стадиону, по могућству лоше.
3. Председник општине љутито је питао зашто радници Градске чистоће прошле недеље нису полизали његову улицу.

4. Нови закон предвиђа да ће осигураници плакати приликом сваког специјалистичког прегледа.
5. „Ја немам обичај да неког посебно истучем”, каже тренер, „али овог пута направићу изузетак.”
6. Сваки саобраћајац зна неколико тешких речи и употребљава их у разговору са чехословачким аутомобилистима.

7. Моје расположење према мужу врло је променљиво: час ми је одвратан, час га мрзим.
8. И дању и ноћу пред станицом је много домаћица које облећу туристе, нудећи себе.
9. На леп начин, уз помоћ шамара, објаснио сам Италијану да у овој шуми лов није дозвољен.

10. Овај симпозијум је опасан као скуп највећих мазгова које савремена наука може да пружи.

РЕШЕЊЕ:

1. напaзе, 2. ложе, 3. поливали, 4. плаћати, 5. истучем, 6. чешки, 7. 'хикши, 8. 'ебо, 9. шумара, 10. 'авојзетом.

Илустровао Димитрије Костић

ФУЛ КОНТАКТ АЗИЈЕ

MAUY THAI

Вештина борења настала у Тајланду и стара преко 1000 година, која у себи садржи најбоље елементе каратеа, кунг фуа и бокса. На преко 200 фотографија детаљно објашњене технике и њихова примена у пракси.

цена 1800 дин.

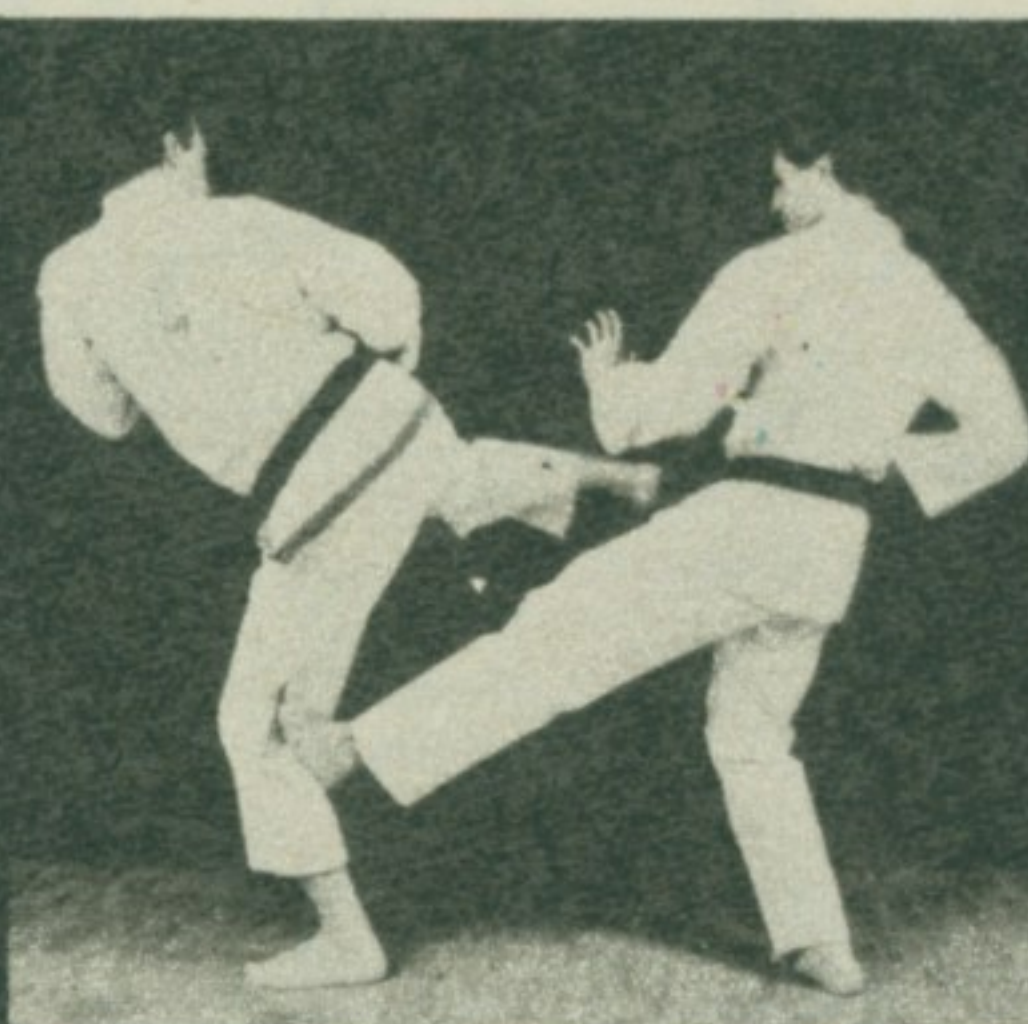
Наруџбине на адресу: Ц. Зузорић 55, 41000 Загреб

БУРМАНСКИ ТРАДИЦИОНАЛНИ ФУЛ КОНТАКТ

Књига која први пут код нас, као и у свету описује древно бурманско умеће борења рукама и ногама. Преко 200 фотографија снимљених у Бурми чини књигу подједнако интересантном и мајстору и почетнику. На крају је дат приказ свих контактних борилачких спортова: кунгшинкај карате, таеквон до, фул контакт, савате итд...

Књига коју би требало да прочита свако, ко се бави борилачким вештинама!

(цена око 2800 дин)

Библиотека БУДО

Вам препоручује нову књигу

Коју сте тражили и која ће Вам својим садржајем омогућити напредовање у вежбању КАРАТЕА.

Практична вежбања статичним, покретним МАКИВАРАМА и ЦАКОМ. ВИТАЛНЕ тачке. Напредни СПАРИНГ. Специјалне технике ПРЕСРЕТАЊА. САМООДБРАНА. Карактеристике КАРАТЕА и ТЕ КВОН ДОА. Практични савети: како да сами НАПРАВите МАКИВАРУ и друго.

Књига је илустрована са преко 300 фотографија и цртежа што ће Вам омогућити њену практичну примену.

Цена 2400.- дин + 200.- дин. за трошкове паковања и поштарине.

Плаћање поужећем:

Наручите на „Библиотека Будо” поштански фах 2 11090 Београд.

НАРУЧЕНИЦА – Заб.

Овим неопозиво наручујем књигу: НАПРЕДНИ КАРАТЕ ПРАКТИЧНА КЊИГА I

бр. КОМАДА _____

(пошт. бр. место, ул. и број)

(Име и презиме)

Ричард Матисон

ЈЕДНЕ НОЋИ... ЈЕДАН

ЧОВЕК

СУТРА, У ДВА САТА И
ШЕСНАЕСТ МИНУТА ПО
ПОДНЕ, НЕ ПУШТАЈТЕ ГА
ИЗ КУЋЕ... ВРИСНУЛА ЈЕ...

Пробудило се у мраку, са opakим осмехом на уснама. Кери је била у кошмару. Лежећи на боку, слушао је како тешко дише и цвили. Овога пута биће нешто право. Испружио је руку и дотакао јој леђа. Спавачица је била влажна од зноја. Сјајно, помислио је. Из грла јој је излазио слаб звук, као да је покушавала да каже „не“.

Не? Ма немој! – мислио је Грег. – Сањај проклета вештице, без тога не би вредела ни пет пара. – Зевнуо је и извукао леву руку испод покривача. Три и петнаест. Треба ових дана да купим електронски сат, помислио је. Можда ће ми овај сан то омогућити.

Окренуо се на леђа. Кошмар се сад приближавао крају, уколико није на врхунцу. То никад није могао да зна. Уосталом није било ни важно. Механизам га није занимао. Њему је био важан само резултат сна. Лице му се згрчило од беса: зашто није плавуша и лепа? Али, не може се имати све. Да је лепа, сигурно не би сањала такве снове.

Кери се нагло усправила у кревету, вичући и збацијући са себе покривач. Затим је стала да плаче, а тело јој се тресло од јечаја. Ох, боже, помислио је, ово ће трајати сатима.

– Душице – прошаптао је.

Раширио је руке и она му се баčila на груди.

Непријатан мирис њене коже, на зној, натерао га је да се намршти. Господо, шта све треба поднети!

– Грег... – Једва је говорила. – Било је страшно. Ох, Грег, кад би само знао!

Осмех је поново искривио Грегове усне. Ово ће заиста бити нешто добро.

Лепа, бела зграда

– Куда? – упитао је Грег.

Кери је гледала улицу са изразом

забринутости и ћутала.

– Дакле?

– Не... не знам...

– Куда, Кери?

– Лево – промрмљала је, сувог грла.

Грег се задовољно сомехнуо. Лево, то значи Истриц, отмена, богаташка четврт. Драга моја, овог пута ћемо направити пун погодак. Све што ми сад остаје да урадим јесте да играм игру. А кад то буде завршено, решићу се тебе. Доста је било.

Гуме су зашкрипале кад је скренуо у једну мирну улицу оивичену дрвећем.

– Грег, молим те – преклињала је Кери, кршећи прсте.

– Колико далеко? – упитао је.

– Следећи блок – рекла је, с муком хватајући ваздух.

– Рећи ћеш ми кад стигнемо – опоменуо је.

Окренула је главу ка вратима и притисла чело на хладно стакло.

– Јесмо ли близу?

Кери је поново погледала испред себе.

– Она лепа, бела зграда – рекла је. Он је окренуо волан и кола скренуо на плочник.

– Грег...

Упутио јој је леден поглед и журно отворио врата.

– Хајдемо.

– Грег, молим те.

– Рекао сам: Хајдемо!

Кери је изашла и он је затворио врата. Напољу је било хладно. Пошли су стазом која је водила до улаза у кућу.

Грег је притиснуо дугме за звоно. Док су чекали, шапнуо јој је:

– Не плаши се. Ми долазимо да им помогнемо, зар не?

Кери је дрхтала.

– Нећеш тражити превише, је ли, Грег?

Врата су се отворила. Грег се осмехнуо жени која је стајала пред њима.

– Добар дан, госпођо Вилер.

– Шта желите? – упитала је жена, такође са осмехом.

– Ово је у вези с Полом... Тако се зове ваш син?

Осмех је нестао, женино лице се уозбиљило.

– У вези с Полом? – поновила је.

– Ових дана му прети опасност – рекао је Грег. – Претпостављам да вас то занима...

– Шта му се десило?

– Још ништа... Дозволите да уђемо, па ћемо вам све објаснити.

Живот на продају

Увела их је у салон. Кери се бо-

јажљиво спустила на ивицу столице, док је Грег с дивљењем гледао око себе. Без сумње, ови имају пара. То се види по тепиху, завесама, по стилском намештају, по ситницама. Сео је на диван и задовољно се протегао.

Из овог блаженог расположења тргао га је женин глас:

– Шта хоћете? Решите ми најзад!

Грег је из џепа извадио свешчицу и пружио јој је

– Ако нешто продајете... – почела је жена.

– Да – прекинуо ју је Грег. – Ми продајемо нешто: живот вашег сина. Госпођо Вилер, упозоравам вас. Ако нас не саслушате пажљиво, ваш син ће ускоро бити мртав.

Крајичком ока је видео како је Кери уздрхтала. Да може, сад би јој песницом разбио нос.

Госпођа Вилер је и даље гледала Грега, а усне су јој подрхтавале.

– Зашто бисте учинили зло мом детету? – упитала је, одједном сасвим дружичким гласом.

Грег се опустио. Посао је добро кренуо.

– Зар сам рекао да му желимо зло? – упитао је уз неодређен осмех. – Напротив, желимо да вам помогнемо.

– Али, нама није потребна ваша помоћ.

– Јесте. Ако нешто не учинимо, средином овог месеца, Пола ће прегазити ауто.

– Шта је вама? Какав ауто? Где? Када?

– Управо то обавештење смо дошли да вам продамо – договорно је Грег.

Жена је свој уплахирен поглед пренела на Кери, али Кери је гледала у под и гризла доњу усну. Жена је поново погледала Грега.

– Објаснићу вам, госпођо Вилер. Моја жена је оно што зову медијумом. Има визије и снове. У њима врло често види људе који заиста постоје. Последње ноћи сањала је вашег сина.

Жена је на те речи поново задрхтала.

– Одлазите! – рекла је. – Сместа!

– Опет? – казао је Грег, стално осмехнут, али сада већ с нестрпљењем. – Ипак, саветујем вам да ме прво саслушате.

Отворио је бележницу и почео да чита:

– Двадесет другог јануара, један човек, зове се Цим, пашће с крова на којем је намештао телевизијску антену. Улица Рамзи, двоспратна зграда, зелено-бели украси... А ево исечка из новина који говори о том догађају. Човек нам није веровао и заиста је пао с крова 22. јануара.

– Али...

– Ево и другог – рекао је Грег, окрећући страну. – Дванаестог фебруара по подне, један 13-годишњи дечак, име непознато, пашће у исушен бунар. Прелом карлице. Станује у Дерријен Серклу. Детаље можете прочитати овде. Ово је исечак из новина о томе – наставио је, показујући страну. – Као што видите, његови родитељи су стигли на време. У почетку су одбијали да плате, претили полици-

јом. По подне 12. фебруара позвао сам их у последњем тренутку; били су ван себе. Син је био нестао, а они нису имали појма где да га траже. Отишао сам код њих, платили су, и ја сам им рекао где им је син. Нашли су га, као што видите, у напуштеном бунару, с преломима.

– Мислите ли заиста...

– Рећи ћу вам тачно шта ви сад о томе мислите. Ви мислите да смо ми све те ствари исекли из новина и уз њих смислили своју причу. Ваше је право да мислите шта хоћете, али ваш ће син умрети пре 15. овог месеца. То ће се десити, госпођо Вилер, веровали ви или не.

Жена је сад била исувише уплашена да би била сигурна у своје сумње. Гледала је Грега, који се обратио својој жени.

– Хајде – рекао је. – Госпођа хоће доказ. Дај јој га.

Кери је гризла усну и покушавала да угуши јецаје. Говорила је тешко, гледајући у једну тачку:

– Има један електрични штекер поред кревета... Има и једна велика прибадача за пелене. Беба ће покушати да је укључи...

Како сте знали?

Грег ју је гледао, одушевљен. Није знао да постоји и беба. И кад је госпођа Вилер, ван себе, истрчала из собе, рекао јој је, саучеснички намигнувши:

– Кери, душеце, ти си данас заиста у форми.

Она је подигла своје уплакване очи.

– Грег, молим те, не тражи преврше!

Окренуо је главу од ње. Нотес је махиално вратио у цеп.

Неколико минута је протекло пре него што се жена вратила. Лице јој је показивало само велику заплашеност. У руци је држала прибадачу.

– Како сте знали? – питала је, збуњено.

– Мислим да сам вам већ објаснио, госпођо Вилер – казао је Грег. – Моја жена је обдарена. Она зна тачно где и кад ће се десити несрећа.

– Колико тражите?

– Десет хиљада долара у готову.

– Десет хиљада? Али, ми...

– То је, госпођо, узми или остави. Нема ценкања. – Погледао је Кери, која је седела непокретно, нема и очајна. – Хајдемо – рекао је и упутио се излазу.

– Чекајте!

Грег је застao и окренуо се.

– Како могу... да знам? – муцала је жена.

– Не можете. Ви апсолутно ништа не знате. Али ми... ми знамо.

Сачекао је још мало, да би јој пружио прилику да се одлучи, а онда пришао телефону. Извадио је бележницу и оловку, и записао број телефона. Иза себе је чуо како жена тихо преклиње Кери. Вратио је бележницу и оловку у цеп и окренуо се.

– Одлазимо – рекао је Кери. Жени је упутио хладан поглед. – Телефонираћу вам у подне тога дана. Тада ће те ми рећи шта сте ви и ваш муж решили. Других позива неће бити.

Грег је испио чашу, с гримасом га-

ђења на лицу. Било је то сигурно последњи пут што пије јевтин виски; одсад ће куповати само најбољи. Погледао је Кери. Стајала је поред прозора у дневној соби, погледа упртог у град. О чему ли сад размишља? Сигурно се пита где се у том тренутку налази плави аутомобил с покретним кровом који ће сутра, у четвртак, тачно у 14 часова и шеснаест минута, прегазити једног дечака и усмртити га.

Пасош за нови живот

Кери му је упутила молећив поглед.

– Грег, шта ако они не могу да плате?

– Лоше по њих!

Она је гушила јецаје.

– Ти ниси видео како ће се то десити. Ох, Грег...

Несигурним кораком је отишла у спаваћу собу и затворила врата за собом. Сад сигурно цмиздри, помислио је Грег. Нека. Неће је још дуго гледати. Сипао је још једном пуну чашу вискија. Попустиће они. Очигледно је да имају новца и очигледно је да је жена поверовала. Предаће се. Десет хиљада! Његов пасош за нови живот!

Пружио је руку да узме чашу, кад је зачуо Кери како нешто прича пригушеним гласом. Скочио је и, спотичући се, кренуо ка вратима. Отворио их је и упао у собу. Кери се тргла, али је наставила да говори, лица изобличеног од страха:

– Сутра, у два сата и шеснаест минута по подне. Не пуштајте га из куће...

– Вриснула је кад јој је Грег истргао слушалицу из руке.

Он се сав тресао од беса. Рекла им је! Све је пропало! Из све снаге ју је ударао по лицу телефонском слушалицом. Пала је, а крик јој је замро у грлу.

– Ђубре! Ђубре! Ђубре! – викао је, пратећи сваки узвик новим ударцем.

– Све си упропастила! Убићу те!

Одједном, схватио је да у руци стеже слушалицу, да га рука боли, а да Кери лежи на поду, Отворених уста, лица оближеног крвљу. Је ли мртва? Наслонио јој је уво на груди и ослушнуо. Прво ништа, а онда је ухватио слабе откуцаје срца. Жива је!

Она га је гледала, очима чудно укоченим.

– Кери?

Без одговора. Усне су јој се безгласно мицале.

– Кажи, драга. Имаш нешто да ми кажеш?

Најзад, једва чујни шапат:

– Ноћ... Улица... Један човек... с бријачем... Он те убија, Грег! Ох, не...

Грег се још више нагнуо над њом.

– Где?... Кад?... Кажи ми, Кери!

Стезао јој је руку, али то је сад била рука мртваца. Одмакао се од ње и гледао је, лица изобличена од ужаса.

Поглед му је пао на календар на зиду. Једног од тих дана, помислио је. Из уста су му наврли неки звуци, нешто између смеха и плача. Отишао је до прозора и дуго гледао град испод себе, питајући се ко је тај човек и шта ради у овом тренутку...

Р. П. Т.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ВРСТА ПТИЦЕ САМНА ЧАП- ЈОН	ЛИЧ- НОСТ ИЗ ПРИ- ЧЕ О ЧАРОВ- ЛАМПИ	ДЕО НА- РОДНЕ НОШ- ЊЕ	ВОЖИВА СКИЈА- МА КОЈЕ ВАНЕ ВО- ЗМО	ПОД- ЈЕДНА- КА	УЗ- РОЧНИ ВЕЗ- НИК	ХОЛАНД- СКИ ФУДБАЛ- СКИ КЛУБ
ВРСТА ВОГА	к	а	ј	с	и	ђ	а
РУСКО МУШКО ИМЕ	а	л	е	к	с	е	ј
НА- ТРИ- ЈУМ НИ- ТРАТ	ш	а	л	и	и	р	а
ЗА- МИСАО	и	г	е	ј	а	ОСНОВА- ТИ, СТВО- РАТИ	к
ГИТЕ- НИЦЕ	к	и	к	е	UNITED STATES ОЧИСТИ- ТИ МОЊА- ЧЕША- ГИДОМ	и	с
НИЦИ- ЈАМ ГЛУМ- ЦА НА- ЛАСА	а	и	ДНЕВА ЗВЕР ПЕТО- УГОД- НИК	р	и	с	КО- ЗАНКИ ПО- ГЛАВ- ЦА
"РАДИ- ЈУС"	р	ТРА- ВИШНА СТАВА КЛАВИ- ЈАТУРА	и	с	и	а	
ПО- КУШАЈ УБИСТ- ВА	ф	и	е	и	и	а	и
ПРОРИ- ЦАЊЕ ИЗ ИЗ- БОРСКЕ ВОДЕ	ЗАПА- ЊЕЊЕ ГЛА, МАН- ДУЛА	а	и	и	и	а	
УЗВИК ЗА УДУТ- КИВА- ЊЕ	В	с	и	ЕНГЛЕС- КИ ПИ- САЦ СОМЕР- СЕТ	и	о	и
ГРИКО СЛОВО	е	и	а	ГЛУМЦА ТАРЗНЕР ВРСТА КРОМО- ДИЛА	а	б	а
ОДВЕТ- СКИ КОСМО- НАУТ ЈУРИЈ	т	а	т	а	р	и	и
КРИСТА- ЛИН У СРЕД- ЊЕМ УВУ	о	и	о	и	и	и	23. СЛОВО БИРИ- ЛИЦЕ
НАША ОПЕР- СКА ГЕВАЊ- ЦА ГЕР- ТРИДА	и	и	и	и	и	и	и
100m ²	а	р	и	и	и	и	и
УДА- ЊЕ, НАДА- ЊЕ	и	а	и	а	и	и	и
"ТОНА"	и	КОРМНА ОСТРВА НЕСИТ, ПЕЛИ- КАН	а	и	о	и	и
ПО- БОРИШ- НА ИГРА	и	и	р	о	и	а	и
ГЛЮБИ- ТИ ПОМО- РУ ЈЕДРА	ј	е	г	р	и	и	и
УЗВИК НЕ- СТРП- ЉЕ- ИВА	а	и	а	ДОБИТ (ТУР)	и	а	р

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: „Голгота“, аперкат, табарка, атаман, Лин, југ, И, ерато, НК, Аким, кров, Б, Азнавур, носиво, Маринов, аре, Ази, р, Девич, кре-
вет, сибирит, ЗА, о, анласер, дизгини, Аца, рен, маки, јо.

ТАМО НЕКО ПУЦА:

ЗЛОЧИНИ НА ПАПИРУ

**У ДВЕ ПОСЛЕДЊЕ ГОДИНЕ
КРИМИЋИ СУ ПОНОВО
НАЈЧИТАНИЈЕ ШТИВО У
СВЕТУ. СВЕ ОД „ЗЛАТНОГ
ДОБА“ АГАТЕ КРИСТИ,
ИЗМЕЂУ ДВА РАТА, НИЈЕ
ЗАБЕЛЕЖЕНА ОВОЛИКА
ПОМАМА ЗА ПОЛИЦИЈСКИМ
МИСТЕРИЈАМА. КАКВЕ СВЕ
ТО ВЕЗЕ ИМА СА РАСТУЋИМ
ОСЕЋАЈЕМ
БЕСПОМОЋНОСТИ ОД –
ТЕРОРИЗМА?**

У својој зелено окреченој кући на лондонској авенији Холанд Парк, весела дебелишката бака Филис Дороти Џејмс Вајт (66) зуји по кухињи испуњеној мирисом свеже испечених колачића. Но, она је, наравно, много више него што се на први поглед чини: за милионе обожавалаца од Токија до Торонто, она је П. Д. Џејмс, тренутно владајућа – прва дама злочина. Кад није заузета нечим другим – дужностима судије поротника, игром слова-слагалица или чувањем петоро унучади – пише снажне, веома хваљене приче о убиствима са ингениозним расплетима, попут најновије књиге „Шмек за убиство“, која је, уз серију о убиствима у црквеној гардероби, њено до сада вероватно најбоље дело.

Девет живих, неодољивих кримића начинило је од ње, за последњег четврт века, једног од водећих светских писаца овог жанра и достојног наследника сер Артура Конана Дојла и Агате Кристи. Њене фино оцртане личности, ђудљива проза и реалистична

места збивања, помогле су поновном подизању иначе срозане репутације и опалих тиража класичне детективске приче.

Британци у редовима чекају да купе „Шмек за убиство“. Књига је бестселер још од 22. јуна ове године, две недеље пошто је изашла. Свако њено дело у Британији се обично прода у тиражу од 300.000 примерака, али издавачи верују да ће „Шмек“ достићи и пола милиона. Само на Острву, наравно.

Први је цокеј

Кримићи су одавно омиљено средство за бекство из стварности – то је утеха онима који пате од несанице и угодни сапутник, утамањивач времена по аеродромским и другим чекаоницама. Но, током шездесетих и седамдесетих година, крими-мистерију заселили су пустиловни трилери Кена Фолета и Роберта Ладлама као и шпијунска белетристика Џона Ле Кареа, а затим гомиле њихових имитатора. Људи су се стидели да признају како уживају у кримићима а Керолајн Хајлбрун, професор енглеског на њујоршком Универзитету Колумбија, која све до 1963. пише кримиће под псудонимом Аманде Крос, пуних девет година скривала је ту чињеницу од јавности, бојећи се да не науди њеној академској каријери.

Захваљујући у великој мери баш успеху Џејмсове, свет поново открива кримиће. Детективске сторије се све више траже, а писци широм света сеју лешеве по најневероватнијим местима. Рецимо, страшно је популарно тринаест подвига инспектора Вексфорда и тринаест других мрачних згода са психопатама британске списатељице Рут Рендел. А 25 крими-мистерија направило је од бившег цокеја Дика Френсиса најмућнијег британског крими-твор-

ца. У сто најчитанијих књига по британским библиотекама прошле године, Френсис је предводио са чак шест наслова, док је Ле Каре имао само један.

„Мистерије тренутно туку рекорде свих времена“, каже Сузан Кирк, уредница кримића у њујоршкој издавачкој фирми Скрибнер. „Жанр је стекао нови легитимитет и ново поштовање“. И у Британији и у САД криминалистички и шпијунски романи надмашују у продаји два преостала популарна књижевна рода – љубиће и научну фантастику. Док многа џепна издања књижари држе тек неколико дана, мистерије се по књижарским рафовима задржавају годинама. Упоредо са Агатом Кристи и Конаном Дојлом, веома се траже и 84 романа о стрпљивом инспектору Мегреу који је свог творца Белгијанца Жоржа Сименона (83) сврстао међу најпродаваније крими-писце. Деведесет пет књижица Агате Кристи написаних између 1920. и 1976. преведено је на 103 језика и до данас продато у тиражу од укупно 300 милиона примерака. Бернд Јост, западнонемачки издавач каже: „Кримићи су повратили публику у последње две године. Тoliko занимање за њих није забележено бар десет претходних година“.

Песник и удовац

За љубитеље мистерија широм света нову форму жанра најјасније дефинишу романи П. Д. Џејмс – уметањем новог ткања личности, места збивања и значења у класичну структуру: леш, истрага, расплет. Њен последњи роман најбољи је пример за то: уместо у усамљеној сеоској кући, на старинској сцени, „Шмек за убиство“ догађа се у сложеном, жестоком и веома реалистичном Лондону наших дана. Бивши млађи министар нађен је пререзана грла у прљавом собичку иза олтара англиканске цркве Св.Матеје у Паддингтону. У другом крају собе, убијен на исти начин, лежао је стари локални скитница. Истрагу води њушкало – јунак из њених претходних шест романа, нетипични инспектор Скотланд Јарда по имену Адам Далглиш, интелектуалац-удовац који је објавио неколико збирчица добро примљене поезије и који воли црквену архитектуру и барокну музику. Као и током претходних случајева Даглиш и овде размишља о себи и свом животу бар исто онолико колико и о убиствима. Он случај не решава једино бриљантним закључивањем већ и својеврсном самоанализом. Себе сматра „песником који више не пише песме. Љубавником који технику претпоставља

Прваци за крв, нож и камену соду: П. Д. Џејмс, Дик Френсис, Жорж Сименон, Едгар Алан По, Агата Кристи и сер Артур Конан Дојл

лобађала писања за новац па је писала само оно што је хтела и кад је хтела. Од писања се још није обогатила али каже да „има довољно за свој хлеб са џемом“. За књигу „Невина крв“ само у САД, на име продаје филмских права, зарадила је милион долара, али се жали да јој је 60 одсто те суме отишло на порез.

Финансијски успех Џејмсове је, међутим, пре изузетак него правило. Већина писаца кримића има сталну службу и процењује се да се само стотинак њих у Британији издржава писањем. Британски издавач Колинс плаћа у просеку по 1.850 долара као предујам за крими-роман. У Западној Немачкој око 80 одсто крими-писаца има неко стално запослење, а Ренато Оливери, италијански издавач уметничког магазина који о викендима пише кримиће, каже да од њих зарађује колико и дактилографкиња која их прекуцава.

П. Д. Џејмс највише воли да чита Дороти Сејерс, Грејема Грина и Ле Кареа. Нервира је само кад је упоређују са Агатом Кристи: „Пишем много боље од ње“ каже. А потом додаје: „Агата је прави мађионичар. Она тако измеша карте да никад не можеш да погодиш која је права“.

Забава средње класе

Све од 1841. када је Едгар Алан По објавио причу „Убиства у улици Морг“, коју већина експерата сматра првом правом крими-причом, кримићи су се тесали по једноставној привлачној формули. „Догађа се убиство“ – писао је о томе песник В. Х. Оден – „много су сумњиви али један по један, сви бивају елиминисани изузев једног убице; њега хапсе и погубе“.

Овакав нацрт, као и хиљаде

књига које су га се верно придржавале, цветао је захваљујући производима индустријске револуције: јефтином папиру, растућој писмености и урбанизацији. Припадника све присутније средње класе, жељног јефтине забаве, фасцинирала је средином 19. века детективска фикција која се бавила урбаним злочиним. Некада презирани као подмитљиви и покварени, градски полицајци ускоро бивају виђени као заштитници. Наредник Каф, јунак прве дугачке детективске сторије, „Месечевог камена“ (1868) Вилкија Колинса, моделиран је према једном стварном лондонском полицајцу.

Двадесет три године касније појавио се највећи фиктивни детектив свих времена тачније године 1887. Артур Конан Дојл, неуспешни лекар из Хемпшајра, продао је једном магазину за 25 фунти причу о неурастенику оданом кокаину и свирању на виолини. Звао се Шерлок Холмс. У следеће четири деценије, кроз 56 кратких прича и четири романа, бриљантни Холмс који је својим надљудским способностима опажања и дедукције непрестано запрепашћивао свог пратиоца др Ватсона, стекао је легије обожавалица и следбеника. Измишљено је на стотине Холмсових двојника али ниједан није достигао.

Без туге, без крви

Магија се, међутим, одржала. Пошто је временом од просте приче прерастао у дело чисте логике, кримић је врхунац достигао 1916. када је Агати Мери Клариси Милер Кристи Молоуен према сопственом признању „пао на памет један Белгијанац“. Био је то, наравно, Хектор Поаро, страх и трепет за осумњичене у књигама као што су „Убиство у Оријент ек-

спресу“ и „Смрт на Нилу“. Агата Кристи ће касније створити гђицу Џејн Марпл, детектива аматера склоног локалним трачевима, чији је кредо био да „има много покварености у сеоском животу“.

У златно доба кримића, између два светска рата, већина аутора сервирала је илузију колико и злочин. Малтене све њихове приче без разлике догађале су се у сеоским дворцима са послугом, у свету који је тада већ ишчезавао из вида. Иследници су били етерична бића без емоција, без проблема и без сексуалног живота. Заплети су нападни и без крви. Лешеве су, пише Оден, били шокантни „колико и кад се пас упогани на тепиху трпезарије“.

Између четрдесетих и педесетих година овог века, амерички аутори почели су да у овај жанр уносе груби натурализам. Прекаљене и огуглале креатуре попут Сема Спејда, писца Дешијела Хемета или Мајка Хамера Микија Спилејна, цуњали су мрачним сокацима у потрази за пићем, плавушама и моралним компромисима. Однедавно и други амерички писци следе са успехом ову формулу, пре свега Илмор Ленард.

Продају многих кримића подстакле су њихове филмске верзије. Глумци Бејзил Ратбоун као Шерлок Холмс и Маргарет Рутерфорд као гђица Марпл постали су, за милионе гледалаца широм света, неизбрисива отеловљења књишких оригинала. На европској телевизији криминалистичке серије привлаче бројну и одану публику. Сваку од шест епизода „Повратка Шерлока Холмса“ треће по реду ТВ-серије о њушкалу из Бејкер Стрита, пратило је у Британији 8-10 милиона гледалаца.

Већ више од сто година критичари и познаваоци препиру се око тога због чега крими-мистерије толико привлаче публику. У једном се слажу: кримић задовољава фантазију. Што се, пак, тиче текућег обновљеног интереса за писце као што су Кристи или Сејерс, већина мисли да је посредни носталгија. Јер, каже, један од стручњака, „те књиге су слабе али обилују временским детаљима из провинцијске Енглеске између два рата“, такође, детективска прича се допада и због своје готово стрипске верзије добра и зла. Коначно, поама за кримићима данас можда је делом потекла из осећаја беспомоћности, општег психичког стања у које је свет бацно тероризам – владајући злочин текуће деценије.

Игор Багинз

ЗБОГ ХИПОФИЗЕ НАСТАЈУ КРЗЕ

✉ Сва деца жељно чекају да што пре порасту. Међутим, кад се најзад догоди и то „чудо“, онда се та бивша деца питају: како смо порасли и зашто смо престали да растемо? Да ли Забавник зна одговор на ово питање?

ПЕТАР ГАВРИЛОВИЋ
Првомајска 73
71000 Сарајево

Данашње новорођенче просечно је дугачко од 40 до 50 центиметара. У току следећих двадесет година дужина тела се повећава преко три пута и код жена износи нешто преко 160, а код мушкараца око 175 центиметара. Обично се сматра да човек престаје да расте кад наврши 25 година. Међутим, према новијим мерењима, човек и даље расте, достижући своју највећу висину између 35. и 40. године.

Занимљиво је шта се дешава након тих година, јер људски организам престаје да расте и почиње да се „смањује“. Свако се смањује после четрдесете године живота, и то око један центиметар сваких десет година. Узрок овог смањења висине је, вероватно губитак воде из хрскавице у зглобовима, односно пршљеновима кичменог стуба.

Брзина раста се мења зависно од годишњих доба. Мала деца брже расту лети него зими. Боља исхрана, бољи услови живота и много других околности утичу на то да су данашњи нараштаји у просеку виши од претходних.

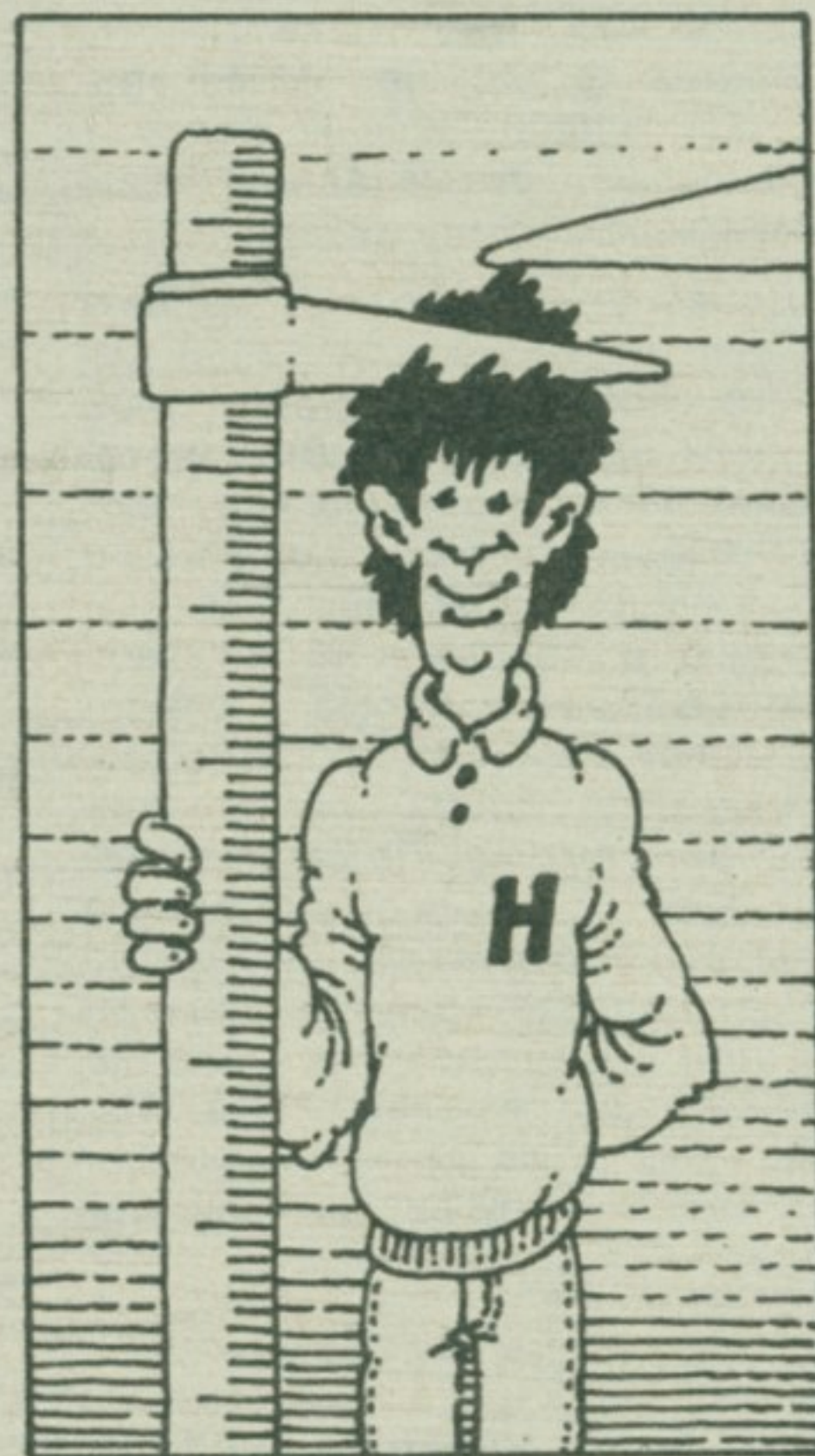
Висина раста зависи од рада четири врло важне жлезде у нашем организму: од штитне и грудне жлезде, хипофизе и полних жлезда. Када ове жлезде раде нормално и када постоји одговарајућа равнотежа између њихових деловања, нормалан је и сам раст.

Хипофиза подстиче раст костију. Ако ова жлезда делује претерано, руке и ноге расту превише, а шаке и стопала постају веома велики. Уколико хипофиза недо-

вољно ради, човек остаје изразито ниског раста.

Дете се рађа са великом грудном жлездом која расте и у току детињства. Када дете напуни тринаест или четрнаест година, грудну жлезду почиње да замењује масно ткиво. Са завршетком пубертета она се код већине особа потпуно губи. На њеном месту остаје масно ткиво. Такво смањење грудне жлезде догађа се у време када полне жлезде почињу да раде.

Понекад се полне жлезде развијају пребрзо, а раст грудне жлезде прерано успорава. У таквом случају човек не достиже просечну висину. Пошто ноге расту доцније, али зато више од осталих делова тела, у том раном

периоду раста ноге су кратке. Зато особе које се на овај начин прерано развију изгледају здепасте, какав је, на пример, био Наполеон.

Ако полне жлезде почну касно да се развијају, грудна жлезда наставља да ради и такве особе достижу натпросечну висину.

ЖУТИ КАРТОН ЗА ПУШЕЊЕ

✉ Посматрајући фудбалске утакмице разних рангова, од међународних, савезних, до општинских лига, приметио сам да голман, на утакмицама кад је противнички тим изразито надмоћнији, „нема посла“, како често кажу спортски новинари. Волео бих да знам да ли у тим тренуцима кад на његов гол нема шутева, тај голман може да запали цигарету. Ако се то и догоди, како би судије требало да поступе?

СЕАД ХАЦИКАДУНИЋ
48236 Поклапача

– Признајем, тако нешто никад ми се није догодило у мојој судијској каријери – каже један искусни фудбалски судија, угледавши како се голман једног тима наслоњено на стативу и – запалио цигарету! – У почетку нисам знао шта да урадим, а онда ми је синукло мисао да би требало да му покажем жути картон, јер сам његов поступак протумачио као неспортско понашање. Мислим да сам правилно поступио...

Фудбал, као спортска игра, има своја правила којих треба да се придржавају сви учесници утакмице: играчи, судије, тренери, лекари, редари, чак и публика.

О свему томе, а нарочито ако, рецимо, голман пуши у току утакмице, разговарали смо са Зораном Петровићем, једним од наших најбољих фудбалских судија, чија је пиштаљка на последњем Светском првенству у фудбалу, у Мексику ове године, оцењена као једна од најправеднијих и најпоштованијих, иако Зоран има само 36 година.

Зоран Петровић нам је рекао да поред правила фудбалске игре постоје и, такозвана, тумачења те игре у сваком националном савезу а све у договору са међународним BORD-ом. BORD је нарочито административно тело FIFE, које једино у свету може да доноси и објављује правила фудбалске игре, њихову примену и тумачење. Овај међународни орган састоји се од осам чланова: четири су са британског острва (Енглеска, Велс, Шкотска и Ирска, одакле и потичу савремена фудбалска правила), а остала четири су представници разних националних фудбалских савеза. Ниједан фудбалски савез, у било којој земљи, не може да мења или примењује правила без договора са BORD-ом, који се састаје једном годишње.

Како нам је рекао Зоран Петровић, у правилима фудбалске игре нема ни слова о томе како би требало да поступи судија ако један од играча, односно чланова екипе, пуши на терену у току игре. Али, напомиње Петровић, оно што не одређују правила, напомињу такозвана тумачења игре. У њима судијама стоји упутство да не само голману већ сваком играчу, помоћном судији, тренеру, масеру итд., ако пуше у току утакмице мо-

гу да се покажу жути картони као опомена „за вид неспортског понашања“. Уколико играч понови исту грешку, добија други жути картон, што значи и искључење из игре, а противнички тим изводи индиректни ударац.

На жалост, у целом свету, а по-

готово код нас, врло ретки су случајеви да судија поступи према овим тумачењима правила фудбалске игре. Сви видимо да се сакупља за тренере и резервне играче и те како дими. Судија би, уколико би реаговао на то пушење, направио невиђен изнимак, бар на свим нашим фудбалским теренима.

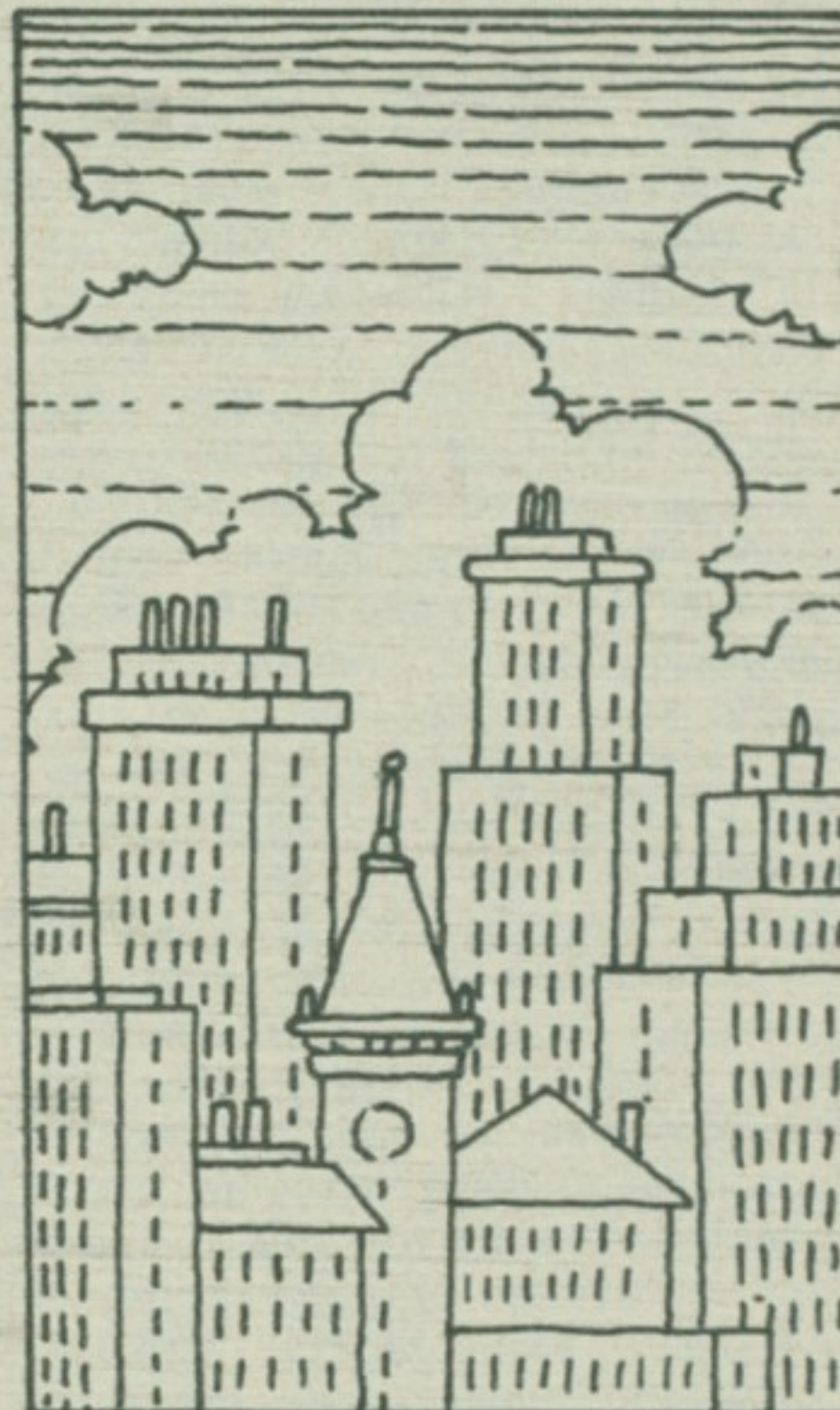
ОСАМ ТИТОВИХ ГРАДОВА

✉ Занима ме колико градова у Југославији носи Титово име и кад су га добили.

РАДОМИР МАРИЋ
75250 Сребреник

Све наше републике и покрајине имају по један град с Титовим именом.

Прва га је, 5. октобра 1945. године, добила Титова Кореница у СР

Хрватској. Од следеће, 1946, тачније од 8. јула, град Ужице, у СР Србији, носи испред свог имена Титово. Исте године, 13. јула, Подгорица, главни град СР Црне Горе, добија назив Титоград. У јесен, 11. октобра такође 1946, Велес у СР Македонији постаје Титов Велес. Титово Велење у СР Словенији названо је тако 10. октобра, а Титова Митровица у САП Косово 24. новембра 1981. године. Само дан касније, 25. новембра, Дрвар у Босни и Херцеговини добија име Титов Дрвар. Последњи град који је испред свог имена добио придев Титов је Врбас у САП Војводини, и то 25. маја 1983. године.

МЛАДЕ ВОЋКЕ РАДОСТИ

Ваша верна читатељка шаље вам песму ВАСКА ПОПЕ, са жељом да је објавите – и са другим лепим жељама.

БРАНИМ

Поглед би ми
У прашину закопали
Ружу осмеха
Са усана ишчупали

Чувам прво
Пролеће у грудима
Чувам прву
Сузу радосницу

Са слободом
Би ме развенчали
Душу би ми
Душу преорали

Браним
Ово небо у очима
Браним
Ово земље на длану

Младе би ми воћке
Радости посекали
Славује из песама
У дрвени плуг упрегли

Не дам
Ово сунца у очима
Не дам
Ово хлеба на длану

ВЕРОНИКА БОРОШ
Змај Јовина 10
21000 Нови Сад

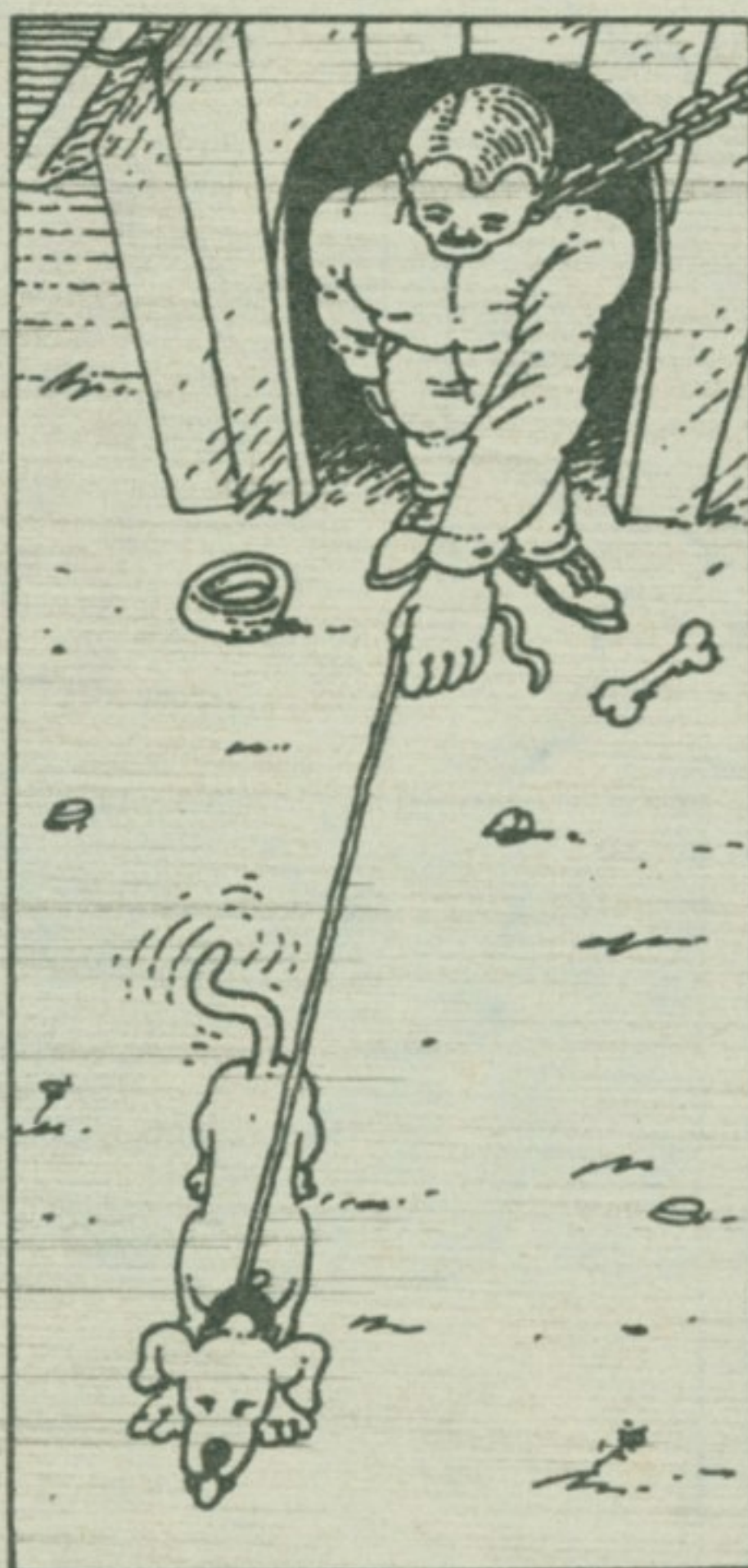
СВАКИ ПАС ИМА СВОГ ЧОВЕКА

Кад смо разговарали о животињама, друг ми је рекао да пси лају на људе зато што их виде мање од себе, а коњи их слушају јер су им, наводно, људи већи од њих самих. Не верујем да је ово тачно. Ако није, онда ми одговорите зашто коњи слушају људе, а пси на њих лају.

ЉУБОДРАГ ТРАЈКОВИЋ
Љубе Ненадовића 45
18000 Ниш

На жалост, у заблуди сте и ти и твој друг.

И пас и коњ су од памтивека заиста међу најбољим пријатељима човека: прате га од праисторије до данас. Однос ове две животиње према људском роду има више заједничких особина него разлика, јер и пас и коњ слушају готово искључиво само свог господара. Истина, пас лаје на људе, али само на оне које не познаје. Зато је он врстан чувар. Ни коњ неће да поступи по заповедима непознатог човека: често се дешава да ова паметна животиња удари копитом незнајца или га угризе. Да и пси и коњи могу да буду и те како послушни показују разни примери врхунске дресуре ових животиња. И једне и друге до краја живота остају верне свом господару, гледајући нас онако како заиста изгледамо. Изврсно чуло

слуха пса и коња непогрешиво ће да препозна глас драге и блиске особе. Тада неће да скрију радост, као што ће да покажу неповерење или отворену љутњу ако им се приближава њима страна особа.

Забавник у гостима

БИСТРА СРЦА У ЗВОРНИКУ

Зворник је древна варош на левој обали Дрине. Записано је да му је име некад гласило Звоник, што значи да и давни и садашњи назив овог града носи у себи звучан и песмотворан глагол „звонити“. Своје име Зво(р)ник оправдава сваке јесени, крајем октобра, у време песника, кад „лисје жути“.

На истеку прошлог октобра у малом граду Зворнику одиграна је, већ седми пут, још једна велика утакмица: ђаци педесетак основних школа из свих крајева СР Босне и Херцеговине такмичили су се чији је школски лист богатији и лепши, разноврснији и писменији. Већ сами називи неких од мноштва ученичких новина, осмишљених, писаних и илустрованих умећем и рукама девојчица и дечака, показују колико је у њих уткано маште, знања, родољубља, лепог језика: ПЛАНИНЧЕ, ВЕСНИЦИ, ГОРАН, МАКОВИ, БИСТРО СРЦЕ, ЂАЧКИ ЗАВЕТ, РАДОСНИК, ШЕВА, ИЗВОР, ПРВИ КОРАЦИ, ЗВОНЧИЋИ ПОД ГРАДИНОМ,

ЧВОРАК, ЛЕПТИР, ПЛАМИЧАК, ГАЛЕБ, ЖУБОР ДРИНЕ, СЛАВУЈАК...

Људи који су се бринули за ову, седму изложбу ђачких листова Босне и Херцеговине, позвали су на другарски разговор о новинама и писању, стварању листа и (о)чувању нашег језика и представнике „Политикиног забавника“. Овај позив није случајан: Забавник је не само међу зворничком децом, него и међу њиховим вршњацима у Босни и Херцеговини најомиљенији лист. Да овај шаролик и пријатан разговор није вођен „у четири ока“ говори и податак да му је присуствовало осамдесетак наставника српскохрватског језика и 125 младих новинара!

На крају изложбе проглашени су и награђени најбољи ђачки листови: прву награду добио је лист „ДЈЕЦА“ ученика ОШ „Братство-јединство“ из Витеза, другу „ЗВОНЧИЋИ ПОД ГРАДИНОМ“ ОШ „Братство-јединство“ из Сребреника, а трећу „МОСТОВИ“, лист ученика основних школа општине Босански Шамац.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.656,00 динара, полугодина 3.312,00 динара, годишња 6.624,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 3.312,00 динара, полугодина 6.624,00 динара, годишња 13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну намену НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:	САД	Ш 42.-
САД	ДМ 93.-	
СР-НЕМАЧКА	Шкр. 299.-	
ШВЕДСКА	Ффр. 285.-	
ФРАНЦУСКА	Шфр. 79.-	
ШВАЈЦАРСКА		

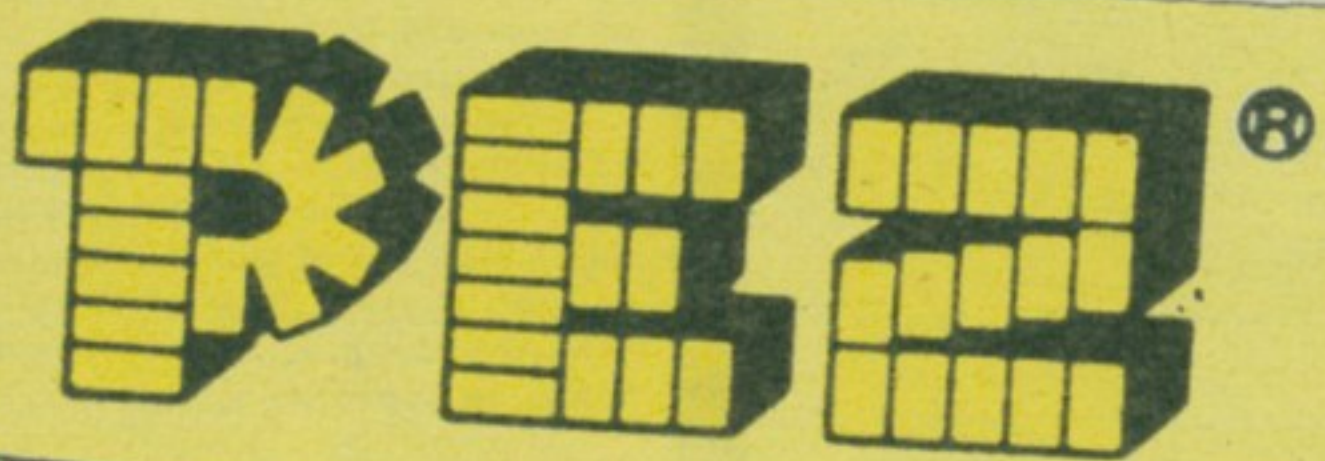
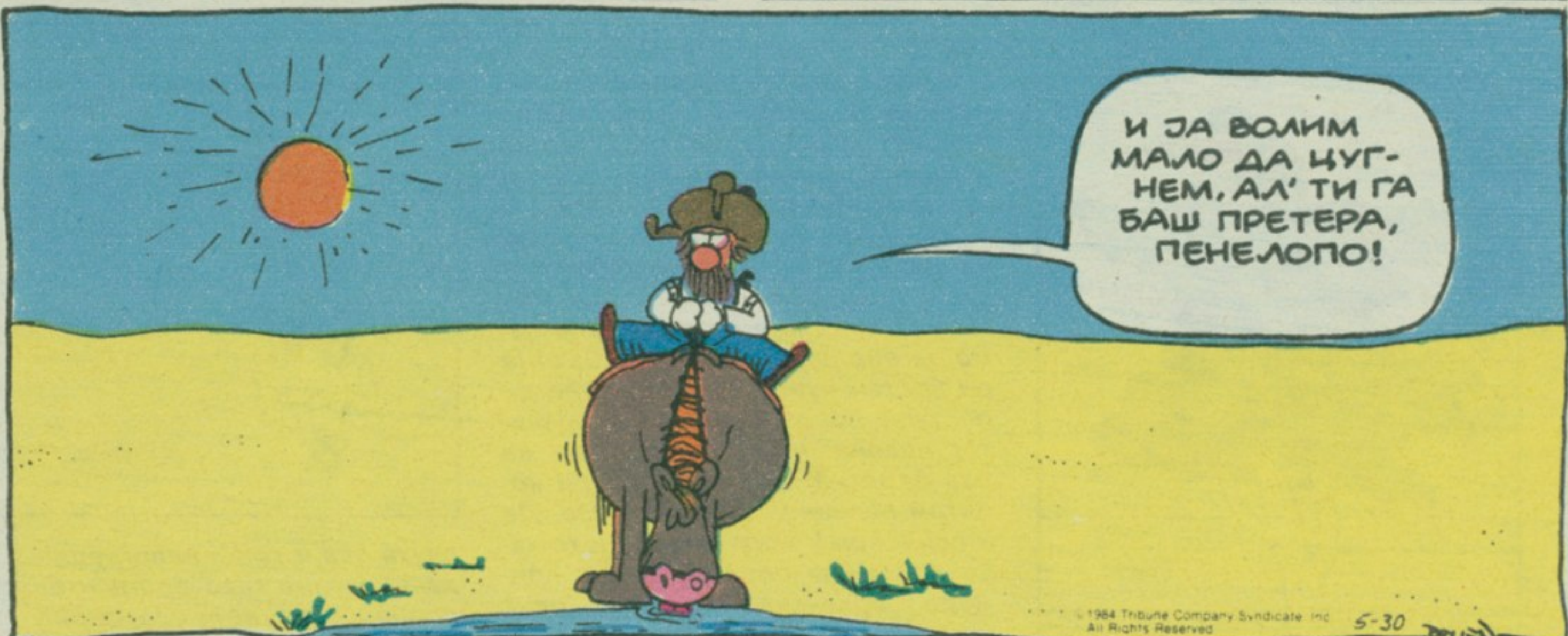
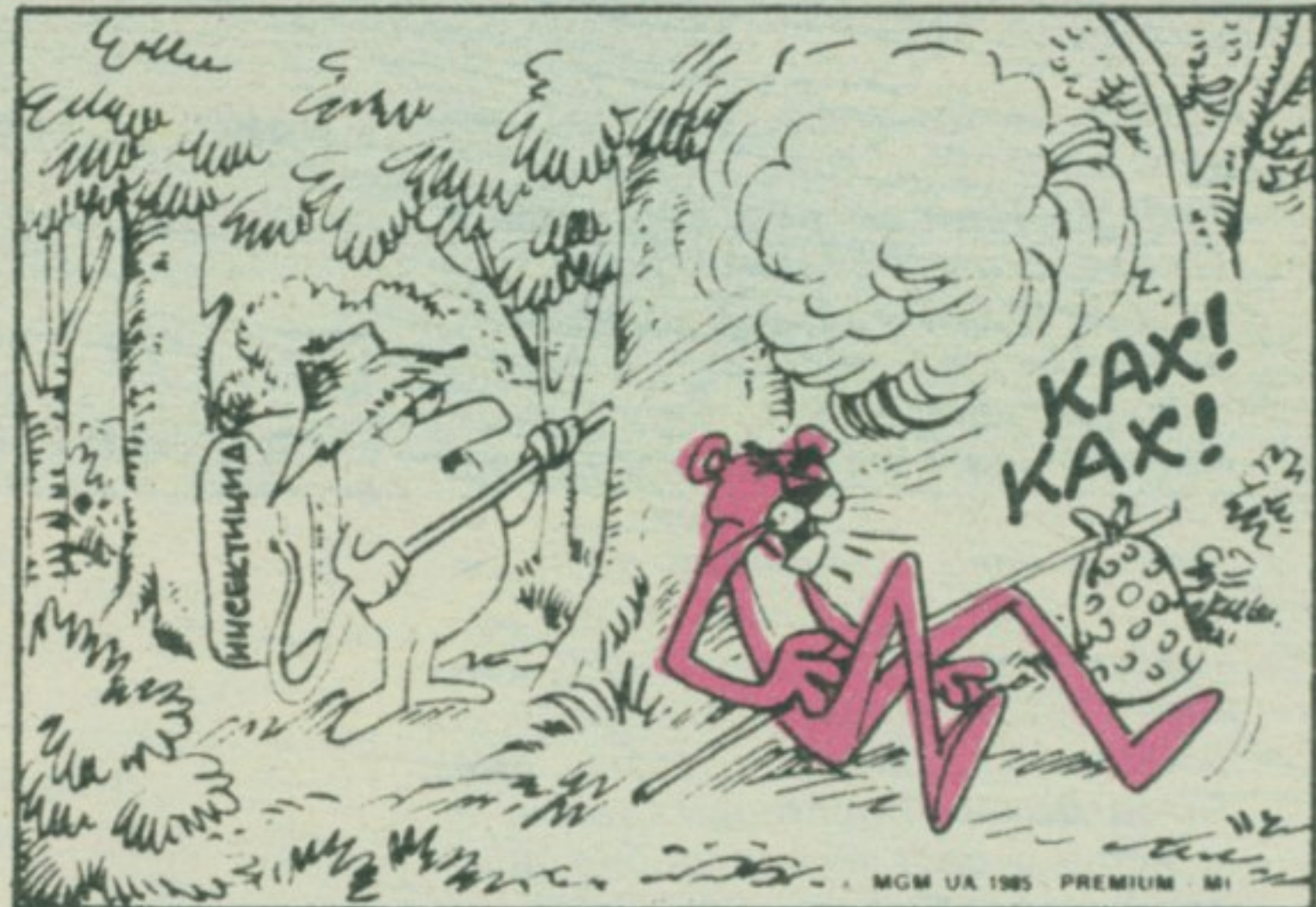
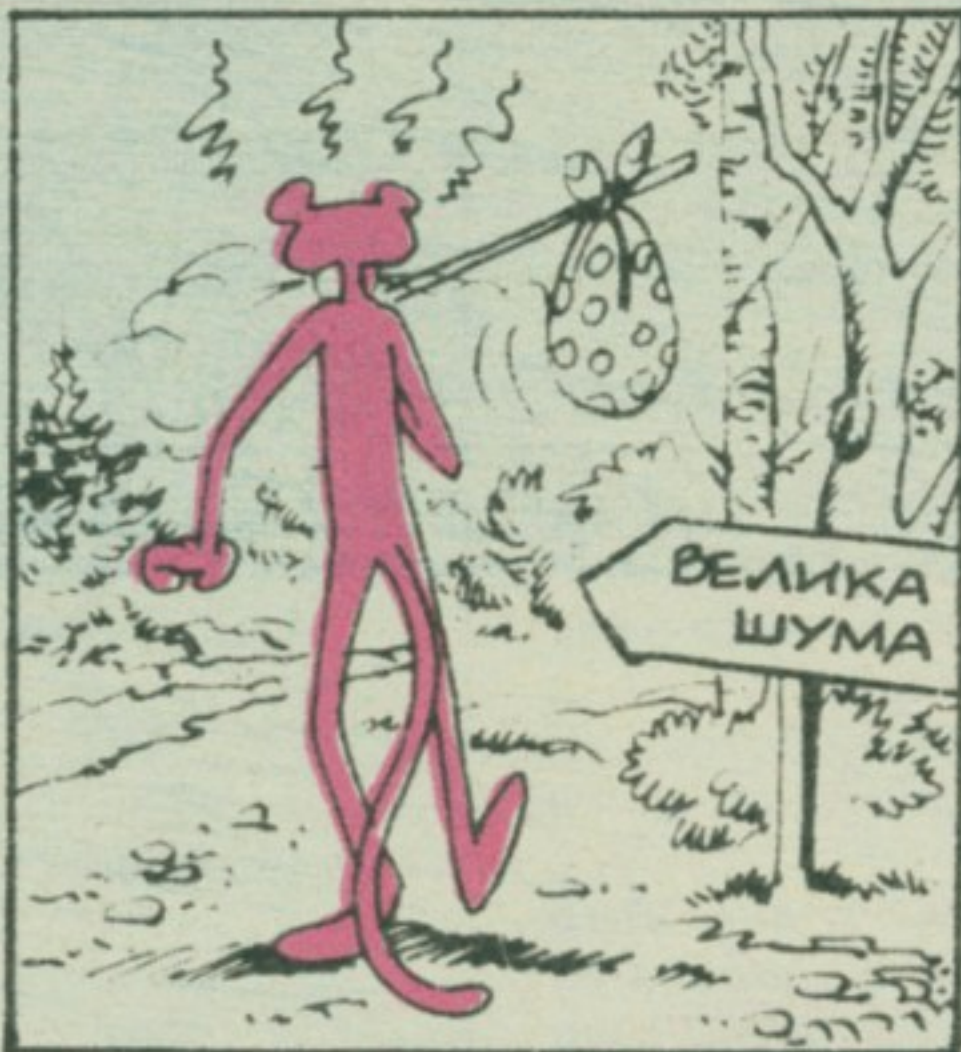
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну намену ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

Насловна страна
Брана Јовановић

ПАНТЕР ПАНТА

100+

НАГРАДА СВАКОГ МЕСЕЦА

Само за чланове ПЕЗ клуба!

1 пут месечно – 1 СУПЕР НАГРАДА
и 100 других награда

Постаћеш и ти пријатељ ПЕЗ-а и
члан ПЕЗ клуба кад пошаљеш 5
омота ПЕЗ бомбона.

ПЕЗ ПОЗДРАВЉА СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ!

Испуњен купон пошаљи на адресу:
ПЕЗ ПРИЈАТЕЉ 61110 ЛЈУБЉАНА, пп. 38

Купон испуни штампаним словима, исеци и налепи на до-
писницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Пошт. број и место становања

датум рођења

СУПЕР НАГРАДА 123154 ПОПОВИЋ БИЉАНА,
21209 БУКОВАЦ, М. Тита 114

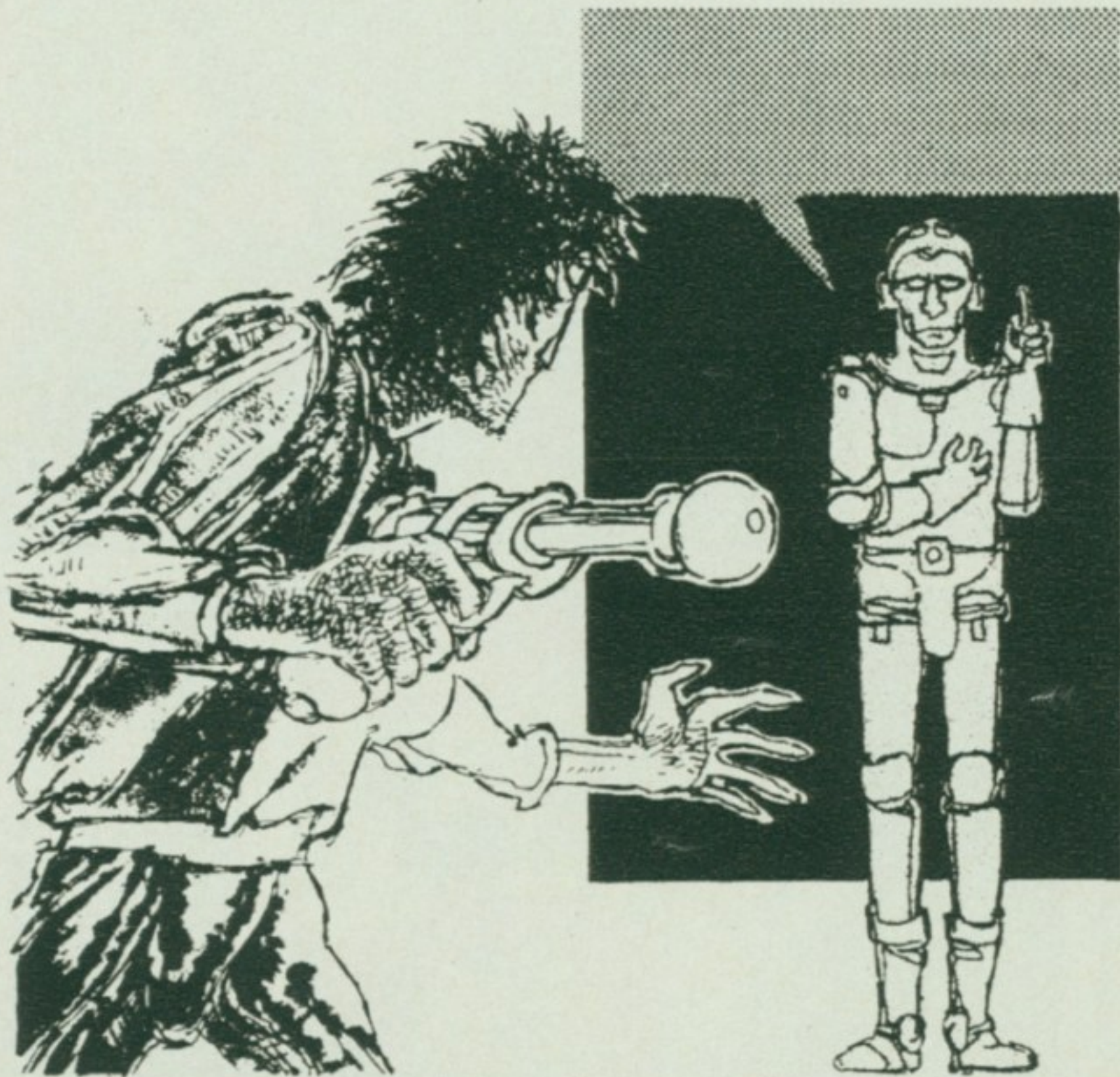
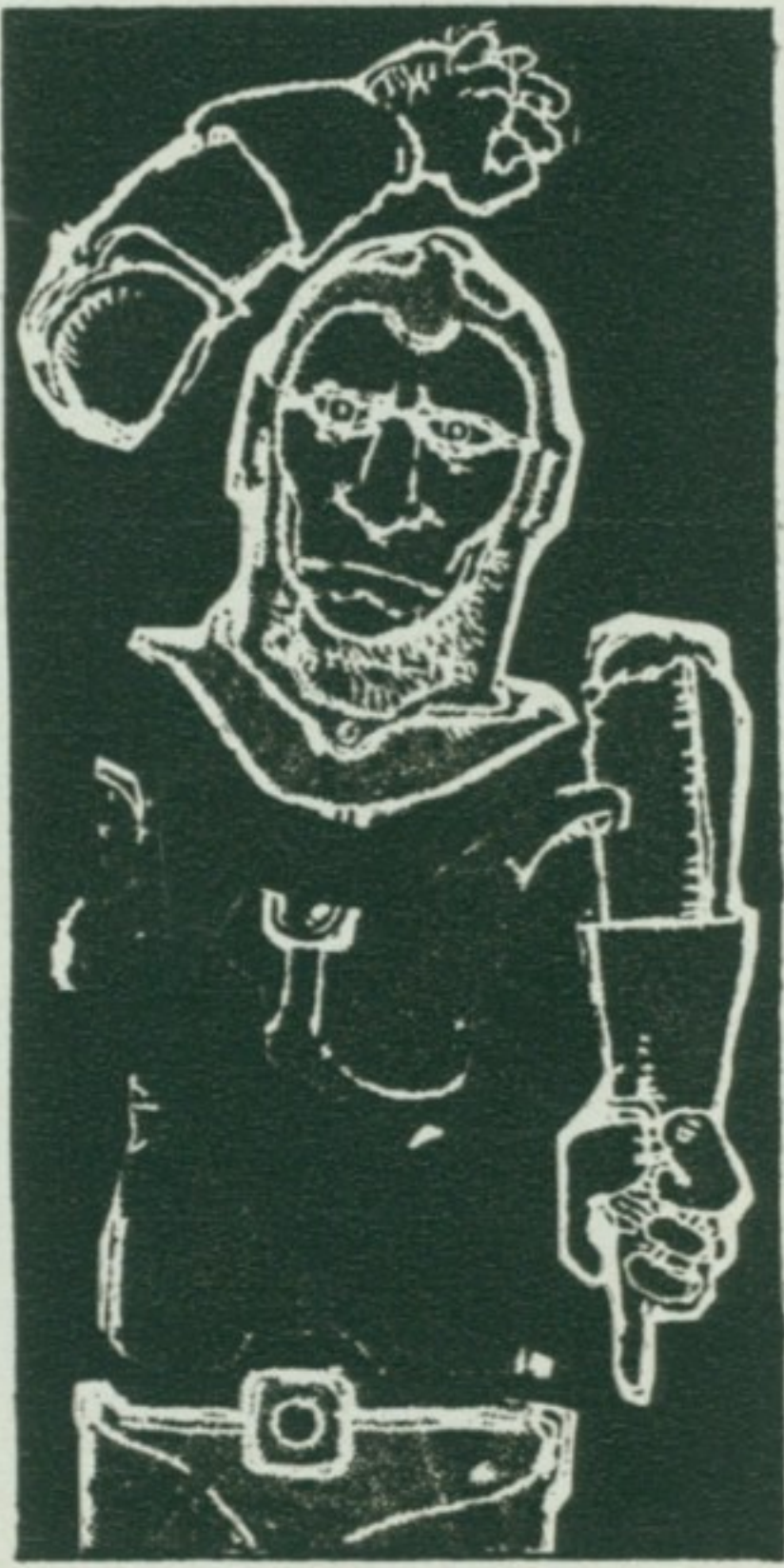
064839 065454 066071 066630 067224 067833 068410 068999 069568 070157 070743 071538 072152 072769 073328 073922 074531 075108 075697 076266 076855 077441
078236 078850 079467 080026 080620 081229 081806 082395 082964 083553 084139 084934 085548 086165 086724 087318 087927 088504 089093 089662 090251 090837
091632 092246 092863 093422 094016 094625 095202 095792 096361 096950 097536 098331 098945 099562 100121 100715 101324 101901 102490 103059 103648 104234
105029 105643 106260 106819 107413 108022 108599 109188 109757 110346 110932 111727 112341 112958 113517 114111 114721 115298 115887 116456 117045 117631
118426 119040 119657 120216 120810 121419 121996 122585 123743 124329 125124 125738

КРЕШИМИР ЗИМОНИЋ

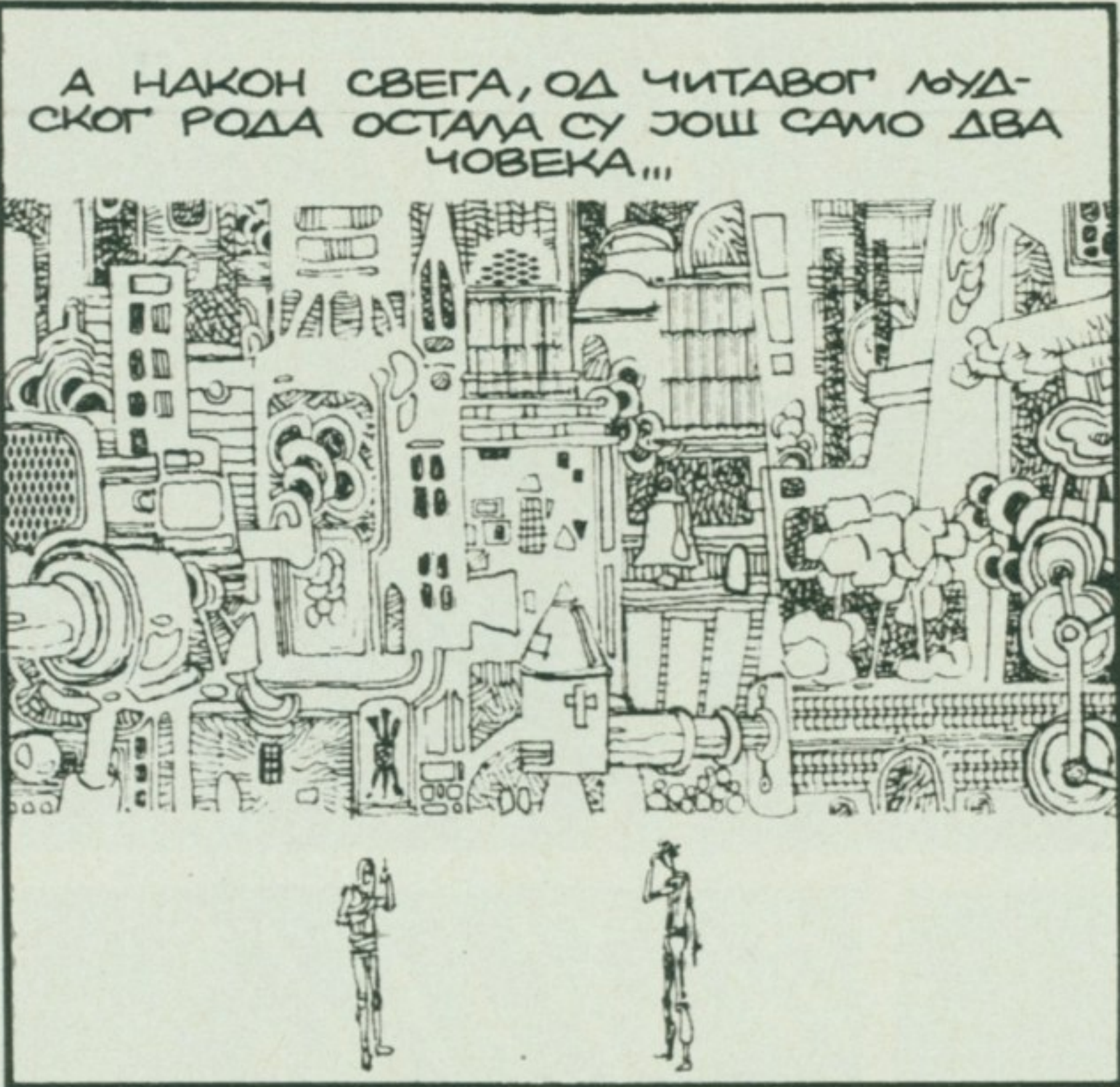
„А након свега“ је други Зимонићев стрип који вам представљамо. Први пут је објављен у „Младости“ 1978. године. Из црног и белог балончића видимо да два последња припадника људског рода још увек не могу да се сложе јер мисле различито. После тога један од њих, онај помирљивији, предлаже компромис. То је означено сивим балончићем

који је прелаз између црног и белог. Међутим, његов нетрпељиви саговорник узвраћа агесијом. Тек када је остао сам, почиње да размишља о ономе што је на почетку говорио онај други. Ово је стрип о томе како је нетолеранција бржа од наше способности да разумемо другог.

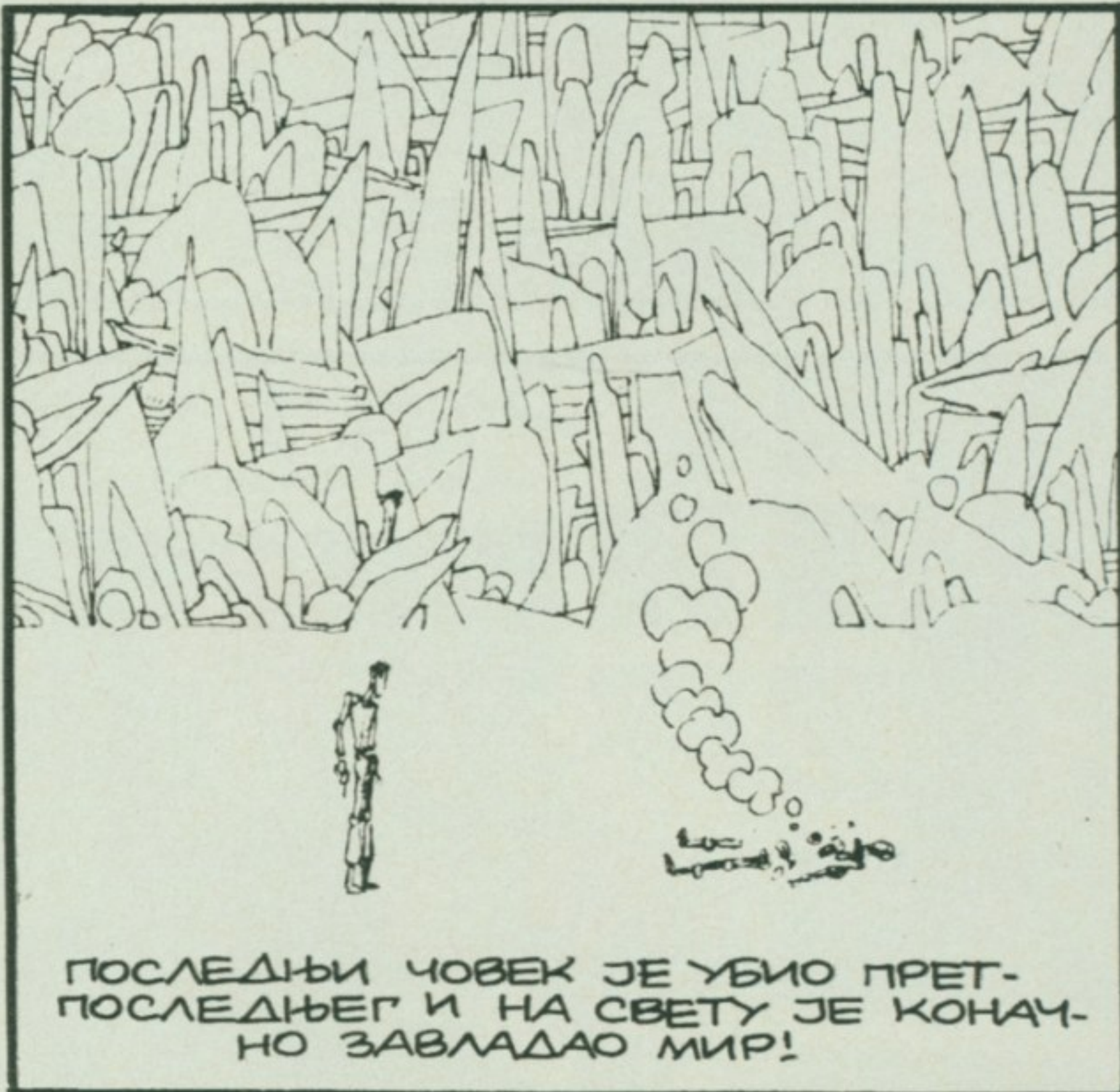
Избор: Зоран Ђукановић

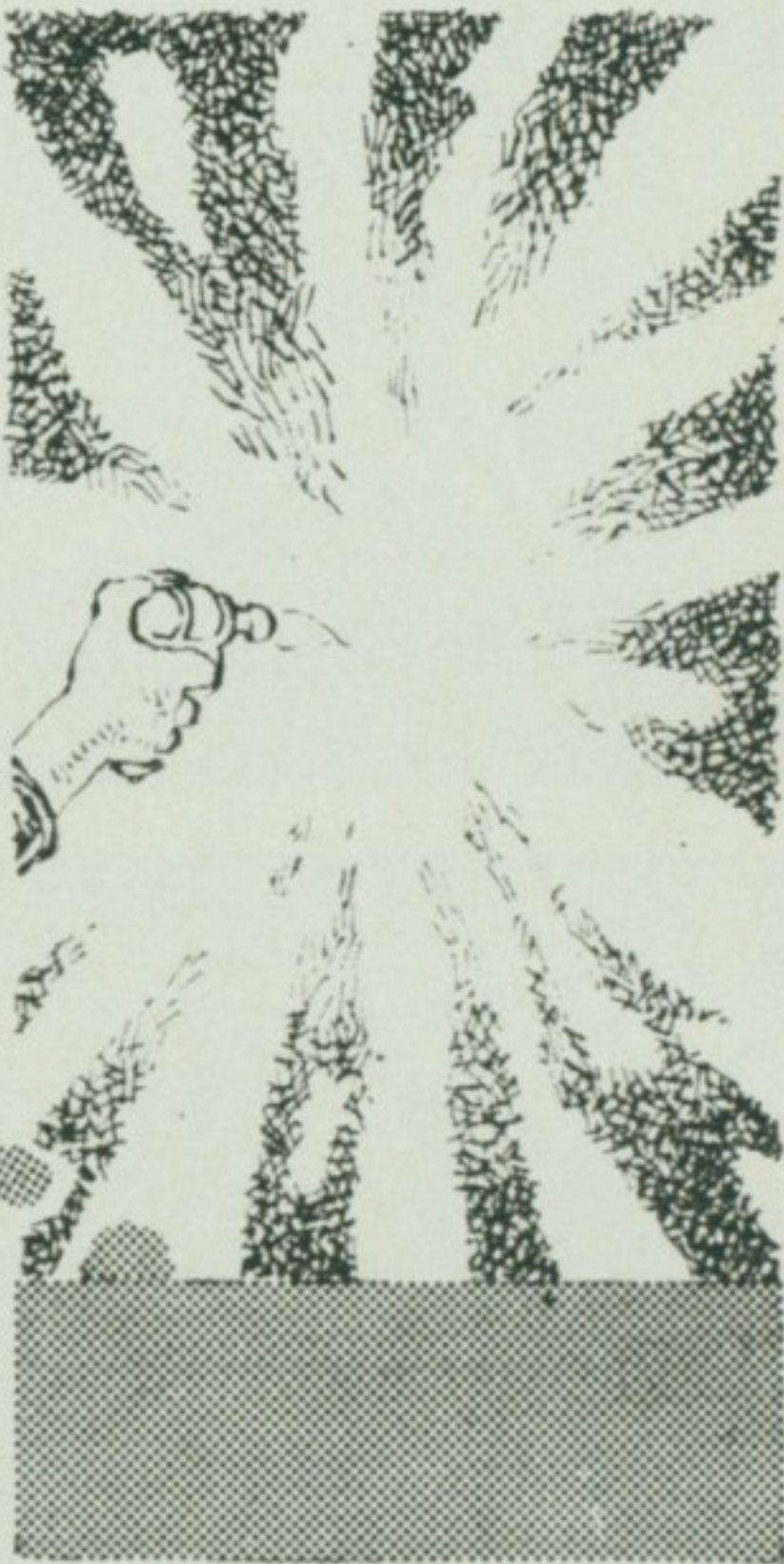
Lima 78

А НАКОН СВЕГА, ОД ЧИТАВОГ ЉУДСКОГ РОДА ОСТАЈА СУ ЈОШ САМО ДВА ЧОВЕКА...

ПОСЛЕДЊИ ЧОВЕК ЈЕ УБИО ПРЕТ-ПОСЛЕДЊЕГ И НА СВЕТУ ЈЕ КОНАЧНО ЗАВЛАДАО МИР!

novi kvadrat ©

ИЗ НОВИЈЕ ИСТОРИЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СТРИПА

